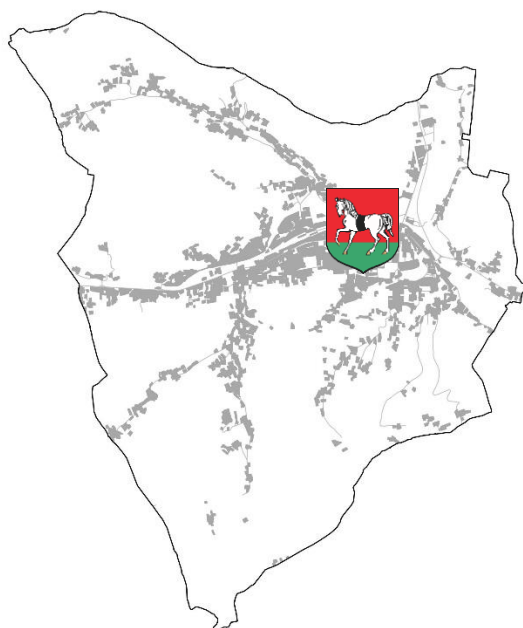

***Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego
Miasta Sucha Beskidzka
CZĘŚĆ I - UWARUNKOWANIA***

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXIII/182/2016
Rady Miejskiej w Suchej Beskidzkiej z dnia 27 października 2016 r.

Wykonawca:

ul. Rzemieślnicza 1 /801
30-363 Kraków
www.terra-adp.pl
tel. 508292460

Zespół autorski:

mgr inż. arch. Agnieszka Rozenau-Rybowicz

mgr inż. Sabina Ostrowiak

mgr inż. Monika Węsióra

Tomasz Wagner

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Powiązania zewnętrzne	3
2.1. Położenie i powiązania funkcjonalno – przestrzenne	3
2.2. Powiązania wynikające z naturalnych warunków środowiskowych	5
2.3. Powiązania komunikacyjne oraz infrastrukturalne	5
3. Uwarunkowania wynikające z obowiązujących dokumentów	7
3.1. Strategiczne dokumenty krajowe	7
3.2. Dokumenty szczebla wojewódzkiego	9
3.3. Dokumenty szczebla powiatowego	9
3.4. Polityka gminy	11
4. Zasoby środowiska przyrodniczego	13
4.1. Położenie fizyczno-geograficzne	13
4.2. Geologia i rzeźba terenu	14
4.3. Klimat	18
4.4. Gleby	19
4.5. Wody powierzchniowe i podziemne	23
4.6. Struktura przyrodnicza obszaru, w tym bioróżnorodność	26
4.7. Obszary i obiekty objęte ochroną prawną	29
5. Przekształcenia i zagrożenia środowiska	32
5.1. Zanieczyszczenie powietrza	32
5.2. Klimat akustyczny	35
5.3. Zagrożenia osuwiskowe	37
5.4. Zagrożenia powodziowe	39
5.5. Zanieczyszczenia wód	41
5.6. Zanieczyszczenia gleb	45
6. Środowisko kulturowe i krajobraz	47
6.1. Układy przestrzenne i zabudowa na przestrzeni wieków	47
6.2. Obszary i obiekty objęte ochroną	50
6.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków	50
6.2.2. Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków	54
6.2.3. Zabytki archeologiczne	63
6.3. Krajobraz	65
7. Sytuacja demograficzno-społeczna	68
7.1. Liczba i rozmieszczenie ludności	68
7.2. Prognoza demograficzna	74
8. Mieszkalnictwo i budownictwo	75
8.1. Zasoby mieszkaniowe	75
8.2. Ruch budowlany	76
8.3. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	77
9. Infrastruktura społeczna	84
9.1. Oświata i wychowanie	84
9.2. Zdrowie i opieka społeczna	85
9.3. Kultura	89
9.4. Sport	90
10. Komunikacja	90
11. Infrastruktura techniczna	93
11.1. Zaopatrzenie w wodę	93
11.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	94
11.3. Elektroenergetyka	96
11.4. Zaopatrzenie w gaz	98
11.5. Zaopatrzenie w ciepło	99
11.6. Gospodarka odpadami	99
11.7. Odnawialne źródła energii	101
12. Potencjał gospodarczy	102
12.1. Charakterystyka rynku pracy	102

12.2. Podmioty gospodarcze	104
12.3. Rolnictwo i leśnictwo	105
13. Tereny zamknięte	107
13.1. Tereny zamknięte ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa	107
13.2. Tereny zamknięte kolejowe	107
14. Możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej	108
14.1. Sytuacja finansowa gminy	108
14.2. Inwestycje wynikające z obowiązujących dokumentów planistycznych	108
15. Bibliografia	110
15.1. Dokumenty	110
15.2. Strony internetowe	112
16. Spisy	113
16.1. Spis rysunków	113
16.2. Spis tabel	114
16.3. Spis wykresów	114

1. Wprowadzenie

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sucha Beskidzka sporządzane jest zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz. U. 2015 poz. 199 z późn. zm.) na podstawie Uchwały Nr V/51/2015 Rady Miejskiej w Suchej Beskidzkiej z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Sucha Beskidzka.

Studium jest sporządzane dla całego miasta Sucha Beskidzka w granicach administracyjnych. Dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sucha Beskidzka przyjęte Uchwałą Nr XI/102/99 Rady Miejskiej w Suchej Beskidzkiej z dnia 28 września 1999 r. zostaje w pełni zastąpione nowym dokumentem.

Studium składa się z:

- Części I – Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego – obejmującej tekst wraz z załącznikiem graficznym w skali 1: 10 000,
- Części II – Kierunków zagospodarowania przestrzennego – obejmującej tekst wraz z załącznikiem graficznym w skali 1: 10 000.

W pracach nad studium wykorzystane zostały materiały planistyczne opracowania ekofizjograficznego podstawowego sporządzonego w 2015 r. W ramach prowadzonych prac nad studium zebrane zostały dane dotyczące istniejących uwarunkowań, aktualne na listopad 2015 r.

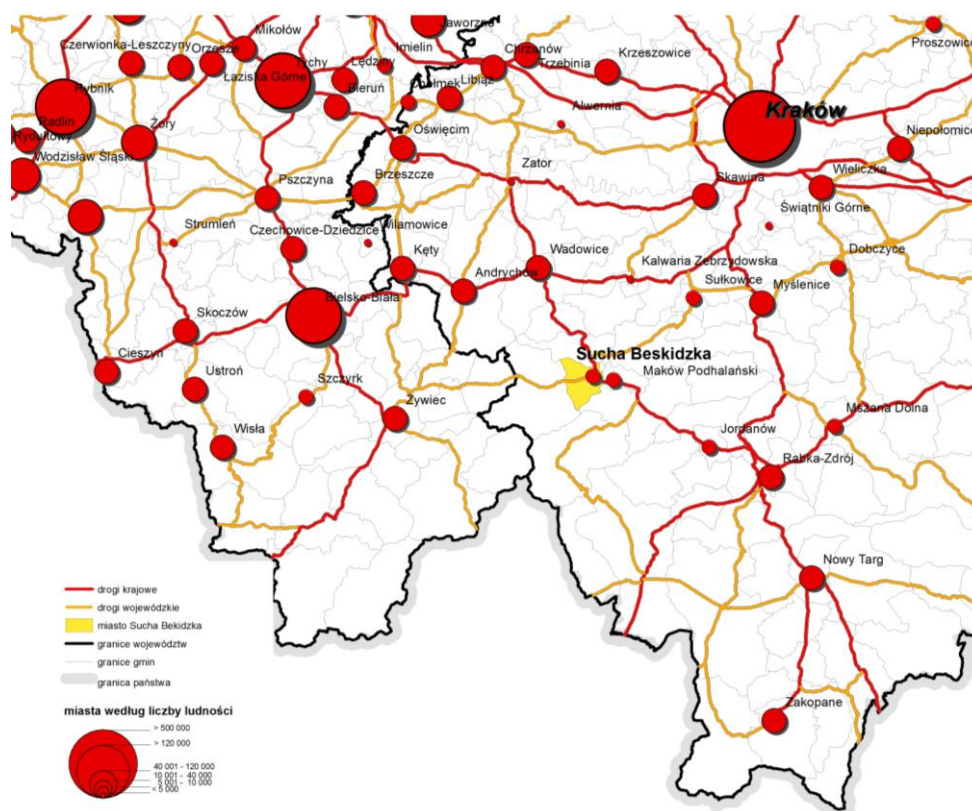
2. Powiązania zewnętrzne

2.1. Położenie i powiązania funkcjonalno – przestrzenne

Miasto Sucha Beskidzka jest głównym ośrodkiem powiatu suskiego. Znajduje się przy południowo - zachodniej granicy województwa małopolskiego z województwem śląskim. Graniczy z gminami województwa małopolskiego: Stryszawa (po stronie zachodniej), Zembrzyce (po stronie północnej), Maków Podhalański (po stronie wschodniej).

Miasto Sucha Beskidzka graniczy bezpośrednio z miastem Maków Podhalański i znajduje się w położeniu zapewniającym dobrą dostępność do ośrodków nieprzekraczających liczby 20 000 mieszkańców miejskich takich jak: Wadowice (w odległości 22 km) oraz Rabka Zdrój (w odległości 36 km). Powiązanie z ośrodkiem regionalnym jest słabsze - odległość do Krakowa wynosi 54 km, a połączenie stanowią tu częściowo droga krajowa, a częściowo droga wojewódzka.

Ryc. 1 Położenie miasta Sucha Beskidzka w powiązaniu z innymi ośrodkami miejskimi

Źródło: Opracowanie własne

Związki z ośrodkami o określonych dominujących funkcjach, mających wpływ na gminę.

Miasto z racji statusu ośrodka centralnego powiatu suskiego ma nadrzędne powiązania z sąsiednimi gminami w zakresie:

- usług administracji samorządowej szczebla powiatowego,
- usług publicznych takich jak: szkolnictwo ponadgimnazjalne, lecznictwo zamknięte, kultura oraz usługi komercyjne,
- zatrudniania mieszkańców gmin sąsiednich w przemyśle i innych pozarolniczych działach gospodarki.

Powiązania z Krakowem – ośrodkiem regionalnym, występują w sferze usług: administracji samorządowej i rządowej, usług publicznych, szkolnictwa ponadgimnazjalnego i wyższego, kultury, specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz wyspecjalizowanych usług komercyjnych.

Powiązania z ośrodkami regionalnym oraz subregionalnymi wiążą się z walorami miasta Sucha Beskidzka, która stanowi cel ruchu turystycznego.

2.2. Powiązania wynikające z naturalnych warunków środowiskowych

Powiązania poprzez obszary chronione

Miasto Sucha Beskidzka nie znajduje się w zasięgu terenów objętych obszarowymi formami ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, w tym w zasięgu obszarów Natura 2000. Północna część miasta Sucha Beskidzka położona jest w granicach otuliny Parku Krajobrazowego Beskidu Małego.

Korytarze ekologiczne

Powiązania miasta Sucha Beskidzka z otoczeniem mają miejsce poprzez system struktur przyrodniczych pozwalających na migrację gatunków. Struktura przyrodnicza omawianego obszaru, jest silnie powiązana ze środowiskiem przyrodniczym przyległych terenów. Przez obszar objęty opracowaniem (północne i południowe kompleksy leśne) przebiegają korytarze ekologiczne (miejsca koncentracji i migracji zwierząt) oraz sieć ekologiczna ECONET. Ważne powiązanie gminy z otoczeniem występuje poprzez lasy, które stanowią część większych kompleksów, tworzących korytarze ekologiczne umożliwiające migrację gatunków.

Powiązania ekologiczne są niezwykle istotne z punktu widzenia zachowania możliwości naturalnego przemieszczania się gatunków, których obszar bytowania nie ogranicza się do pojedynczych obszarów leśnych. Istotnym jest więc zapewnienie powiązań przyrodniczych w celu zapewnienia szerszej przestrzeni do zaspokojenia potrzeb bytowych zwierząt.

2.3. Powiązania komunikacyjne oraz infrastrukturalne

Komunikacja drogowa

Środkową część miasta przecina droga wojewódzka nr 946 Sucha Beskidzka - Żywiec, a wschodnim obrzeżem biegnie droga krajowa dzięki czemu zapewnione są powiązania ponadregionalne. Drogi powiatowe zapewniają dostępność komunikacyjną osiedli wykształconych z przysiółków.

Drogi zapewniające powiązania zewnętrzne to:

- droga krajowa nr 28 relacji Przemyśl - Zator, która przebiega przez wschodnią część miasta.
- droga wojewódzka nr 946 relacji Sucha Beskidzka – Żywiec, przebiegająca przez środkową część miasta od drogi krajowej nr 28 do zachodniej granicy miasta.

Szlaki turystyczne

Szlaki turystyczne przebiegające przez Suchą Beskidzką wiążą miasto z miejscami i obiektami zainteresowania turystów zarówno w układzie lokalnym, jak i regionalnym.

Szlak architektury drewnianej ma w województwie małopolskim długość 1500 km, łącząc 237 zabytkowych drewnianych obiektów. Przez Suchą Beskidzką przebiega trasa nr III – Region Podhalańsko – Pieniński, na której znajduje się m.in. Karczma Rzym.

Szlak Bursztynowy „Przyroda, tradycja i ludzie” to polsko-słowacko-węgierska inicjatywa ekoturystyczna realizowana wzdłuż cennego przyrodniczo i kulturowo historycznego traktu od Budapesztu przez Bańską Szczawnicę po Kraków (Budapeszt-Kraków Greenway), a docelowo także od Krakowa Doliną Wisły po Morze Bałtyckie (Kraków-Gdańsk Greenway). Trasa eksponuje unikalne wartości zakątków Bursztynowego Szlaku, ich przyrodę, tradycję, lokalną kuchnię, rzemiosło, sztukę, imprezy i jarmarki. W obrębie powiatu suskiego na szlaku bursztynowym znajdują się Zembrzyce, Sucha Beskidzka, Stryszawa, Zawoja – Przysłop, Zawoja aż do przełęczy Krowiarki.

Szlak Papieski Złotej Róży prowadzi z Krakowa do Kalwarii Zebrzydowskiej, następnie do Wadowic i dalej przez Suchą Beskidzką, Maków Podhalański, Jordanów i Spytkowice do Raby Wyżnej, by zakończyć się w Ludźmierzu.

Szlaki rowerowe biorą swój początek przy suskim zamku, biegają zboczami góry Jasień, zboczami Magurki, Surzynówki, Kiczory, Lachów Gronia i Skupniówki leżącymi w Paśmie Jałowieckim. Trasy suskie łączą się z trasami wyznaczonymi przez sąsiednie gminy: Stryszawę i Zawoję i mającymi podobne oznakowania.

Piesze szlaki turystyczne prowadzą z Suchoj Beskidzkiej w okoliczne góry: szlak czerwony oraz szlak czarny na Magurkę, szlak zielony do Pasma Żurawnicy, szlak niebieski przez Mioduszyńkę do Makowa Podhalańskiego.

Babiogórski Szlak Konny prowadzący trasą: Bystra – Sidzina, Budzów, Maków Podhalański, Stryszawa, Sucha Beskidzka, Zembrzyce.

Miejski szlak historyczno-krajoznawczy prowadzi w obrębie miasta Sucha Beskidzka, łącząc najciekawsze zabytki i historyczne miejsca w mieście.

Infrastruktura

Gmina Sucha Beskidzka jest silnie powiązana z Makowem Podhalańskim oraz gminą Stryszawa poprzez system odprowadzania i oczyszczania ścieków. Sucha Beskidzka oraz Maków Podhalański, Białka i część Grzechyni w granicach gminy Maków Podhalański, a także miejscowości na terenie gminy Stryszawa: Kuków-część, Stryszawa-część zostały objęte aglomeracją Sucha Beskidzka, zgodnie z uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego z 2014 r.¹

Sucha Beskidzka związana jest z sześcioma gminami zrzeszonymi w Związku Gmin Dorzecza Górnej Skawy Świnna Poręba poprzez system gospodarowania odpadami komunalnymi. Na terenie Suchoj Beskidzkiej znajduje się Regionalny Zakład Przetwarzania Odpadów, który jest kompleksowym zakładem zagospodarowania odpadów wyposażonym w dwie instalacje: składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne oraz stację segregacji odpadów komunalnych.

¹ Uchwała Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 24 kwietnia 2014 r. nr L/810/14 (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2014 r. poz. 2576).

3. Uwarunkowania wynikające z obowiązujących dokumentów

3.1. Strategiczne dokumenty krajowe

Strategia Rozwoju Kraju 2020²

Wizja Polski w roku 2020 to aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo. Cel główny strategii średniookresowej to wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Wśród obszarów interwencji, celów i priorytetów rozwojowych określonych w strategii, znajduje się m.in. zapewnienie ładu przestrzennego. W tym celu zbudowany zostanie system monitorowania procesów przestrzennych oparty na tworzonej oraz rozwijanej europejskiej i krajowej infrastrukturze informacji przestrzennych z istotną rolą zintegrowanego systemu informacji o nieruchomościach. Elementem systemu monitoringu będzie ocena realizacji polityki przestrzennej oraz innych polityk mających szczególnie silny wpływ na zmiany struktur przestrzennych.

W perspektywie średniookresowej wskazane jest zdecydowane zwiększenie stopnia pokrycia planami zagospodarowania przestrzennego powierzchni kraju, a obowiązkowo terenów rozwojowych. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego są podstawowymi dokumentami służącymi zarządzaniu przestrzenią. Wprowadzony zostanie obowiązek sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych obejmujących: obszary miejskie, a w szczególności metropolitalne, tereny wrażliwe rozwojowo, związane z ochroną i użytkowaniem gospodarczym zasobów naturalnych, dziedzictwa kulturowego, objęte ryzykiem katastrof naturalnych, obszary górskie, obszary dotychczas nie objęte procesem planowania (strefa przybrzeżna, morze terytorialne, wyłączna strefa ekonomiczna) oraz obszary przygraniczne.

Wprowadzony zostanie odpowiedni system regulacji i decyzji, pozwalający m.in. na kontrolowanie procesów suburbanizacji, planowanie na obszarach rozwojowych i stosowanie planowania funkcjonalnego, uwzględniającego również aspekt społeczny oraz ochronę krajobrazu kulturowego i przyrodniczego. W planowanych systemach regulacji i decyzji oraz monitoringu zjawisk przestrzennych utrzymana zostanie zasada uwzględniania aspektów ochrony środowiska. W planowaniu przestrzennym zostanie położony większy nacisk na wzmocnienie partycypacji społecznej. Wspierane będzie tworzenie gminnego zasobu nieruchomości ułatwiającego wykup, wywłaszczanie i wymianę terenów, przeprowadzanie scaleń i wtórnych podziałów gruntów oraz przejmowanie przez gminę części wtórnie dzielonych terenów na cele urządzeń wspólnych (ulice, parkingi, urządzenia techniczne, zieleń uporządkowana). Ponadto bardziej efektywnemu wykorzystaniu przestrzeni zurbanizowanej służyć będą zachęty ekonomiczne. Zarządzający gruntami będą podejmowali działania służące zagospodarowaniu gruntów do tego przygotowanych z zaangażowaniem środków publicznych, a instrumenty ekonomiczne będą rekompensowały gminom wydatkowane środki oraz zachęcały

² Strategia Rozwoju Kraju 2020, przyjęta Uchwałą Nr 57 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., M.P. poz. 882.

je do sporządzania planów miejscowych. Zmiany te będą zachętą dla gmin do współdziałania na obszarach funkcjonalnych miast oraz na rozwojowych obszarach funkcjonalnych wskazanych w planach zagospodarowania przestrzennego województw.

Jednym z ważniejszych wyzwań w tym obszarze jest zapewnienie właściwego gospodarowania wodami jako elementu różnorodności biologicznej, ale i podstawy rozwoju regionalnego i gospodarczego. Zrównoważone gospodarowanie wodami ma również znaczenie dla ochrony przeciwpowodziowej. Jest to kwestia mająca ściśle powiązanie z polityką przestrzenną i zapewnieniem ładu przestrzennego.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju KPZK 2030³

W zapisach Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju podkreślona została potrzeba racjonalizacji procesów przestrzennych m.in. poprzez ograniczanie nadmiernej podaży terenów budowlanych: Znaczenie ładu przestrzennego, jako nieodłącznego atrybutu rozwoju zrównoważonego rozumianego w szerokim, zintegrowanym ujęciu, dla warunków życia obywateli, funkcjonowania gospodarki i szans rozwojowych powoduje, że racjonalizacja procesów przestrzennych stała się obecnie jednym z najważniejszych zadań władz publicznych. Również w Polsce za racjonalność procesów przestrzennych, za ład przestrzenny decydujący o wartości, jakości i tożsamości polskiej przestrzeni odpowiedzialność ponosi Państwo i jego władze publiczne – rządowe i samorządowe. W Polsce ze względu na zaległości cywilizacyjne i trudności okresu transformacji obserwujemy nieadekwatność form zagospodarowania przestrzennego do nowoczesnych funkcji i ich rozmieszczenia z wszystkimi znanymi wadami tego zjawiska. W konsekwencji racjonalizacja polityki przestrzennej, przywrócenie i poszerzanie ładu przestrzennego stają się w Polsce strategicznym składnikiem nowoczesnej zintegrowanej polityki rozwoju.

Nowe podejście do polityki rozwoju oznacza uznanie przez władze publiczne potrzeby sprawnego zarządzania dynamicznie zmieniającymi się – w czasie i przestrzeni – układami przestrzennymi. Skutki zewnętrzne działalności społeczno-gospodarczej (w tym efekty rozprzestrzeniania zabudowy) stanowią coraz większe pole interwencji w polityce rozwoju. Dlatego zagospodarowanie przestrzenne jest obecnie jednym z najważniejszych instrumentów budowania spójności terytorialnej, a sfera związana z funkcjonowaniem gospodarki przestrzennej wyrażająca się w ładzie przestrzennym, społecznym, gospodarczym i ekologicznym współdecyduje o spójności systemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych.

³ Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.

3.2. Dokumenty szczebla wojewódzkiego

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020⁴

Cel główny: Efektywne wykorzystanie potencjałów regionalnej szansy dla rozwoju gospodarczego oraz wzrost spójności społecznej i przestrzennej Małopolski w wymiarze regionalnym, krajowym i europejskim.

Obszary polityki rozwoju:

- Obszar 1 GOSPODARKA WIEDZY I AKTYWNOŚCI
Cel strategiczny - Silna pozycja Małopolski jako regionu atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców;
- Obszar 2 DZIEDZICTWO I PRZEMYSŁY CZASU WOLNEGO
Cel strategiczny: Wysoka atrakcyjność Małopolski w obszarze przemysłów czasu wolnego dzięki wykorzystaniu potencjału dziedzictwa regionalnego i kultury;
- Obszar 3 INFRASTRUKTURA DLA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ
Cel strategiczny: Wysoka zewnętrzna i wewnętrzna dostępność komunikacyjna regionu dla konkurencyjności gospodarczej i spójności przestrzennej;
- Obszar 4 KRAKOWSKI OBSZAR METROPOLITALNY I INNE SUBREGIONY
Cel strategiczny: Silna pozycja konkurencyjna Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w przestrzeni europejskiej oraz wzrost potencjału ekonomicznego subregionów w wymiarze regionalnym i krajowym;
- Obszar 5 ROZWÓJ MIAST I TERENÓW WIEJSKICH
Cel strategiczny: Aktywne ośrodki usług publicznych i gospodarczych zapewniające szanse na rozwój mieszkańców małych i średnich miast oraz terenów wiejskich;
- Obszar 6 BEZPIECZEŃSTWO EKOLOGICZNE, ZDROWOTNE I SPOŁECZNE
Cel strategiczny: Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Małopolski w wymiarze środowiskowym, zdrowotnym i społecznym.

3.3. Dokumenty szczebla powiatowego

Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego na lata 2008-2015⁵

Głównym przyjętym celem strategicznym jest *Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy oparty na idei samorządności i lokalnej społeczności*. Wypracowanych zostało pięć strategicznych obszarów rozwojowych, które stanowią główne kierunki (osie) rozwoju powiatu, mające na celu osiągnięcie wizji i misji powiatu, są to:

- Infrastruktura i środowisko,
- Gospodarka i rynek pracy,
- Bezpieczeństwo, zdrowie i polityka społeczna,
- Edukacja i współpraca,
- Kultura, promocja i wypoczynek.

⁴ Strategia rozwoju województwa małopolskiego na lata 2011 – 2020, Uchwała Nr XII/183/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2011 r.

⁵ Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego na lata 2008-2015, przyjęta Uchwałą Nr 0049/XVIII/148/08 Rady Powiatu Suskiego z dnia 27.05.2008 r.

Kierunek rozwoju „Infrastruktura i środowisko” oparty jest na następujących celach strategicznych oraz operacyjnych:

1. Rozwój infrastruktury zwiększającej atrakcyjność powiatu
 - 1.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej i polepszenie bezpieczeństwa i komfortu jazdy poprzez modernizację układu transportowego (samochodowego i kolejowego) na terenie powiatu
 - 1.2. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego
2. Realizacja zadań zapisanych w wojewódzkim, powiatowym i gminnych programach ochrony środowiska oraz wieloletnich planach inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska
 - 2.1. Kształtowanie postaw społeczeństwa w zakresie działań proekologicznych
 - 2.2. Ochrona zasobów wód powierzchniowych, zasobów wód podziemnych, poprawa ich jakości i zapobieganie zanieczyszczeniu
 - 2.3. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem pyłem zawieszonym i pyłem azbestowym
 - 2.4. Minimalizacja ilości powstających odpadów, zwiększenie odzysku i recyklingu odpadów oraz bezpieczne unieszkodliwienie pozostałych odpadów
 - 2.5. Zapobieganie zagrożeniom naturalnym i poważnym awariom oraz eliminacja i minimalizacja ich skutków oraz systemowe monitorowanie środowiska
 - 2.6. rozwój obszarów wiejskich powiatu

Kierunek rozwoju „Gospodarka i rynek pracy” oparty jest na następujących celach strategicznych:

1. Kreowanie potencjału inwestycyjnego powiatu
 - 1.1. Tworzenie i zagospodarowanie stref aktywności gospodarczej na terenach gmin powiatu tworzenie warunków dla powstania nowych terenów inwestycyjnych
2. Promocja zatrudnienia i aktywizacja rynku pracy w powiecie
 - 2.1. Wspieranie procesu powstawania miejsc pracy
 - 2.2. Rozwój systemu szkoleń dla osób bezrobotnych i pracujących
 - 2.3. Doskonalenie działań z zakresu doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy
3. Wspieranie rozwoju lokalnych przedsiębiorstw
 - 3.1. Zwiększanie dostępności instrumentów wsparcia merytorycznego i finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw
 - 3.2. Kreowanie korzystnego otoczenia administracyjnego dla dalszego rozwoju lokalnych firm
 - 3.3. Wzrost potencjału ekonomicznego gospodarstw rolnych oraz przedsiębiorstw bazujących na walorach turystycznych powiatu

Kierunek rozwoju „Bezpieczeństwo, zdrowie i polityka społeczna” oparty jest na jednym celu strategicznym:

1. Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego i socjalnego w powiecie
 - 1.1. Rozwój promocji zdrowia i profilaktyka uzależnień wśród mieszkańców powiatu
 - 1.2. Świadczenie usług medycznych o wymaganych standardach
 - 1.3. Doskonalenie instytucji i efektywności działań pomocy społecznej w powiecie

1.4. Organizowanie systemu opieki nad rodziną i dzieckiem

1.5. Kontynuacja działań służących bezpieczeństwu publicznemu w powiecie

Kierunek rozwoju „Edukacja i współpraca” oparty jest na jednym celu strategicznym:

1. Rozwój silnej pozycji szkół ponadgimnazjalnych powiatu na ogólnopolskim rynku edukacyjnym
 - 1.1. Doskonalenie bazy lokalowej i technicznej szkół oraz placówek oświatowych z terenu powiatu
 - 1.2. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia i wychowania w powiązaniu z potrzebami współczesnego rynku pracy
 - 1.3. Rozwój postaw obywatelskich i wzrost aktywności młodych ludzi

Kierunek rozwoju „Kultura, promocja i wypoczynek” oparty jest na jednym celu strategicznym:

1. Kompleksowa oferta spędzania czasu wolnego w powiecie suskim
 - 1.1. Wspieranie rozwoju turystyki weekendowej i agroturystyki na terenie powiatu
 - 1.2. Stworzenie zaplecza sportowo-rekreacyjnego w powiecie na poziomie konkurującym z innymi powiatami
 - 1.3. Kontynuacja działań na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego powiatu
 - 1.4. Odnowa i ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego na terenie powiatu
 - 1.5. Promocja potencjału turystycznego i kulturowego powiatu poza jego granicami.

3.4. Polityka gminy

Gmina Sucha Beskidzka nie ma aktualnej strategii rozwoju, Rada Miejska w Suchej Beskidzkiej przyjęła 10 lat temu Plan rozwoju lokalnego gminy Sucha Beskidzka na lata 2004 - 2013. Dokument ten nie był aktualizowany.

W dokumencie przyjęto, że głównym celem rozwoju Gminy Sucha Beskidzka jest harmonijny rozwój o charakterze „jakościowym”, uwzględniający:

- poprawę, a następnie trwałe utrzymanie poziomu życia mieszkańców,
- podnoszenie poziomu obsługi rejonu oddziaływania,
- wzrost znaczenia turystyczno–rekreacyjnej funkcji miasta jako źródła dochodu mieszkańców,
- systematyczną rozbudowę infrastruktury miejskiej,
- wspieranie i inicjowanie rozwoju gospodarczego miasta,

przy stosowaniu zasad rozwoju zrównoważonego, pozwalających na racjonalne korzystanie z zasobów środowiska, w sposób zapewniający zachowanie walorów przyrodniczych i kulturowych

Cele ekonomiczne i społeczne to:

- kształtowanie mechanizmów i tworzenie warunków rozwoju form działalności umożliwiających obniżenie bezrobocia i wzrost zamożności mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska poprzez:
- rozwój miasta jako subregionalnego (powiatowego) ośrodka obsługi ze szczególnym uwzględnieniem administracji powiatu, edukacji na poziomie

ponad-podstawowym, ochrony zdrowia, życia kulturalnego, sportu i rekreacji oraz ponadlokalnych systemów infrastruktury technicznej,

- rozszerzenie oferty w zakresie turystyki i rekreacji - zwłaszcza poprzez realizację urządzeń rekreacyjne - sportowych zwiększających atrakcyjność turystyczną miasta w stopniu zapewniającym wzrost znaczenia tej funkcji jako źródła dochodu mieszkańców,
- stworzenie systemu preferencji dla rozpoczynających działalność gospodarczą o pożądanym profilu, nie kolidującym z funkcją turystyczną i nieuciążliwym dla środowiska; przygotowanie i udostępnienie terenów dla działalności j. w.
- poprawa warunków życia mieszkańców poprzez podniesienie standardów mieszkaniowych oraz porządkowanie elementów struktury przestrzennej miasta decydujących o warunkach zamieszkania, pracy obsługi i wypoczynku poprzez:
 - o przygotowanie formalno-prawne i uzbrojenie terenów dla różnych form zabudowy mieszkalnej,
 - o rozwój sieci usług zaspakajających potrzeby lokalne,
 - o usprawnienia systemu komunikacji,
 - o poprawę warunków bioklimatycznych.

Cele przyrodniczo - ekologiczne i kulturowe to:

- ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego i krajobrazu poprzez:
- zachowanie najcenniejszych elementów środowiska przyrodniczego - powstrzymanie degradacji, rekultywacja,
- racjonalne gospodarowanie zasobami (grunty rolne, lasy, wody podziemne i powierzchniowe - w tym geotermalne),
- ograniczenie szkodliwych oddziaływań lokalnych źródeł zanieczyszczeń na ekosystemy, wody oraz warunki bioklimatyczne i sanitarne obszaru osadniczego,
- zachowanie i rewaloryzacja zasobów dziedzictwa kulturowego, przystosowanie ich do współczesnych funkcji,
- wyeksponowanie walorów historyczno-kulturowych i w nawiązaniu do nich kształtowanie atrakcyjnego wizerunku miasta,
- zachowanie walorów krajobrazu kulturowo-przyrodniczego.

Cele przestrzenne to:

- utrzymanie ładu przestrzennego w kształtowaniu struktury funkcjonalno- przestrzennej miasta, przy zachowaniu walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, podniesienie walorów estetycznych oraz efektywności wykorzystania zasobów,
- powstrzymanie tendencji dalszego rozpraszania zabudowy jako sprzecznych z zasadami ładu przestrzennego, powodujących degradację środowiska oraz niewspółmierny wzrost kosztów infrastruktury komunalnej i jej eksploatacji; ograniczenie budownictwa poza terenami uzbrojonymi,
- kontynuacja kierunków rozwoju przestrzennego przyjętych w poprzednich opracowaniach planistycznych, w tym czytelnego podziału na strefy funkcjonalne,
- oszczędne gospodarowanie przestrzenią, optymalne zachowanie terenów otwartych,
- modernizacja układu komunikacyjnego.

4. Zasoby środowiska przyrodniczego

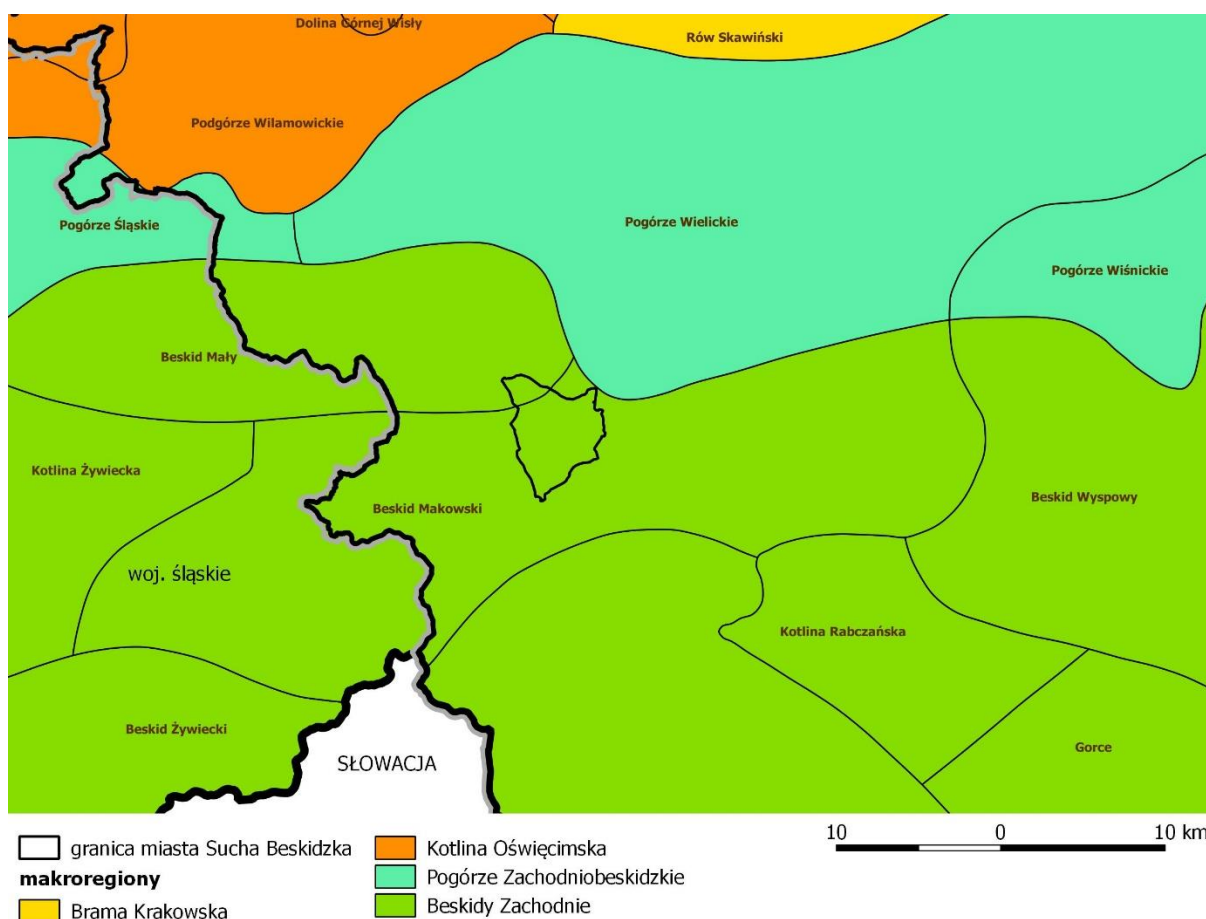
4.1. Położenie fizyczno-geograficzne

Zgodnie z podziałem fizyczno – geograficznym Polski wg Kondrackiego,⁶ analizowany teren znajduje się w obrębie następujących jednostek:

provincji: Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem zachodnim i Północnym,
podprovincji: Zewnętrzne Karpaty Zachodnie, makroregionu: Beskidy Zachodnie
i mezoregionów: Beskid Makowski i Beskid Mały

- Provincji: Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym
 - Podprovincji: Zewnętrzne Karpaty Zachodnie
 - Makroregionu: Beskidy Zachodnie
 - Mezoregionu: Beskid Makowski
 - Mezoregionu: Beskid Mały

Ryc. 2 Położenie miasta Sucha Beskidzka w województwie małopolskim na tle jednostek fizyczno-geograficznych

Źródło: Opracowanie własne

⁶ J. Kondracki, *Geografia regionalna Polski*, Warszawa 2011.

Beskid Mały jest pod względem geologicznym przedłużeniem Beskidu Śląskiego (Pasma Klimczoka), od którego dzieli go niska Brama Wilkowicka. Zbudowany jest głównie z gruboławicowego piaskowca godulskiego.

Beskid Makowski składa się z wielu rozczłonkowanych pasm, zbudowanych z piaskowców magurskich z przewarstwieniem łupków, w których są wypreparowane doliny. Granice od strony Beskidu Małego tworzą doliny, na obszarze gminy jest to dolina dolnej Stryszawki.

4.2. Geologia i rzeźba terenu

Sucha Beskidzka jest położona w dnie i na zboczach doliny Stryszawki, która w mieście ma swoje ujście do rzeki Skawy. Dolina ta poniżej wylotu potoku Zasepnicy rozszerza się, osiągając w miejscu gdzie ma swoje ujście potok Bładzonka szerokość około 1 km.

W granicach miasta do doliny Stryszawki uchodzą doliny dwóch większych potoków: Bładzonki z lewej strony i Zasepnicy z prawej. Dolina Bładzonki biegnie z północnego zachodu na południowy wschód. Charakterystyczne dla niej jest amfiteatralne zamknięcie o szerokości około 1,3 km. Dolina Zasepnicy ma bieg południkowy. Źródła potoku Zasepnica znajdują się na wysokości około 685 m n. p. m. Zasepnica na całej długości ma charakter potoku górskiego.

Dolina Skawy w obrębie analizowanych terenów ma przebieg zbliżony do południkowego. Na wschodnim skraju Suchoj Beskidzkiej do rzeki Skawy uchodzi Stryszawka.

Dna dolin Stryszawki i Skawy, a także Zasepnicy oraz Bładzonki są sterasowane i wyróżnia się w nich: koryta z łożyskami, terasy łęgowe, rolne, średnie i lokalnie wysokie.

Bezpośrednio ponad doliną i miastem wznoszą się: na północy Lipska Góra (625,2 m n.p.m.) i góra Jasień (521 m n. p. m.), na południu Magurka (871,5 m n. p. m.), Kamienna (744 m n. p. m.), na wschodzie Mioduszyna (638 m n. p. m.). Takie usytuowanie sprawia wrażenie, że Sucha Beskidzka leży w kotlinie otoczonej zalesionymi grzbieciami, co znacząco podnosi atrakcyjność rzeźby (Ryc. 3).

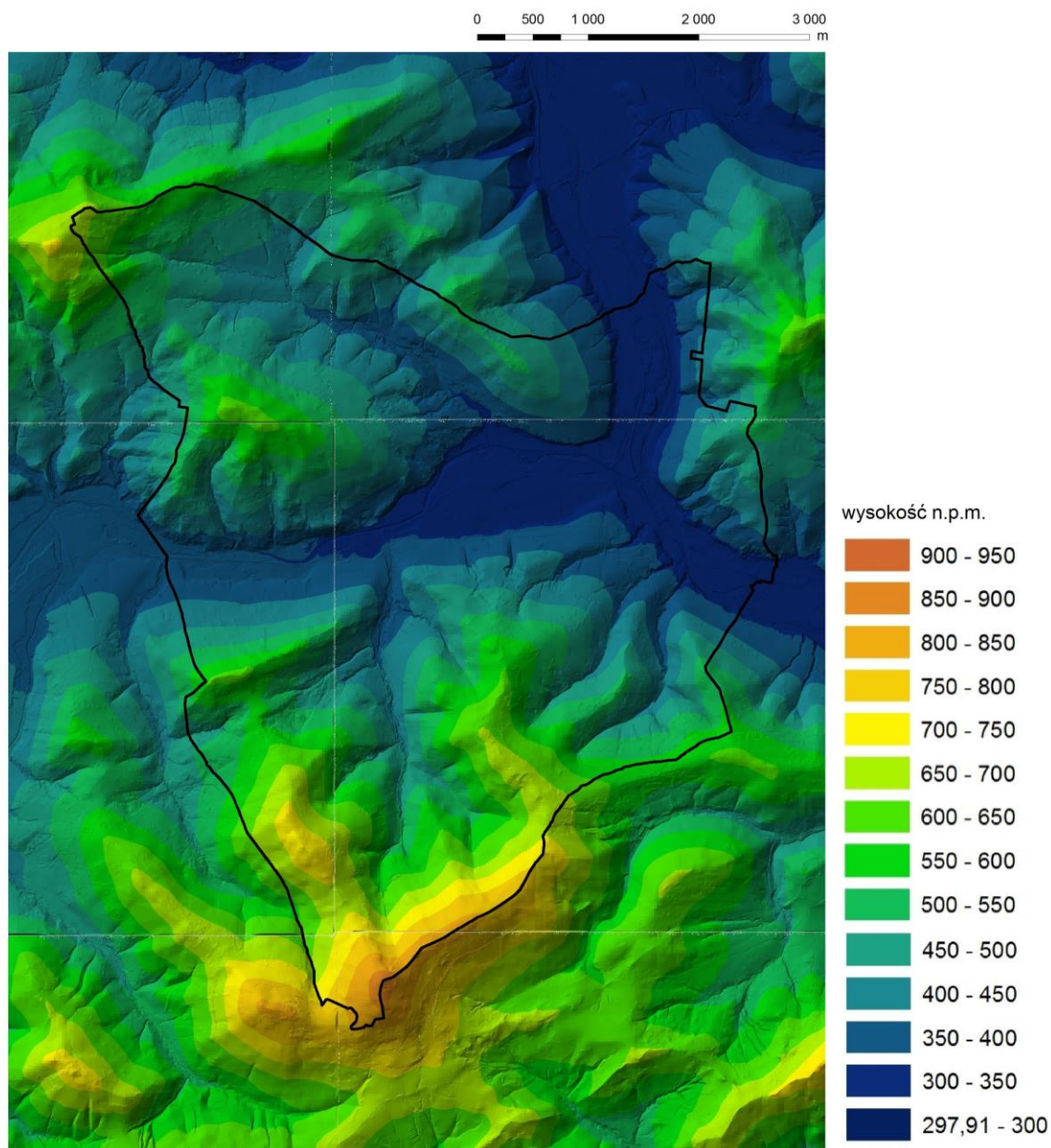
Tabela 1 Klasyfikacja nachylenia terenu pod względem przydatności do zainwestowania

<i>Spadki terenu</i>	<i>Klasa spadku</i>
$< 3^{\circ}$ ($< 5\%$)	Ia – tereny bardzo korzystne do zainwestowania
$3 - 6^{\circ}$ ($5 - 10\%$)	Ib – tereny korzystne do zainwestowania
$6 - 12^{\circ}$ ($10 - 21\%$)	II – tereny korzystne do zainwestowania z ograniczeniami
$12 - 22^{\circ}$ ($21 - 40\%$)	III – tereny niekorzystne do zainwestowania
$22 - 40^{\circ}$ ($40 - 85\%$)	IV – tereny wybitnie nie korzystne do zainwestowania
$> 40^{\circ}$ ($> 85\%$)	

Źródło: opracowanie własne na podstawie na podstawie *Przyrodnicze podstawy gospodarowania przestrzenią* A. Macias, S. Bródka, Warszawa 2014.

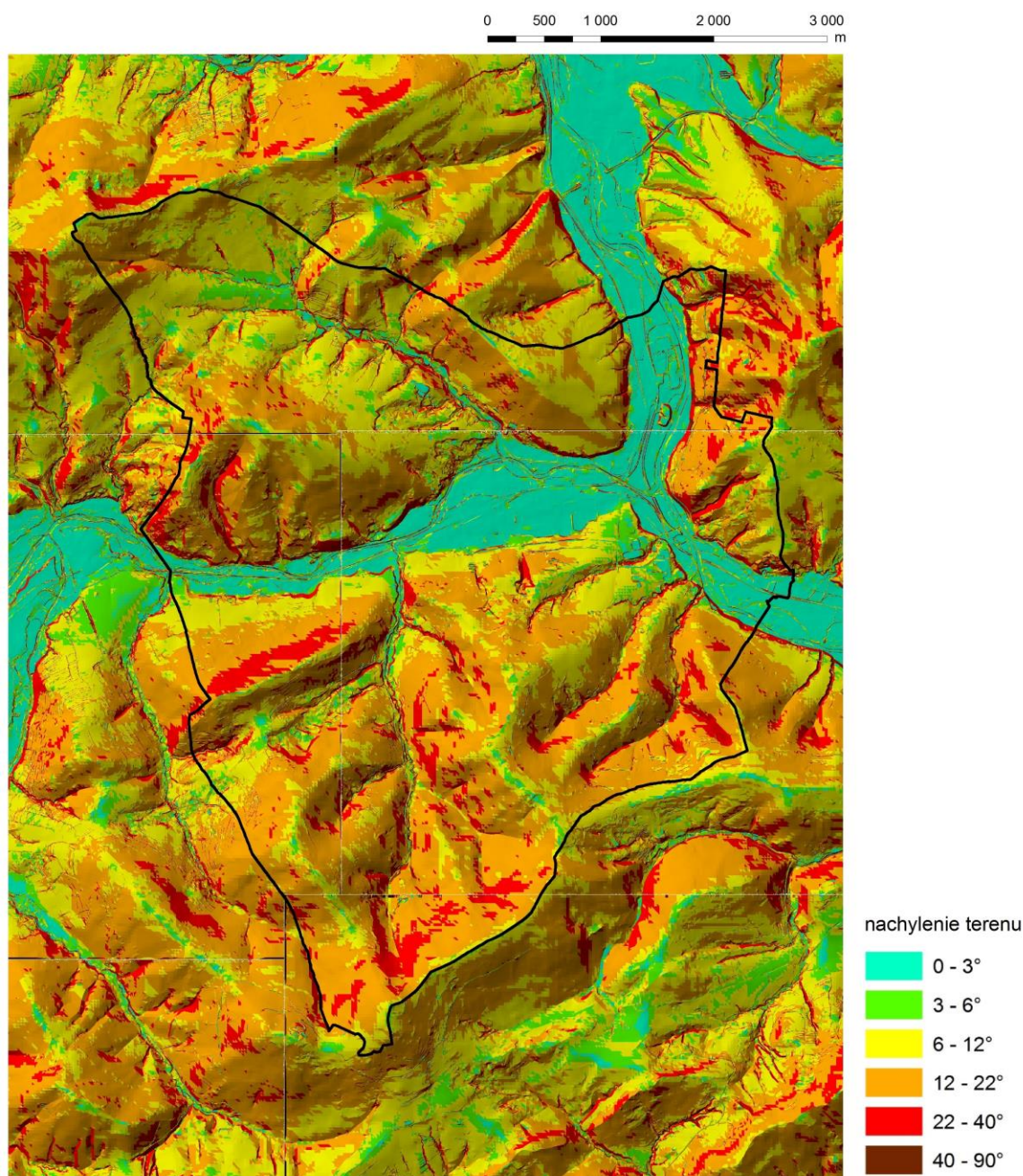
Obszar Suchej Beskidzkiej jest zróżnicowany pod względem rzeźby terenu. Najbardziej korzystnymi do zainwestowania są tereny wypłaszczone, dolinne, o nachyleniu poniżej 6° (Tabela 1). Tereny o spadkach powyżej 12° są niekorzystne do zainwestowania i nie powinny być przeznaczane do zainwestowania (Ryc. 4).

Ryc. 3 Rzeźba terenu na obszarze Suchej Beskidzkiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie NMT

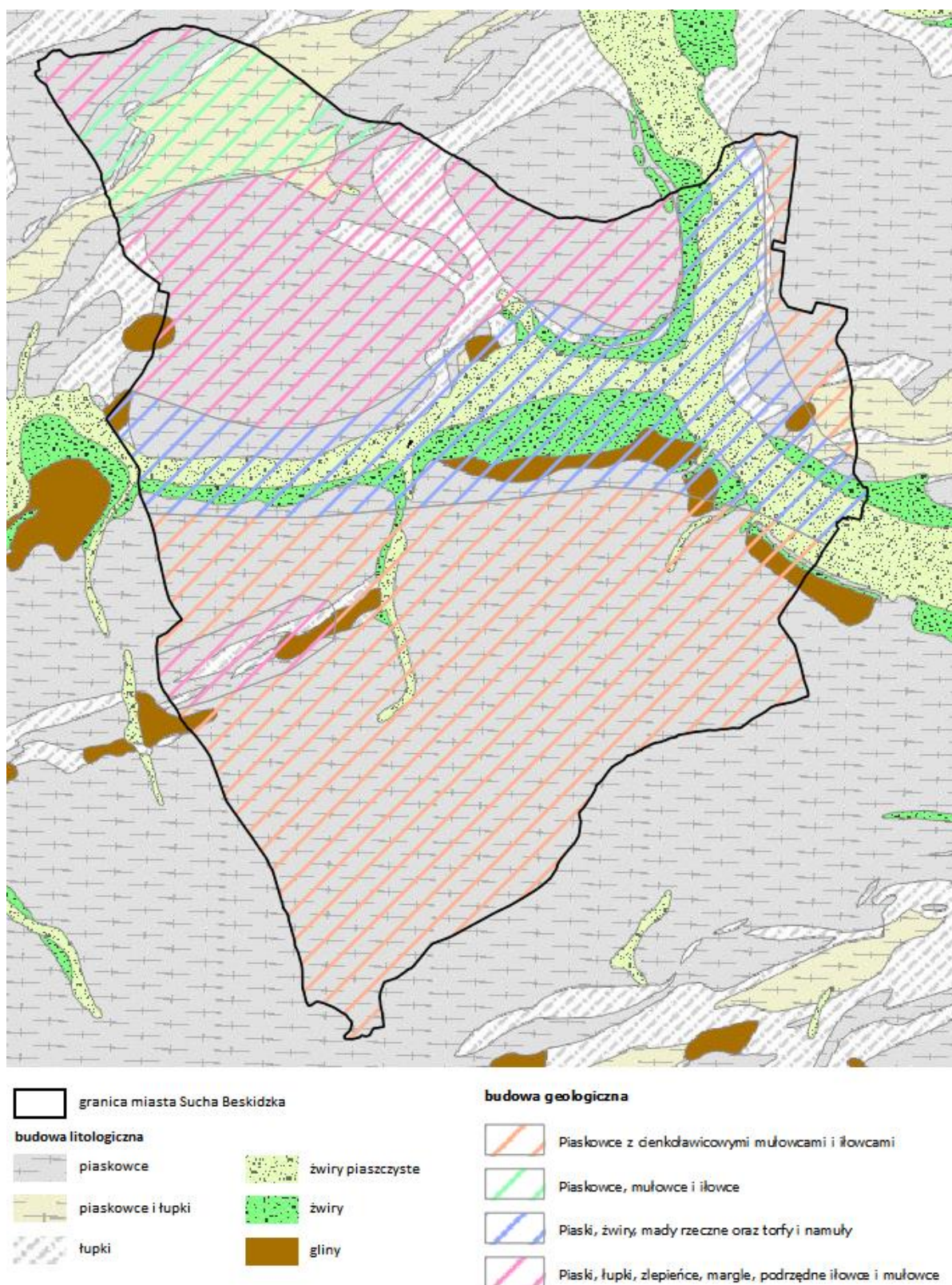
Ryc. 4 Mapa spadków na obszarze Suchoj Beskidzkiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie NMT

Sucha Beskidzka jest położona w obrębie Karpat Zewnętrznych, zbudowanych z naprzemianlegle ułożonych piaskowców, zlepieńców i łupków, czyli fliszu karpackiego (Ryc. 5). Utwory te powstały z piasków, żwirów i ilów osadzonych w głębokim morzu, w okresie górnej kredy i paleogenu. Około 22,5 mln lat temu, na przełomie paleogenu i neogenu, piaskowcowo – łupkowe utwory fliszowe, leżące dotychczas poziomo na dnie morza, zostały sfałdowane a następnie oderwane od starszego podłoża i nasunięte na północ. W wyniku fałdowania i nasuwania powstały płaszczowiny karpackie, w tym płaszczowina magurska, z której są zbudowane okolice Suchoj Beskidzkiej.

Ryc. 5 Budowa geologiczna i litogenetyczna miasta Sucha Beskidzka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *mapa litogenetyczna Polski*, skala 1: 50 000, *mapa geologiczna Polski*, skala 1: 500 000, Centralna Baza Danych Geologicznych PIG - Państwowy Instytut Badawczy, <http://geoportal.pgi.gov.pl>

Skąły fliszowe wchodzące w skład płaszczowin różnią się od siebie wieloma cechami: grubością ławic, stosunkiem piaskowców i łupków, wielkością ziaren, obecnością charakterystycznych składników mineralnych, barwą skał, itd. Zespoły skalne wydzielone na podstawie tych cech stanowią ogniwa litostratygraficzne, mające swoje nazwy: płaszczowina magurska w okolicy Suchoj Beskidzkiej składa się z następujących ogniw litostratygraficznych: warstw ropanieckich, piaskowców ciężkowickich, pstrych łupków, warstw hieroglifowych, warstw podmagurskich i warstw magurskich. Opisanie wyżej struktury płaszczowiny magurskiej leżą na utworach płaszczowiny śląskiej oraz podśląskiej i tworzą wraz z nimi fliszowe piętro skalne o miąższości 2214 m.

Najmłodszym ogniwem są osady czwartorzędowe związane z dolinami rzecznyymi Skawy i Stryżawki. Są to głównie mady, mułki, piaski i żwiry rzeczne.

Również z tego okresu pochodzą charakterystyczne dla obszarów Beskidu koluwia osuwiskowe oraz ropy, gliny i piaski zwietrzelinowe. Utwory te widoczne na północ od koryta rzecznej Stryżawki i towarzyszą trzeciorzędowym łupkom i piaskowcom.

Na podstawie danych z PIG nie stwierdzono występowania złóż kopalin, obszarów ani terenów górniczych w granicach miasta Sucha Beskidzka.

4.3. Klimat

Większość terenów miasta Sucha Beskidzka, znajduje się w zasięgu oddziaływania klimatów podgórskich i górskich, o znaczących różnicach czynników klimatycznych w zależności od wysokości nad poziomem morza. Gmina usytuowana jest w strefie umiarkowanie ciepłego piętra klimatycznego (do wysokości około 700 m n.p.m.), natomiast jej południowo – zachodnie obrzeża – przysiółek Kubasiaki, można już zaliczyć do umiarkowanie chłodnego piętra klimatycznego.

Przeważającymi kierunkami wiatrów są zachodni i południowo-zachodni. Odpowiadają one morfologii terenu. Lokalnie najbardziej odczuwalny jest wpływ wiatru halnego zwanego tutaj „orawiakiem”.

Intensywność opadów zwiększa się od podnóży (dolin rzecznych) ku szczytom górskim i wynosi odpowiednio od 800 do 900 mm.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi od około 8°C (w dnach dolin) do około 6°C w rejonach górskich (Magurka).

Pokrywa śnieżna utrzymuje się od grudnia do marca, a na północnych stokach Magurki, do drugiej połowy kwietnia.

Długość okresu wegetacyjnego waha się w granicach 170 – 220 dnia w roku, głównie w zależności od wysokości nad poziomem morza oraz ekspozycji stoków.

Do szczególnie niekorzystnych czynników meteorologicznych należy zaliczyć:

- silne wiatry południowo-zachodnie i południowe;
- spóźnione przymrozki wiosenne;
- obfite opady śniegu;
- obfite opady deszczu na przełomie czerwca i lipca oraz we wrześniu;
- występowanie mgieł.

Wymiana powietrza w obrębie gminy odbywa się głównie poprzez doliny rzeczne, które stanowią naturalne korytarze przewietrzania. Szczególnie istotną rolę pełnią doliny

rzek Skawy i Stryszawki. Stanowią one elementy składowe większego systemu przewietrzania, które w obszarach górskich jest szczególnie utrudnione. Wynika to ze specyficznej rzeźby terenu, nasłonecznienia zboczy i wilgotności powietrza oraz rodzaju pokrycia terenu.

Tabela 2 Wybrane dane klimatyczne z wielolecia 1971 - 2000 na terenie miasta Sucha Beskidzka

Dane klimatyczne	Obszar miasta Sucha Beskidzka	
	północna część	południowa część
Średnia roczna suma opadów	800 – 850 mm	850 – 900 mm
Średnia roczna temperatura powietrza	8 - 7°C	7 – 8°C
Usłonecznienie	1480 - 1500 h	1480 - 1500 h
Temperatura maksymalna (95%)	25 - 27°C	24 – 25°C
Temperatura minimalna (5%)	od -10 do -9	od -11 do -10°C

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.imgw.pl/klimat/#>

4.4. Gleby

Na terenie gminy Sucha Beskidzka dominują gleby (Ryc. 6):

- brunatne, kwaśne 81,9 %
- mady 8,8 %
- deluwialne, pseudobelicowe, wietrzeniowe 5,4 %
- wylugowane 0,4 %
- glejowe 0,1 %.

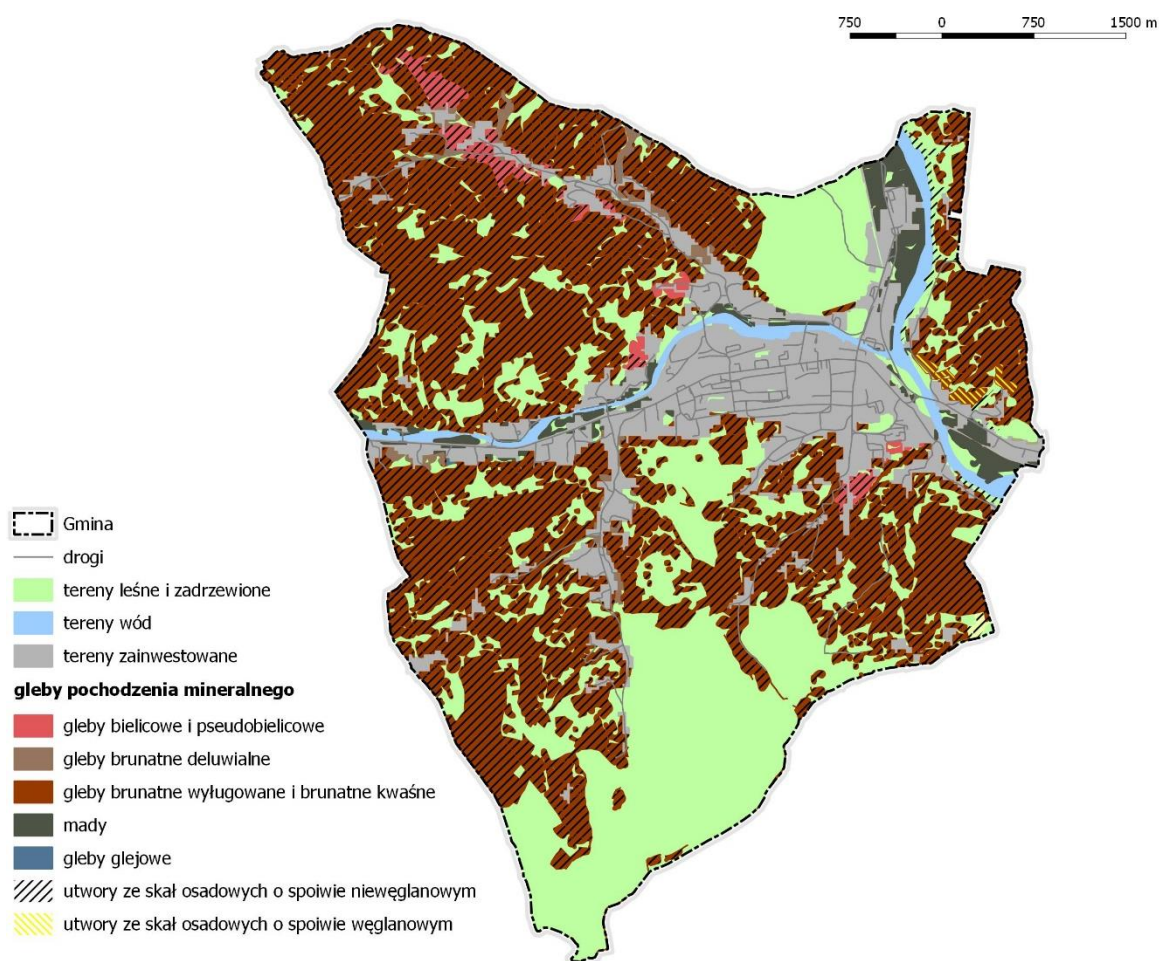
Wykazują one kwaśny odczyn w całym profilu glebowym (pH poniżej 5,0). Są one mało zasobne w składniki pokarmowe dla roślin, co powoduje ich małą przydatność rolniczą.

Na terenie gminy występują najsłabsze typy gleb w województwie małopolskim. Gleby są płytkie, silnie szkieletowe, narażone na procesy erozyjne i wymywanie. Do niekorzystnych czynników przyrodniczych dla rolnictwa należy również urozmaicona rzeźba terenu, która przyczynia się do zróżnicowania temperatur i opadów atmosferycznych oraz zmiany długości okresu wegetacyjnego i zalegania pokrywy śnieżnej – różnice związane są głównie z ekspozycją zboczy oraz wysokością n.p.m.

Na ocenę przydatności rolniczej gleb (klasyfikacja bonitacyjna) wpływa głębokość profilu glebowego, uziarnienie, stosunki wodno – powietrzne, głębokość poziomu próchnicznego, zawartość próchnicy wraz ze składnikami pokarmowymi, ale również możliwości produkcyjne. Wynikają one z warunków geomorfologicznych (wysokość nad poziom morza, nachylenie terenu, zagrożenie erozją, dostępność terenu do uprawy), z warunków klimatycznych (opady, temperatura) i długości okresu wegetacyjnego.

Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej oceniający poszczególne elementy środowiska (opracowany przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach) – waha się w powiecie suskim od 34,2 do 54,0, podczas gdy najlepsze tereny przydatne do produkcji rolniczej w województwie małopolskim osiągają wskaźnik ponad 100.

Ryc. 6 Typy i podtypy gleb na obszarze miasta Sucha Beskidzka

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy glebowo – rolniczej

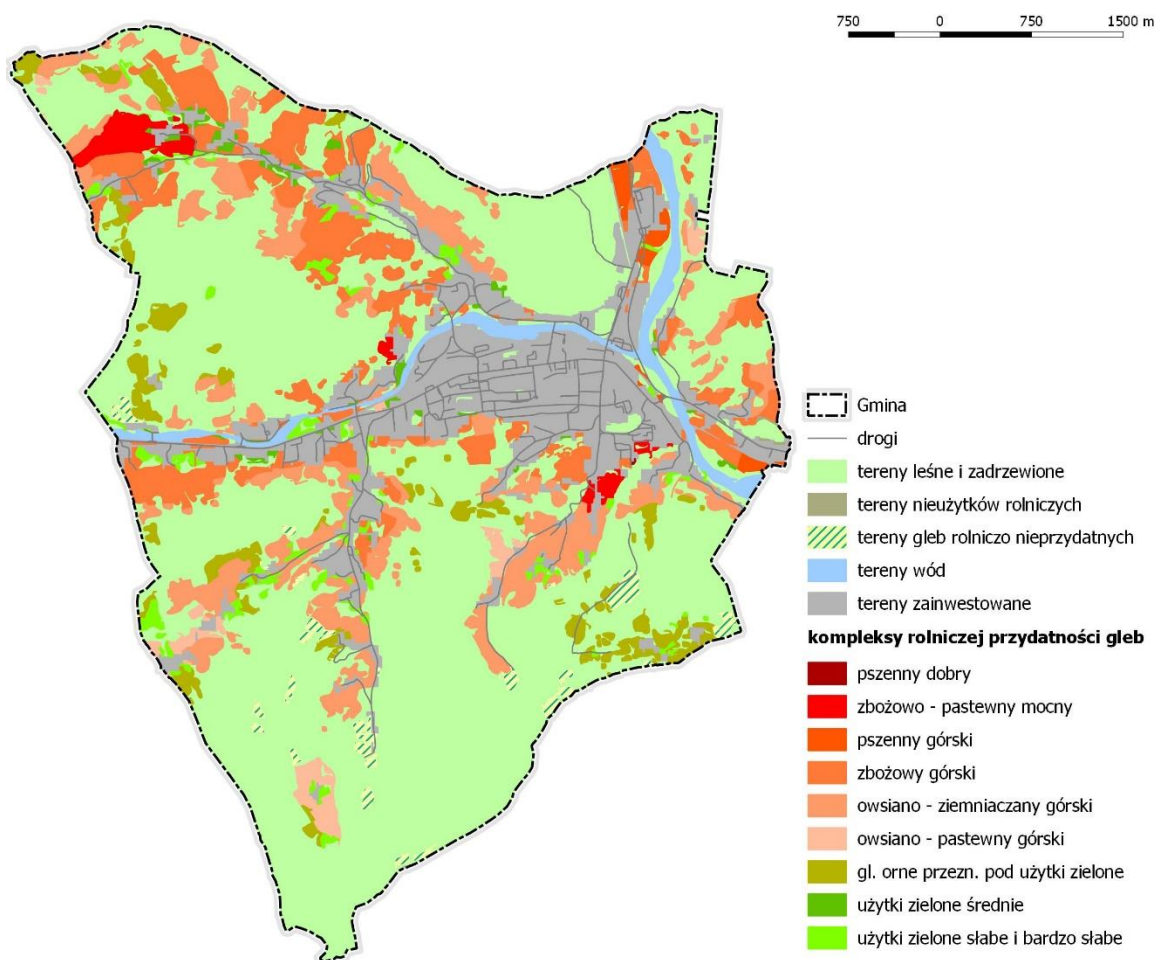
Na obszarze miasta Sucha Beskidzka przewagę stanowią kompleksy przydatności rolniczej gleb: owsiano – ziemniaczany górski i zbożowy górski (Tabela 3 i Ryc. 7)

Tabela 3 Kompleksy przydatności rolniczej gleb w obszarze miasta Sucha Beskidzka

Kompleksy przydatności rolniczej	Powierzchnia [ha]	Udział % w powierzchni gruntów rolnych
owsiano – ziemniaczany górski	231,9206	35,76%
zbożowy górski	211,5531	32,62%
gl. orne przezn. pod użytki zielone	75,4438	11,63%
użytki zielone słabe i bardzo słabe	30,02	4,63%
owsiano – pastewny górski	27,5013	4,24%
zbożowo – pastewny mocny	26,2211	4,04%
gleby rolniczo nieprzydatne	24,3656	3,76%
pszenny górski	12,6046	1,94%
użytki zielone średnie	8,5507	1,32%
nieużytki rolnicze	0,3635	0,06%
pszenny dobry	0,0752	0,01%

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy glebowo – rolniczej

Ryc. 7 Kompleksy przydatności rolniczej gleb na terenie miasta Sucha Beskidzka

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy glebowo – rolniczej

Teren Suchej Beskidzkiej nie należy do obszarów typowo rolniczych. Jednakże pomimo słabych gleb i niskiej klasy ich bonitacji, według ewidencji grunty orne stanowią prawie 34% struktury użytkowania gruntów (Tabela 4). Grunty orne, łąki i nieużytki występują głównie poza centrum miasta Sucha Beskidzka.

Tabela 4 Struktura użytków gruntowych obszaru objętego opracowaniem

Kategorie gruntu	Użytki gruntowe	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni opracowania [%]
Użytki rolne	R - grunty orne	934,8655	33,80%
	Ps - pastwiska trwałe	143,0591	5,17%
	S - sady	38,1294	1,38%
	Ł - łąki trwałe	16,2686	0,59%
	N - nieużytki	8,5298	0,31%
	B/R, B/Ł, B/Ps, dr - grunty rolne zainwestowane	43,8922	1,59%
	W - rowy	0,6288	0,02%
	Razem	1185,3734	42,86%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Ls - lasy	1174,1714	42,46%
	Lz - grunty zadrzewione i zakrzewione	1,9944	0,07%
	B/Ls - grunty leśne zabudowane	0,4342	0,02%
	Razem	1176,6	42,54%
	B - tereny mieszkaniowe	98,5372	3,56%

Kategorie gruntu	Użytki gruntowe	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni opracowania [%]
Grunty zabudowane i zurbanizowane	Ba - tereny przemysłowe	30,0529	1,09%
	Bi - inne tereny zabudowane	63,5842	2,30%
	Bp - zurbanizowane tereny niezabudowane	0,8577	0,03%
	Bz - tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	16,6633	0,60%
	K - użytki kopalne	4,0175	0,15%
	dr - drogi	96,1809	3,48%
	Tk - tereny kolejowe	29,227	1,06%
	Razem	339,1207	12,26%
Grunty pod wodami	Wp - grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	64,1636	2,32%
	Razem	64,1636	2,32%
Tereny różne	Tr - tereny różne	0,3867	0,01%
	Razem	0,3867	0,01%
Powierzchnia opracowania		2765,64	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z mapy ewidencyjnej

W granicach obszaru objętego opracowaniem dominują gleby V klasy bonitacyjnej (RV, PsV, ŁV), które stanowią ok. 46% powierzchni ogólnej użytków rolnych (Tabela 5). Gleby wyższych klas bonitacyjnych (III) występują jedynie we wschodniej i centralnej części obszaru. Gleby klasy III stanowią zaledwie 0,58% powierzchni ogólnej użytków rolnych.

Tabela 5 Klasy bonitacyjne gleb użytków rolnych na obszarze miasta Sucha Beskidzka

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia klasy [ha]	Klasa bonitacyjna	Udział w powierzchni użytków rolnych [%]
RIIIa	0,1854	RIIIa	0,02%
RIIIb	4,1873	RIIIb	0,35%
PsIII	2,1282	PsIII	0,18%
ŁIII	0,3788	ŁIII	0,03%
Łącznie III klasa	6,8797	Łącznie III klasa	0,58%
RIVa	41,7413	RIVa	3,52%
RIVb	244,665	RIVb	20,64%
PsIV	31,9032	PsIV	2,69%
ŁIV	3,0586	ŁIV	0,26%
Łącznie IV klasa	321,3681	Łącznie IV klasa	27,11%
RV	475,1819	RV	40,09%
PsV	58,7481	PsV	4,96%
ŁV	12,5108	ŁV	1,06%
Łącznie V klasa	546,4408	Łącznie V klasa	46,10%
RVI	168,9046	RVI	14,25%
PsVI	50,2386	PsVI	4,24%
ŁVI	0,3204	ŁVI	0,03%
Łącznie VI klasa	219,4636	Łącznie VI klasa	18,51%
Razem	1094,1522	92,30%	92,30%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z mapy ewidencyjnej

Wody powierzchniowe

Tereny położone w obrębie miasta Sucha Beskidzka należą do zlewni rzeki Skawy i jej dopływu – Stryszawki. Obszar ten odwadniany jest również przez lokalne ciek: Księży potok, Buczałówka i Sumerówka (uchodzące do rzeki Skawy), Błędzonka i Zasypnica (uchodzące do rzeki Stryszawki).

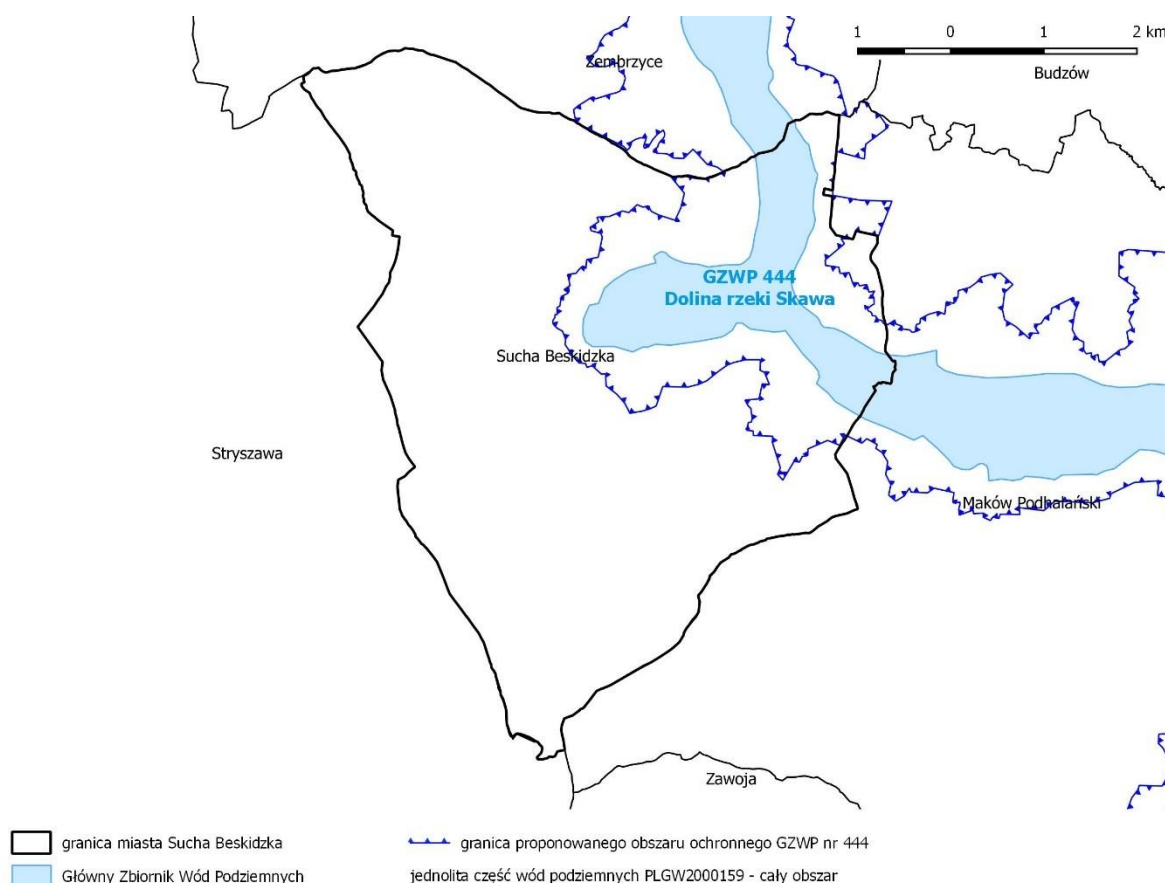
Topograficzne działy wodne biegną granią grzbietów rozciągających się po obu stronach dolin rzek Skawy i Stryszawki.

- PLRW200014213471 Skawa od Bystrzanki bez Bystrzanki do zbiornika Świnna Poręba – stanowiąca silnie zmienioną część wód,
- PLRW200012213469 Stryszawka – stanowiąca silnie zmienioną część wód.

Wody podziemne

Północno-wschodnia część miasta Sucha Beskidzka jest położona w zasięgu zbiornika wód podziemnych GZWP 444 – Dolina rzeki Skawa. Dla zbiornika GZWP nr 444 została opracowana dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 444 „Dolina rzeki Skawa”. W opracowaniu tym przebieg granic został skorygowany i poprowadzony w oparciu o kryteria hydrogeologiczne oraz litostratygraficzne z uwzględnieniem aktualnego stopnia rozpoznania głównie w oparciu o analizę Szczegółowych map geologicznych Polski w skali 1:50 000 oraz o wyniki badań geoelektrycznych. Granica zbiornika GZWP nr 444 ma obecnie przebieg z północy na południowy wschód. Zbiornik rozciąga się od miejscowości Juszczyń na południu po brzeg Karpat na północy (miejscowość Graboszyce) obejmując aluwia doliny Skawy. Obszar zbiornika GZWP nr 444 został podzielony na dwie części. Z zasięgu GZWP wyłączono obszar, gdzie zlokalizowany jest sztuczny zbiornik zaporowy „Świnna Poręba”. Zbiornik GZWP nr 444 „Dolina rzeki Skawa” ma charakter porowy i zajmuje powierzchnię 40,9 km².

Ryc. 9 Wody podziemne na obszarze miasta Sucha Beskidzka

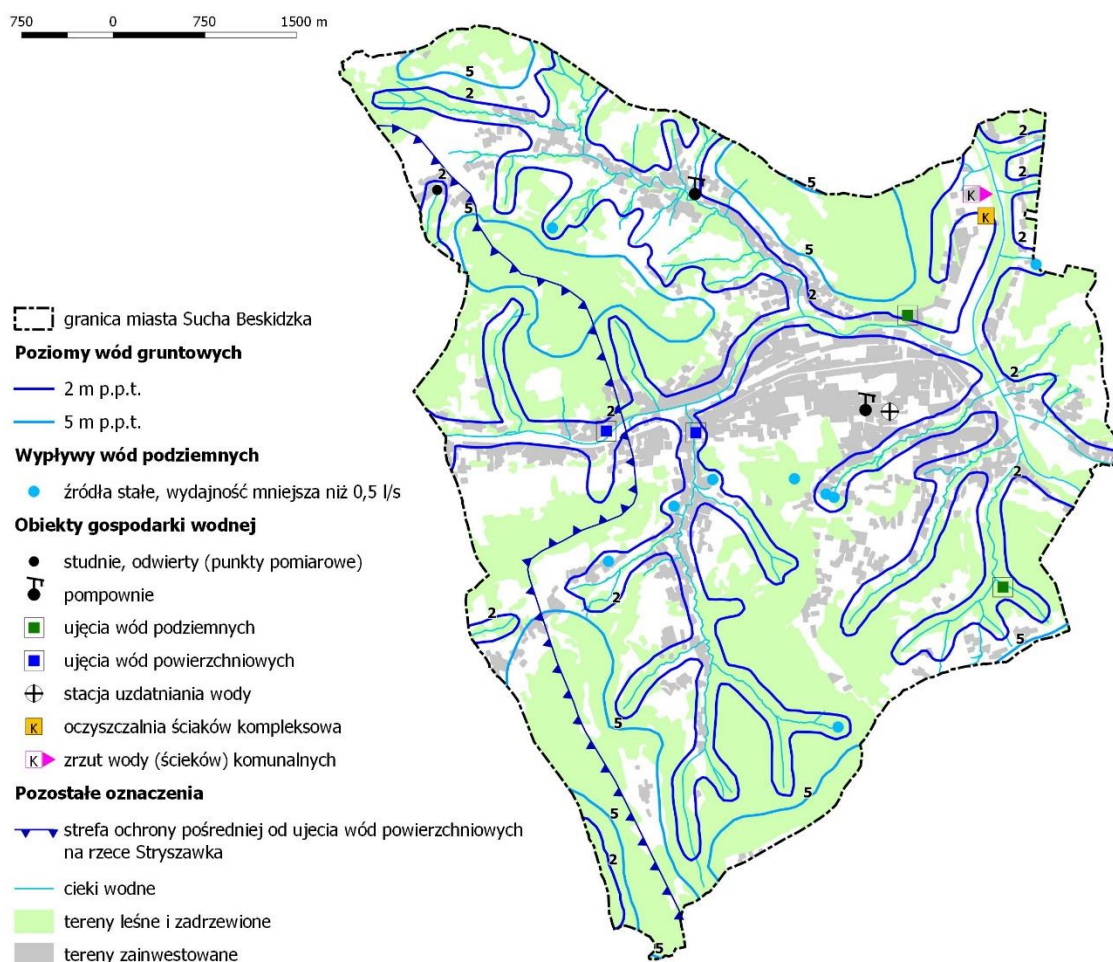
Źródło: Opracowanie własne

Obszar GZWP nr 444 „Dolina rzeki Skawa” związany jest z występowaniem poziomu wodonośnego w utworach czwartorzędowych. Utwory te wykształcone są jako osady aluwialne: otoczaki, żwiry i piaski często zaglinione. Poziom wodonośny zalega płytko i nie jest izolowany od wpływu zanieczyszczeń antropogenicznych z powierzchni terenu.

Głębokość występowania głównego poziomu wodonośnego wynosi najczęściej od 1,5 do 5,0 m. Miąższość utworów czwartorzędowych waha się w przedziale od 5,0 do 9,0 m. Wydajności potencjalne studni wierconych w obrębie GZWP nr 444 zmieniają się przeważnie od 2,0 do 25 m³/h.

W dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z ustanowieniem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 444 Dolina rzeki Skawa wyznaczono proponowaną granicę obszaru ochronnego GZWP nr 444 (Ryc. 9).

Ryc. 10 Poziom wód gruntowych oraz obiekty hydrograficzne na obszarze miasta Sucha Beskidzka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Mapy Hydrograficznej Polski w skali 1:50 000

Gmina Sucha Beskidzka położona jest w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych: o nazwie 152 – krajowy kod jednolitej części wód podziemnych: PLGW2000152.

Według mapy hydrograficznej Polski, na znacznej części obszaru objętego opracowaniem poziom wód gruntowych kształtuje się na poziomie od 2 do ponad 5 m p.p.t.

W północnej i południowej części omawianego obszaru, w obrębie terenów leśnych, poziom wód gruntowych występuje na głębokości ponad 5 m p.p.t. (Ryc. 9). Płytkie zaleganie wód podziemnych związane jest ze strefami dolinnymi rzek na obszarze miasta Sucha Beskidzka.

4.6. Struktura przyrodnicza obszaru, w tym bioróżnorodność

Szata roślinna okolic Suchoj Beskidzkiej należy do Krainy Pogórza i Regla Dolnego, wchodzących w skład okręgu Beskidów i Działu Karpat Zachodnich. Występuje tutaj ponad 800 gatunków roślin, w tym gatunki subalpejskie, górskie i synantropijne.

Na ogólną powierzchnię gminy wynoszącą 27,6 km², aż 42% stanowią lasy. Stopień zalesienia jest wyższy zarówno od średniej krajowej (28 %) jak i średniej dla województwa małopolskiego (29 %). Zgodnie z wytycznymi Krajowego Programu Zwiększania Lesistości, wskaźnik zalesienia powinien w roku 2020 wynosić 30%, a po roku 2030 33%. Wskaźnik lesistości gminy Sucha Beskidzka znacznie przekracza zakładane docelowe wartości.

Największe zwarte skupiska leśne występują na północnym stoku Magurki oraz w rejonie Lipskiej Góry i Jasienia.

Lasy państwowe na terenie gminy zarządzane są przez Nadleśnictwo Sucha Beskidzka.

W lasach pokrywających w znacznym stopniu tereny gminy przeważają gatunki iglaste, a w szczególności świerk pospolity i jodła zwyczajna. Natomiast spośród gatunków liściastych buk zwyczajny. Prowadzone przez władze austriackie na przełomie XIX / XX wieku, zalesienie terenów górskich drzewostanami świerkowymi (w miejsce wyciętych uprzednio cenniejszych gatunków drzew) spowodowało osłabienie lasów, które stały się mniej odporne na działanie szkodników, chorób grzybowych oraz silnych wiatrów.

Konieczność poprawy lasów świerkowych stała się w latach 80-tych ubiegłego wieku impulsem do przebudowy drzewostanów.

W wyniku podjętych działań monokultury świerkowe podsadza się bukiem i jodłą. Wprowadza się też inne gatunki takie jak jawor, jesion, wiąz, lipa. Mieszany drzewostan jest odporniejszy na szkody wywołane przez owady, grzyby, wiatry, śnieg, zanieczyszczenia powietrza, a także okresowe susze. Na terenie gminy dominują lasy mieszane górskie, występujące w Karpatach do wysokości 1050 m n.p.m. Jest to żyzne siedlisko występujące na glebach brunatnych, brunatnordzawych i bielcowych. Runo trawiatło – zielne tworzą średnio wysokie paprocie oraz zioła. Warstwę poszycia stanowią samosiewy gatunków występujących w drzewostanie oraz jarzębina, bez koralowy i czarny oraz suchodrzew. Podstawowy drzewostan stanowią buk, świerk, jodła, a w domieszce jawor, jesion, wiąz, lipa, olsza. Przeciętny wiek drzewostanów około 60 lat.

Naturalne dla pogórza lasy grądowe występują obecnie tylko w postaci nielicznych płatów. Niewielki udział mają także zbiorowiska naturalnych lasów dolnoreglowych - żyznej buczyny karpackiej i kwaśnej buczyny górskiej. Bardzo rzadkim zbiorowiskiem leśnym Beskidu Małego jest jaworzyna górska z miesięcznicą trwałą, spotykana jedynie w postaci małych płatów.

W dolinach rzek występują lasy łęgowe - łęg topolowo – wierzbowy, podgórski łęg jesionowy, nadrzeczna olszyna górska oraz olszyna bagienna, w różnym stopniu zmienione w wyniku gospodarki człowieka.

Roślinność nieleśna jest bardzo zróżnicowana i urozmaicona ze względu na dużą różnorodność siedlisk.

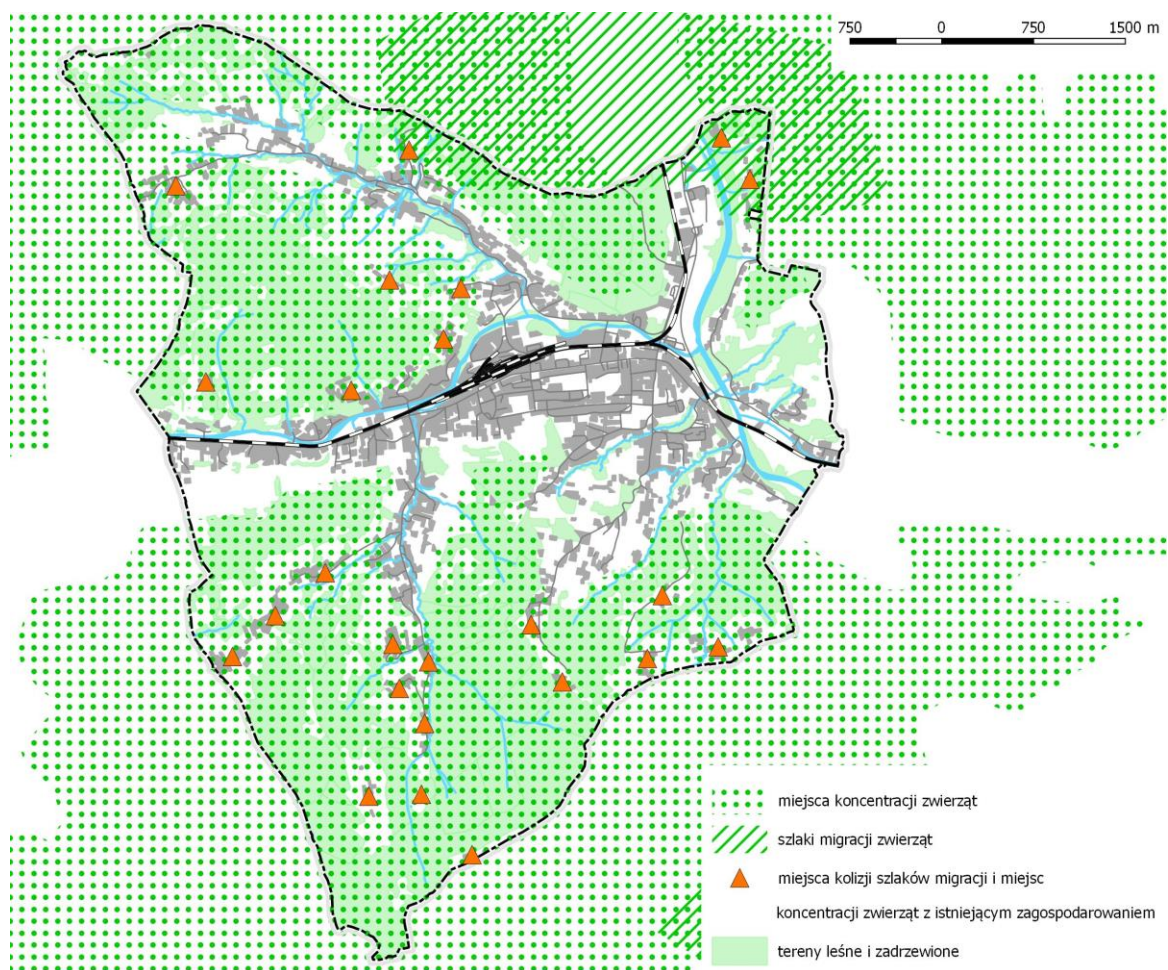
Na terenie nadleśnictwa Sucha występuje kilkadziesiąt gatunków roślin podlegających ochronie gatunkowej. Do najcenniejszych należą: lilia złotogłów, wawrzynek wilczełyko, naparstnica purpurowa, zarzyczka górska, widłak wroniec, dziewięciśł bezłodygowy.

Nieodłącznym elementem krajobrazu rolniczego Beskidu są zbiorowiska łąkowe. Typowym zbiorowiskiem polan reglowych jest łąka mieczykowo – mietlicowa z udziałem wielu roślin chronionych, w tym charakterystycznego dla tej łąki mieczyka dachówkowatego, która w niższych położeniach zastępowana jest przez łąkę rajgrasową. Wilgotniejsze siedliska zajmują łąki ostrożeńiowe i zbiorowisko z sitowiem leśnym. Użytkowanie pasterskie sprzyja wykształcaniu się pastwisk życiowych bądź wilgotnych pastwisk z sitem rozpierzchłym.

Na zabagnionych fragmentach łąk oraz w pobliżu źródeł rozwijają się młaki: kozłkowo – turzycowa, turzycowo – mietlicowa, zbiorowisko z turzycą prosowatą oraz z turzycą dzióbkowatą. Młakom często towarzyszą: zbiorowiska ziołoroślowe ze świerząbką orzęsioną i kniecią górską, wiązówkowo – bodziszkowe, sitowo-miętowe oraz łopuszyny (tworzone przez lepiężniki). Zbiorowiska te rozwijają się także w dolinach potoków i rzek.

Świat zwierzęcy okolic Suchoj Beskidzkiej jest zaliczany do rejonu karpackiego krainy sudecko – karpackiej, w której przeważa eurosyberyjski element zoogeograficzny. Teren nadleśnictwa Sucha jest miejscem występowania dużych drapieżników objętych ochroną ścisłą takich jak: wilki, rysie a także pojawiające się okresowo niedźwiedzie. Występują tu przedstawiciele gatunków łownych takich jak: jelenie, sarny, daniela, dziki, borsuki, lisy i zające. Bardzo licznie reprezentowane są ptaki, z których do najcenniejszych okazów zaliczyć należy: głuszca, dzięcioła trójpalczastego, dzięcioła białogrzbietego, sóweczkę, i włóchatkę.

Ryc. 11 Miejsca koncentracji i szlaki migracji zwierząt na obszarze Suchoj Beskidzkiej

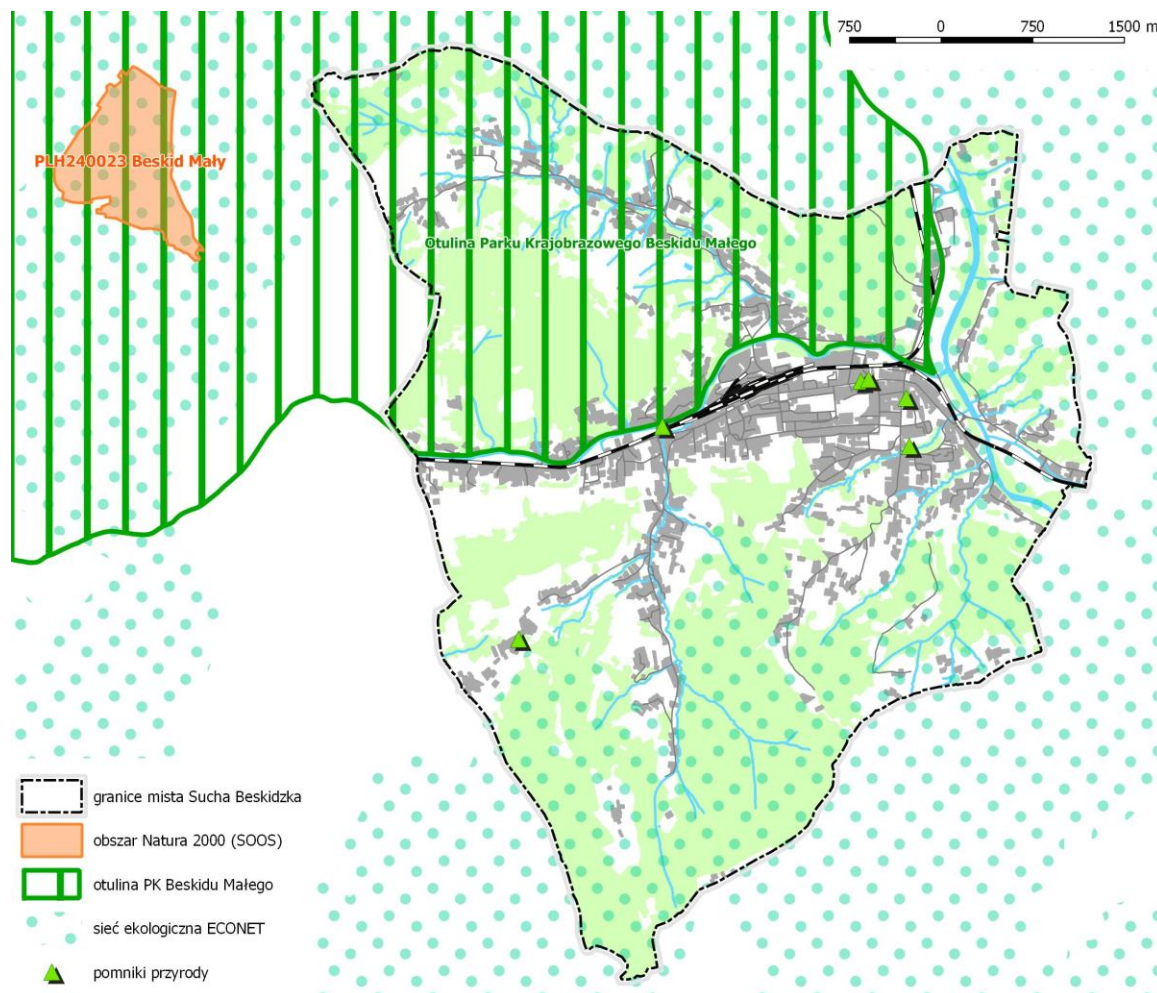

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych projektu *Sporządzenie bazy danych przestrzennych o korytarzach ekologicznych w Małopolsce*, RDOŚ Kraków, <http://krakow.rdos.gov.pl/korytarze2>

4.7. Obszary i obiekty objęte ochroną prawną

Omawiany obszar nie znajduje się w zasięgu terenów objętych obszarowymi formami ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody⁷ oraz w zasięgu obszarów Natura 2000 (Ryc.12).

Ryc. 12 Formy ochrony przyrody oraz powiązania przyrodnicze w rejonie miasta Sucha Beskidzka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Mapy obszarów chronionych województwa małopolskiego, <http://krakow.rdos.gov.pl> oraz Sporządzenie bazy danych przestrzennych o korytarzach ekologicznych w Małopolsce, RDOŚ, Kraków.

Północna część miasta Sucha Beskidzka położona jest w granicach otuliny Parku Krajobrazowego Beskidu Małego.

W rozumieniu art. 6 ust 1 *Ustawy o ochronie przyrody* z 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity Dz.U. 2013 poz. 627) otulina nie jest formą ochrony przyrody, jest to: strefa ochronna granicząca z formą ochrony przyrody i wyznaczona indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka (art. 5 ust. 14).

⁷ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tj.: Dz.U. 2013, poz. 627

Pobliskimi obszarami chronionymi są:

Obszar Natura 2000 PLH240023 Beskid Mały znajduje się w odległości ok. 2 km od granic miasta. Obszar położony jest w masywie Beskidu Małego, w paśmie Magurki Wilkowieckiej (Czupel 933 m n.p.m.) i grupie Łamanej Skały (929 m n.p.m.). Beskid Mały zbudowany jest z utworów serii śląskiej, reprezentowanych głównie przez twarde, odporne na wietrzenie piaskowce godulskie, które przeławicowane są łupkami, piaskowcem i zlepieńcami istebniańskimi dolnymi. Niektóre formy skałkowe zbudowane są z piaskowców ciężkowickich. Układ dolin jest koncentryczny, grzbiety i szczyty zaokrąglone, a stoki dość strome. Na omawianym terenie znajduje się kilkadziesiąt skałek, jaskiń i schronisk podskalnych. Do najcenniejszych jaskiń należą: Jaskinie Czarne Działy (w tym jaskinia Czarne Działy III o dł. 115 m) i Jaskinia Komonieckiego, która jest największą jaskinią erozyjno-wietrzeniową w polskich Karpatach Fliszowych. Powierzchniowo dominują tu zbiorowiska leśne, łąkowe są rzadsze, a sporadycznie występują zbiorowiska torfowiskowe, ziołoroślowe i naskalne. W obszarze Natura 2000 Beskid Mały zachowany jest największy i najlepiej wykształcony kompleks kwaśnych buczyn górskich *Luzulo luzuloidis-Fagetum* w Karpatach. Występowanie na krańcach zasięgu geograficznego zespołów świerczyny górnoreglowej *Plagiothecio-Piceetum* (w piętrze regla dolnego – unikatowy fenomen synchorologiczny w Karpatach), jaworzyny miesięcznicowej *Lunario-Aceretum*, świerczyny na torfie *Bazzanio-Piceetum*. Stwierdzono tu łącznie obecność 15 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ponadto, jest to miejsce występowania 2 gatunków mchów z załącznika II tej Dyrektywy, z tym, że stanowisko jednego z nich – bardzo rzadkiego mchu *Buxbaumia viridis* – wymaga potwierdzenia⁸.

Park Krajobrazowy Beskidu Małego znajduje się w odległości ok. 4 km od granic miasta. Został utworzony w 1998 roku. Jego teren zajmuje obszar 25 770 ha. Po reformie administracyjnej w 1999 r. 9230 ha znalazło się w województwie małopolskim, a pozostała część w województwie śląskim. W powiecie suskim Park Krajobrazowy Beskidu Małego leży w obrębie gminy Stryżawa i Zembrzyce. Największe wzniesienia przekraczają 900 m n.p.m. i mieszczą się w południowej części Parku (Czupel 933 m. n.p.m., Łamana Skała 929 m .n.p.m., Leskowiec 922 m. n.p.m.). Teren Parku charakteryzuje się występowaniem dużej ilości skałek, jaskiń i schronisk podskalnych. Do najcenniejszych należą: jaskinie Czarne Działy oraz największa jaskinia erozyjno-wietrzeniowa w polskich Karpatach fliszowych – Grota Komonieckiego. Lasy na obszarze Parku to głównie buczyny karpackie i świerczyny. Pojawiają się także niewielkie fragmenty rosnącego tu pierwotnie grądu. Ciekawostką jest występowanie w partiach grzbietowych skarłowaciałych buczyn kwaśnych. Badania naukowe wykazały występowanie ponad 840 gatunków flory naczyniowej. Beskid Mały charakteryzują się występowaniem znacznej ilości gatunków należących do roślin górskich (gatunki reglowe i ogólnogórskie). Do osobliwości florystycznych można zaliczyć występowanie licznych przedstawicieli rodziny storczykowatych, np.: kruszczyk błotny, storczyca kulista, storczyk męski i stoplamek plamisty. Zagrożone są gatunki znajdujące się na granicach swych zasięgów, między innymi: rzeżucha trójlistkowa i żywokost sercowaty, a także gatunki wapieniolubne wymierające wskutek zarastania nieużytkowanych kamieniołomów. Świat zwierząt Parku ze względu na niewielką powierzchnię jest stosunkowo skromny. Spotkać tutaj można gatunki związane z siedliskami leśnymi (jelenie,

⁸ Standardowy formularz danych Natura 2000, Beskid Mały PLH240023.

sarny, wilki, lisy, rysie, sporadycznie niedźwiedzie) jak również z polanami śródgórskimi, młakami, jeziorami (kumak górski, traszka karpacka, wydra europejska). Największym gryzoniem jest bóbr europejski. Łącznie na terenie Beskidu Małego zanotowano dotychczas 36 gatunków ssaków. Natomiast badania ornitofauny wykazały występowanie 111 gatunków ptaków lęgowych, w tym 6 drapieżników dziennych, a wśród nich: trzmielojada i kobuza; 4 gatunki kuraków; 6 gatunków dzięciołów, bociana czarnego, pójdzki i zimorodka.

Na obszarze miasta istniejącymi formami ochrony przyrody są pomniki przyrody. Ich zestawienie wraz z informacją o lokalizacji prezentuje poniższa tabela.

Tabela 6 Pomniki przyrody w mieście Sucha Beskidzka

Lp.	Obiekt	Lokalizacja	Nr działki	Opis formy ochrony przyrody	
				obw. [cm]	wys. [m]
1	wiąz	przy ul. Mickiewicza, naprzeciwko budynku Urzędu Miasta	9503/2	476	20
2	dąb (5 szt.), lipa (4 szt.)	przy kościele parafii w Suchej Beskidzkiej, przy organistowce i w Księżym Potoku	9971/1 9972/4	od 240 do 580	od 19 do 23
3	sosna wejmutka (2 szt.)	przy ul. Mickiewicza, po lewej strony ulicy w kierunku od dworca PKP do Rynku, koło przedszkola	9502/1	od 204 do 220	od 19 do 20
4	lipa (2 szt.)	obok drogi Sucha Beskidzka - Zasypnica - Stryszawa	4498/3	od 229 do 243	20
5	dąb szypułkowy (5 szt.)	na pd brzegu rzeki Stryszawka, na łące za torami kolejowymi	8950/2	od 185 do 255	20

Źródło: Rejestr pomników przyrody Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie.

Na omawianym obszarze występują również lasy wodo i glebochronne obejmujące lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, wchodzące w skład Nadleśnictwa Sucha.

5. Przekształcenia i zagrożenia środowiska

5.1. Zanieczyszczenie powietrza

Zanieczyszczenia powietrza można podzielić na dwie grupy:

- zanieczyszczenia gazowe – związki chemiczne w stanie lotnym np.: tlenki azotu, tlenki siarki, tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory. Zanieczyszczenia gazowe, które wpływają na stan atmosfery w skali globalnej to: dwutlenek węgla (CO₂), metan (CH₄) i tlenki azotu (Nox). Nazywamy je gazami cieplarnianymi, ponieważ są odpowiedzialne za globalne ocieplenie, spowodowane zarówno działalnością człowieka, jak też procesami naturalnymi;
- zanieczyszczenia pyłowe:
 - pyły o działaniu toksycznym – są to pyły zawierające metale ciężkie, pyły radioaktywne, azbestowe, pyły fluorków oraz niektórych nawozów mineralnych,
 - pyły szkodliwe – pyły te mogą działać uczulająco; zawierają one krzemionkę, drewno, bawełnę, glinokrzemiany;
 - pyły obojętne – które mogą mieć działanie drażniące; zawierają głównie związki żelaza, węgla, gipsu, wapienia.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolskim za 2013 r.⁹ wykonana została dla następujących stref: aglomeracji krakowskiej, Miasta Tarnowa i strefy małopolskiej. Omawiany obszar należy do strefy małopolskiej. W rejonie omawianego obszaru znajdują się stacje pomiarowe w Suchoj Beskidzkiej.

Dla strefy małopolskiej ocena i klasyfikacja stref pod kątem ochrony zdrowia przedstawia się następująco:

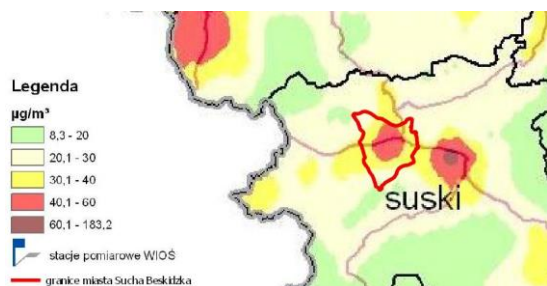
– dwutlenek siarki	– Strefę małopolską zaliczono do klasy A;
– dwutlenek azotu	– Strefę małopolską zaliczono do klasy A;
– pył zawieszony PM ₁₀	– Strefę małopolską zaliczono do klasy C;
– pył zawieszony PM _{2,5}	– Strefę małopolską zaliczono do klasy C;
– benzen	– Strefę małopolską zaliczono do klasy A;
– ołów	– Strefę małopolską zaliczono do klasy A;
– tlenek węgla	– Strefę małopolską zaliczono do klasy A;
– ozon	– Strefę małopolską zaliczono do klasy A;
– arsen	– Strefę małopolską zaliczono do klasy A;
– kadm	– Strefę małopolską zaliczono do klasy A;
– nikiel	– Strefę małopolską zaliczono do klasy A;
– benzo(α)piren	– Strefę małopolską zaliczono do klasy C.

Dla strefy małopolskiej ocena i klasyfikacja stref pod kątem ochrony roślin przedstawia się następująco:

– dwutlenek siarki	– Strefę małopolską zaliczono do klasy A;
– dwutlenek azotu	– Strefę małopolską zaliczono do klasy A;
– ozon	– Strefę małopolską zaliczono do klasy A;

⁹ Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim za 2013 r., Wydział Monitoringu Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, manuskrypt, 30 kwiecień 2014.

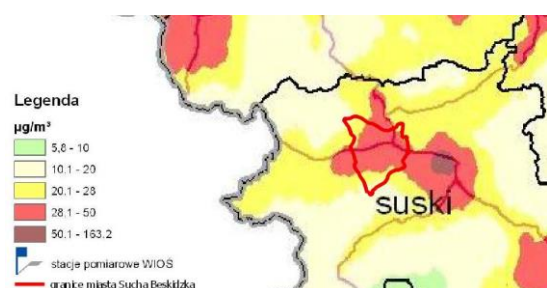
Ryc. 13 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zaw. PM10 w 2011 r

Ryc. 14 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zaw. PM10 w 2011 r. pochodzącego z emisji napływowej

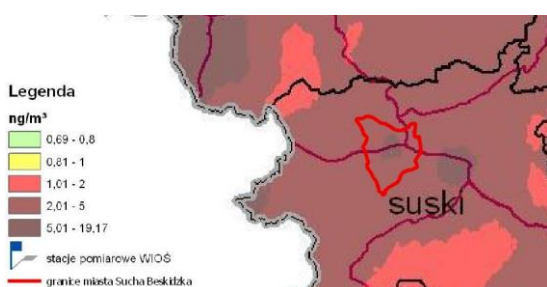
Ryc. 15 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zaw. PM2,5 w 2011 r.

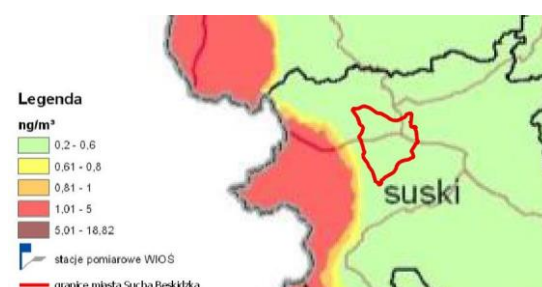
Ryc. 16 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zaw. PM2,5 w 2011 r. pochodzącego z emisji napływowej

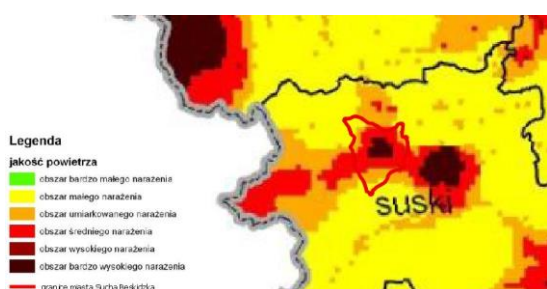
Ryc. 17 Rozkład stężeń średniorocznych benzo(α)pirenu w 2011 r.

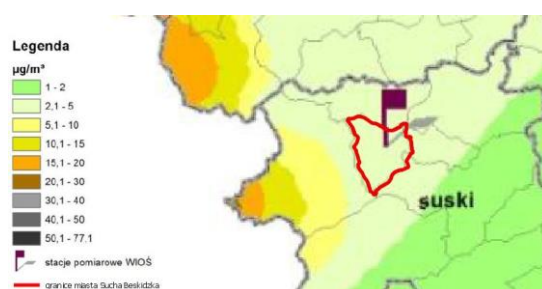
Ryc. 18 Rozkład stężeń średniorocznych benzo(α)pirenu w 2011 r. pochodzącego z emisji napływającej

Ryc. 19 Wskaźnik średniego narażenia ludności na stężenia szkodliwych substancji (pyłu zaw. PM10, PM2,5, B(α)P, SO2

Ryc. 20 Napływ dwutlenku siarki z województw ościennych w 2012 r.

Źródło Ryc. 13 -Ryc. 20: Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego. Małopolska 2023 – w zdrowej atmosferze, Kraków 2013r.

W województwie małopolskim podstawowym źródłem zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza jest emisja antropogeniczna pochodząca głównie z działalności przemysłowej (emisja punktowa), z sektora bytowego (emisja powierzchniowa) oraz komunikacji (emisja liniowa).

Do największych emitentów, którzy zgodnie z prowadzoną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie bazą Ekoinfonet, wyemitowały w 2012 i 2013 roku około 65,5% i 63,5% pyłów, 81% i 83,1% gazów (bez CO₂ i metanu) i około 82,5% i 88% CO₂, należały:

- Arcelor Mittal Poland S.A. Oddział w Krakowie (dawna Huta im. T. Sendzimira),
- Elektrociepłownia Kraków S.A.,
- Elektrownia Skawina S.A.,
- Południowy Koncern Energetyczny S.A.,
- Elektrownia Siersza w Trzebini,
- Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach,
- Synthos Dwory 7 Sp. z o.o. w Oświęcimiu.

Na obszarze miasta Sucha Beskidzka przekroczone są dopuszczalne poziomy średniorocznych stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5}, a także benzo(a)pirenu (wynoszące dla: pyłu zawieszonego PM₁₀ - 40 µg/m³, PM_{2,5} - 25 µg/m³, benzo(a)pirenu - 1 µg/m³), por. Ryc. 13, Ryc. 15 i Ryc. 17. W większej części miasta wskaźnik średniego narażenia ludności na stężenia szkodliwych substancji jest na poziomie średnim, a w centrum Suchoj Beskidzkiej bardzo wysoki por. Ryc. 19.

Na jakość powietrza w Suchoj Beskidzkiej w niewielkim stopniu wpływają zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł znajdujących się poza granicami województwa, por. Ryc. 14, Ryc. 16, Ryc. 18, Ryc. 20.

Według raportu rocznego w 2014 roku w stacji Sucha Beskidzka wyniki monitoringu powietrza kształtowały się następująco (Tabela 7):

Tabela 7 Wyniki monitoringu powietrza w stacji pomiarowej w Suchoj Beskidzkiej w 2014 roku

Parametr	Jednostka	Norma	Miesiąc												Średnia
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Dwutlenek siarki (SO ₂)	µg/m ³	20	45	47	26	11	4	5	5	6	6	15	25	47	20
Tlenek azotu (NO)	µg/m ³		25	21	9	5	2	3	3	5	8	15	17	19	11
Dwutlenek azotu (NO ₂)	µg/m ³	40	32	38	27	11	8	14	13	14	16	20	19	24	20
Tlenki azotu (NO _x)	µg/m ³	30	70	70	41	18	11	18	18	22	28	44	46	53	37
Pył zawieszony (PM ₁₀)	µg/m ³	40	82	82	59	37	21	19	19	20	34	52	59	79	47
Benzen C ₆ H ₆	µg/m ³	5	7,8	4,7	1,3	0,6	0,6	0,9	1,5	1,7	3,3	5,2	6,2	7,4	3,4

Legenda:

x	Wartość < 50% normy
x	50 % normy < wartość < 75 % normy
x	75 % normy < wartość < 100 % normy
x	Wartość przekracza normę

Źródło: <http://www.krakow.pios.gov.pl/monitoring/powietrzeo.php>

W 2014 roku w Suchoj Beskidzkiej przekroczone zostały dopuszczalne normy średniorocznych stężeń: dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz pyłu zawieszonego PM₁₀. W sumie przekroczone zostały normy 3 parametrów na 6 badanych. Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2014 roku wykonana wg zasad określonych w art. 89 ustawy – Prawo ochrony środowiska, przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, zalicza miasto Sucha Beskidzka do obszarów przekroczeń normatywnych stężeń zanieczyszczeń B(α)P, pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz wysokich stężeń dwutlenku siarki.

5.2. Klimat akustyczny

Głównymi źródłami hałasu na obszarze miasta Sucha Beskidzka są ciągi komunikacyjne drogowe, kolejowe oraz zakłady przemysłowe. Hałas komunikacyjny jest związany przede wszystkim z ruchem na drodze krajowej nr 28 (Zator – granica państwa), biegnącej przez północno – wschodnią część miasta oraz drodze wojewódzkiej nr 946 (Sucha Beskidzka – Stryżawa – kier. Żywiec), biegnącej przez centrum. Zwiększone natężenie ruchu, a co za tym idzie hałasu w centrum Suchoj Beskidzkiej, związane jest z funkcjonowaniem zakładów produkcyjnych oraz obiektów usługowych. Na poziom hałasu drogowego w pobliżu zabudowy mieszkalnej mają wpływ przede wszystkim:

- natężenie ruchu komunikacyjnego,
- udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- odległość zabudowy mieszkalnej od drogi,
- prędkość ruchu pojazdów (ze wzrostem prędkości hałas rośnie),
- typ i stan techniczny pojazdów,
- nachylenie drogi,
- stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

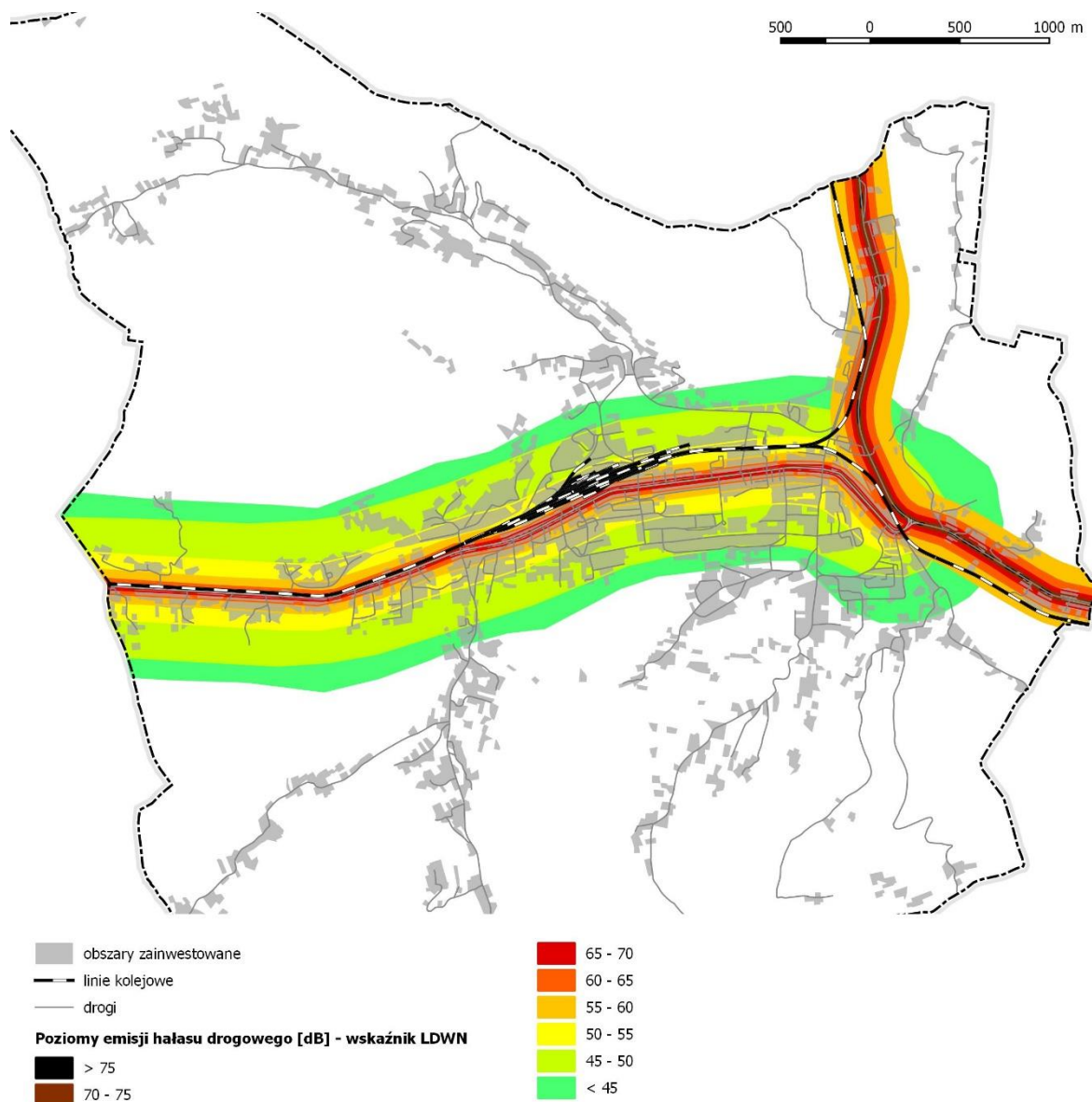
Wielkość i zasięg hałasu kolejowego w znacznym stopniu zależy od częstotliwości kursowania pociągów, prędkości trakcyjnej, składu taboru kolejowego, stanu technicznego torowiska oraz topografii terenu. Linie kolejowe będące potencjalnym źródłem hałasu w rejonie miasta Sucha Beskidzka przebiegają wzdłuż drogi krajowej nr 28 oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 946.

Odcinek drogi nr 946 przebiegającej przez miasto Sucha Beskidzka ujęty jest w opracowaniu: „Mapa akustyczna dla odcinków dróg wojewódzkich powiatu suskiego o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie opracowana dla potrzeb programów ochrony środowiska przed hałasem”¹⁰. W opracowaniu tym określono szczegółowo zasięgi niekorzystnych oddziaływań akustycznych analizowanej drogi wojewódzkiej w granicach miasta oraz oszacowano:

- liczbę lokali mieszkalnych narażonych na hałas (Tabela 15),
- liczbę ludności zamieszkującej lokale mieszkalne narażone na hałas (Tabela 15),
- powierzchnię obszarów eksponowanych na hałas (Ryc.24).

¹⁰ Mapa akustyczna dla odcinków dróg wojewódzkich powiatu suskiego o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie opracowana dla potrzeb programów ochrony środowiska przed hałasem EKKOM Sp. z o.o na zlecenie Województwa Małopolskiego, 2011 r.

Ryc. 21 Mapa emisji hałasu drogowego pochodzącego z drogi wojewódzkiej i krajowej w mieście Sucha Beskidzka

Źródło: Mapa akustyczna dla odcinków dróg wojewódzkich powiatu suskiego [...]

<http://miip.geomalopolska.pl/imap/>,

Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa małopolskiego

<http://mapy.geoportal.gov.pl/imap/>

W opracowaniu „Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa małopolskiego”¹¹ określono szczegółowo zasięgi niekorzystnych oddziaływań akustycznych analizowanej drogi – zasięg emisji hałasu (wskaźnik LDWN). Zestawienie danych z tych dwóch opracowań pokazuje Rycina 21.

¹¹ Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa małopolskiego, GDDKiA, Sierpień 2012

Tabela 8 Liczba lokali mieszkalnych oraz osób zamieszkujących te lokale, narażone na hałas pochodzący od ruchu drogowego, oceniany wskaźnikiem LDWN

<i>Zakres zasięgu hałasu [dB]</i>	<i>Liczba lokali</i>	<i>Liczba osób</i>
55 – 60	215	720
60 – 65	373	1248
65 – 70	418	1397
70 – 75	182	609
Powyżej 75	0	0

Źródło: Mapa akustyczna dla odcinków dróg wojewódzkich powiatu suskiego o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie opracowana dla potrzeb programów ochrony środowiska przed hałasem, 2011

5.3. Zagrożenia osuwiskowe

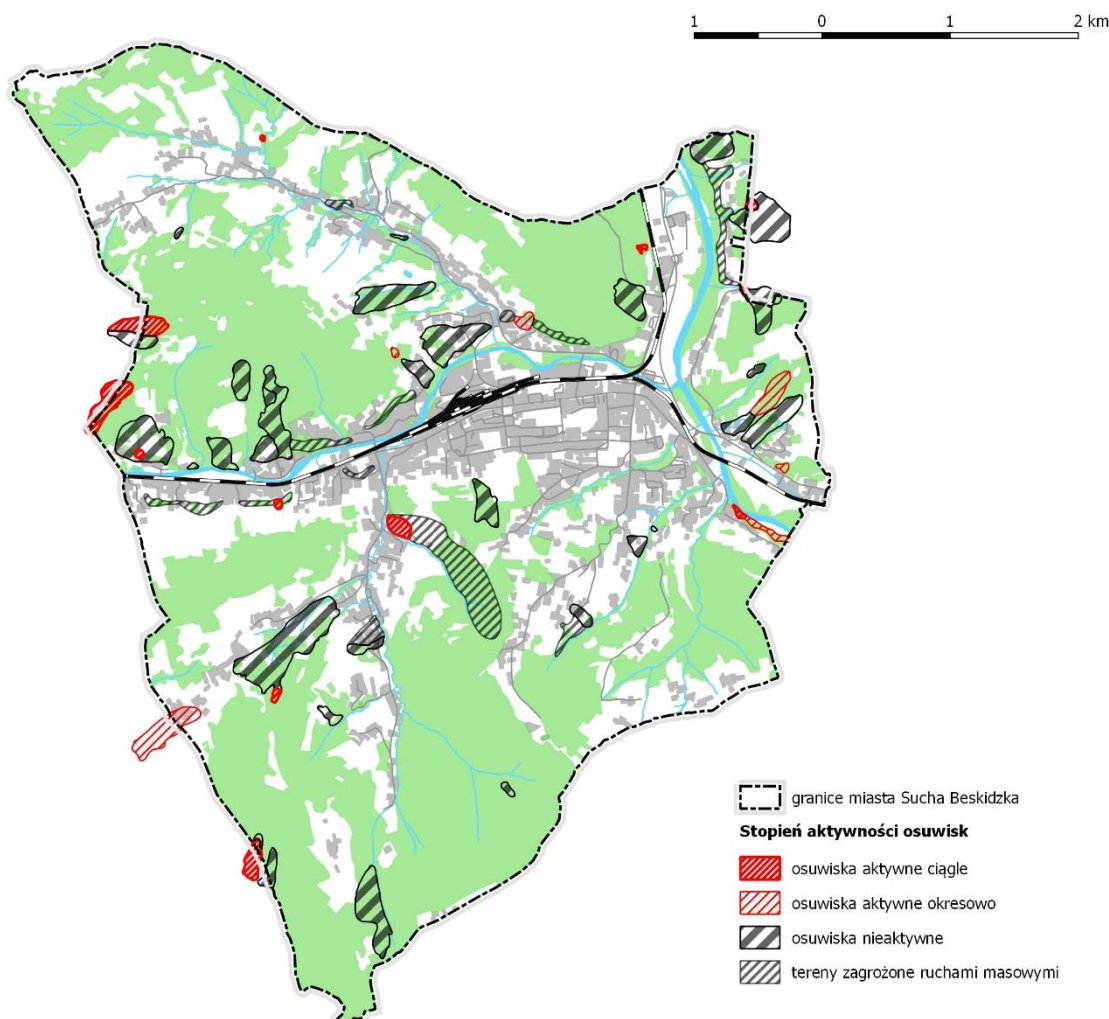
Jednym ze szczególnie niebezpiecznych zagrożeń naturalnych na obszarze Polski są ruchy masowe, które mogą powstawać zarówno w wyniku naturalnych procesów geologicznych, jak i procesów antropogenicznych.

Ruchy masowe, a zwłaszcza osuwiska, są charakterystyczne jedynie dla pewnych obszarów Polski, w których panują sprzyjające warunki morfologiczne (duże różnice wysokości, stromo nachylone zbocza) i geologiczne (obecność skał o bardzo różnym stopniu przepuszczalności oraz skał mało odpornych na procesy erozyjne i denudacyjne), a także obecność stref wysięków wód gruntowych, pozbawienie skarp naturalnego zadarnienia i roślinności drzewiastej, niewłaściwa realizacja systemu odprowadzającego wody opadowe oraz niewłaściwa realizacja inwestycji. Osuwiska należą do naturalnych zjawisk przyrodniczych, stanowią one jednak poważny problem gospodarczy i społeczny, powodując zniszczenia funkcjonalne i strukturalne, degradację terenu, przynosząc znaczne straty w mieniu prywatnym i społecznym. Z punktu widzenia gospodarczego szczególnie zagrożone są szlaki komunikacyjne, linie wysokiego napięcia i telekomunikacyjne, gazociągi, kanalizacja, obiekty budowlane (budynki, mosty) itp.

Powstawanie osuwisk stanowi duże zagrożenie dla istniejącej infrastruktury, a w mniejszym stopniu ma także wpływ na życie ludzi. Dotyczy to przede wszystkim zniszczeń, jakie mogą wywołać gwałtowne osunięcia się mas skalnych i ziemnych. Na takie zniszczenia narażone są przede wszystkim drogi oraz zabudowania zlokalizowane na stokach podatnych na procesy osuwiskowe.

Od 2006 roku Państwowy Instytut Geologiczny realizuje projekt o znaczeniu ogólnopolskim – „System Osłony Przeciwośuwiskowej SOPO”. Jego podstawowym celem jest rozpoznanie, udokumentowanie i zaznaczenie na mapie w skali 1 : 10 000 wszystkich osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce oraz założenie systemu monitoringu wglębnego i powierzchniowego na 100 wybranych osuwiskach. Na podstawie materiałów z SOPO na terenie miasta wyróżniono osuwiska o różnym stopniu aktywności, a mianowicie: osuwiska ciągle aktywne, osuwiska okresowo aktywne, osuwiska nieaktywne oraz tereny zagrożone ruchami osuwiskowymi.

Ryc. 22 Tereny osuwiskowe i zagrożone ruchami masowymi w gminie Sucha Beskidzka

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych przestrzennych
PIG <http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO>

W granicach miasta Sucha Beskidzka występują tereny przeznaczone do zainwestowania w obowiązujących dokumentach planistycznych położone w zasięgu obszarów osuwiskowych wskazanych w SOPO, w tym w zasięgu osuwisk aktywnych.

W przypadku wystąpienia osuwiska może dojść do uszkodzeń budynków, jak i infrastruktury związanej z komunikacją, może dojść do zerwania linii elektrycznych. Osuwająca się ziemia może doprowadzić do zasypania koryt rzek, a w konsekwencji do podtopienia budynków prywatnych i użyteczności publicznej, zalania gospodarstw rolnych. Może wystąpić konieczność ewakuacji części mieszkańców z uszkodzonych budynków lub podtopionych terenów. Mogą wystąpić problemy z dostępem do wody pitnej na terenie osiedli gdzie ujęcia wody zostały zasypane przez przemieszczającą się ziemię.

Biorąc pod uwagę występowanie osuwisk na terenie powiatu na przestrzeni ostatnich 10 lat należy się liczyć z ich występowaniem okazji związku z pojawianiem się długoterminowych opadów.

W miejscach najbardziej narażonych na występowanie zjawisk o charakterze morfodynamicznym niezbędne jest ograniczenie ich zainwestowania oraz wprowadzenie zalesień.

5.4. Zagrożenia powodziowe

Rzeki w gminie Sucha Beskidzka posiadające górski charakter i stwarzają znaczne zagrożenie powodziowe. Większe wezbrania występują głównie w lipcu i czerwcu, rzadziej we wrześniu i maju.

Niebezpieczeństwo wystąpienia wezbrań wiąże się z naturalnymi warunkami takimi jak:

- krótkotrwałe, gwałtowne, lokalne wezbrania wód związane z przejściem nawałnych burz i ulewnych deszczy, które najczęściej występują w czerwcu i lipcu – trwają kilka godzin i osiągają do 200 mm/dobę;
- sprzyjające warunki szybkiego spływu powierzchniowego;
- tereny gminy to obszary, na których wskaźniki opadu i odpływu znacząco przewyższają średnie wartości dla Polski;
- niski poziom retencji powierzchniowej i gruntowej wód opadowych spowodowany topografią terenu, jego budową geologiczną, niewielką miąższością gleby i znacznymi spadkami.

Pomiędzy Wadowicami a Suchą Beskidzką, na rzece Skawie, budowany jest zaporowy zbiornik retencyjny (powierzchnia zalewu około 1035 ha, pojemność zbiornika 161 mln m³) znajdujący się w obrębie miejscowości: Świnna Poręba, Jaszczurowa, Mucharz, Skawce, Łękawica, Stryków, Tarnawa Dolna, Zembrzyce. Głównymi funkcjami zbiornika są:

- Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Skawy poniżej zapory (m.in. Wadowic) i doliny rzeki Wisły (m.in. Krakowa).
- Ochrona przed skutkami suszy (przepływ gwarantowany 6,4m³/s przy przepływie w okresie suszy 0,77 m³/s).
- Wprowadzenie elementu wzbogacającego krajobraz i ekosystem na terenach otaczających zbiornik.
- Produkcja energii elektrycznej w ilości 14,8 GWh rocznie. Moc elektrowni 4 MW.
- Stworzenie warunków rozwoju turystyki i rekreacji na terenach przyległych do zbiornika z zapewnieniem powszechnego dostępu do jeziora.
- Wykorzystywanie wody ze zbiornika dla celów komunalnych i przemysłowych na terenie województw małopolskiego i śląskiego.

W granicach miasta Sucha Beskidzka występują (Ryc. 23):

- Obszary wyznaczone na odcinkach Strykawki i Skawy objętych mapami zagrożenia powodziowego wykonanymi przez KZGW:
 - obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
 - obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%)
 - obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%);
- Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na odcinkach Strykawki i Skawy, objętych „Studium określającym granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla obszarów nieobwałowanych w zlewni Skawy”: obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczone w oparciu o zalew wodami Q1%.

5.5. Zanieczyszczenia wód

Jakość wód powierzchniowych i podziemnych

Ocena jakości wód podziemnych dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu środowiska. W obszarze miasta Sucha Beskidzka nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowych. Najbliższe punkty pomiarowe zlokalizowane są na obszarze gmin Zawoja oraz Budzów. Stwierdzono dobry stan jakościowy w JCWPd 152 znajdującej się w zasięgu gminy Zawoja oraz niezadowalający stan wody w gminie Budzów¹² ze względu na przekroczenie wskaźnika NO₃ (Tabela 9). Wody podziemne w gminie Zawoja z wyjątkiem okolicy punktu pomiarowego Zawoja – 1 spełniają wymagania dla wód przeznaczonych do picia (Tabela 10).

Tabela 9 Ocena stanu chemicznego wód podziemnych w roku 2013

JCWPd	Gmina	Lokalizacja punktu pomiarowego	Klasa jakości wody w ppk
152	Zawoja	Zawoja – 1	II – wody dobrej jakości
152	Zawoja	Zawoja – 2	II – wody dobrej jakości
152	Zawoja	Zawoja – 3	II – wody dobrej jakości
152	Budzów	Bieńkówka	IV – wody niezadowalającej jakości (NO ₃)

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2013 roku, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Kraków, 2014

Tabela 10 Jakość wód podziemnych przeznaczonych do spożycia roku 2013

JCWPd	Gmina	Lokalizacja punktu pomiarowego	Spełnianie wymagań dla wód do picia
152	Zawoja	Zawoja – 1	Nie (Mn)
152	Zawoja	Zawoja – 2	Tak
152	Zawoja	Zawoja – 3	Tak
152	Budzów	Bieńkówka	Nie (NO ₃)

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2013 roku, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Kraków, 2014

Istotnym elementem, wpływającym na zagrożenie jakości wód podziemnych jest nieprawidłowe prowadzenie hodowli (gnojówka, gnojowica, wody gnojowe, soki kiszunkowe zawierają znaczne ilości materii organicznej, która przy nieprawidłowym ujmowaniu może przedostawać się do potoków lub infiltrować do wód podziemnych).

Nadrzędnym celem ochrony wód podziemnych jest zahamowanie procesów ich zanieczyszczania, jak również przywrócenie oraz zachowanie ich naturalnej jakości

¹² Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2013 roku, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Kraków, 2014

dla obecnych i przyszłych użytkowników, a także zachowanie naturalnych funkcji tych wód w ekosystemach.

Czynnikiem mającym wpływ na jakość wód podziemnych jest sposób użytkowania gruntów. Wody podziemne o niskiej i średniej jakości stwierdzono głównie w obszarach zabudowanych i na terenach wykorzystywanych rolniczo, a czynnikiem degradującym są nadmierne ilości związków azotu. W znaczącej części przypadków zanieczyszczenie takie występowało w wodach gruntowych płytkiego krążenia.

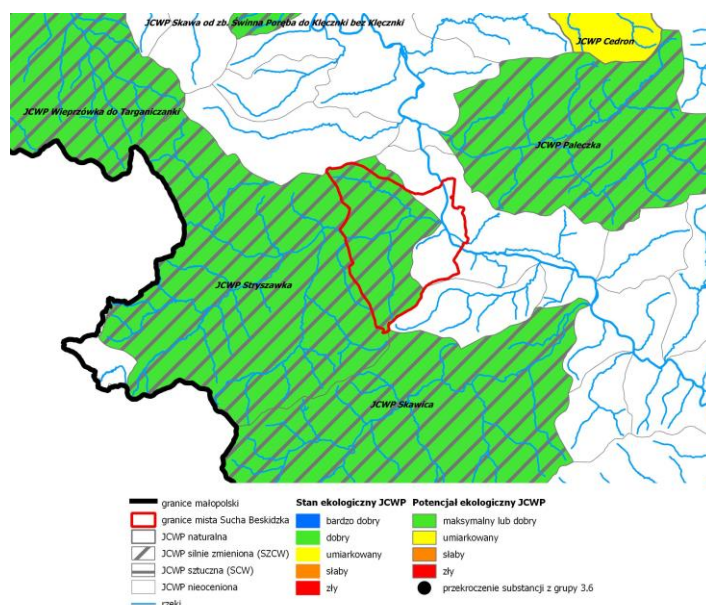
Według danych z WIOŚ stan/potencjał ekologiczny jednolitej części wód powierzchniowych Stryszawka oceniany jest jako dobry, stan chemiczny dobry, a sumaryczny stan jednolitej części wód powierzchniowych oceniony jest jako dobry. Stanu jednolitej części wód powierzchniowych Skawa od Bystrzanki bez Bystrzanki do zbiornika Świnna Poręba nie badano.

Tabela 11 Ocena stanu monitorowanych jednolitych części wód powierzchniowych za 2014 r.

Nazwa JCWP	Kod JCWP	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Stryszawka	PLRW200012213469	Dobry	Dobry	DOBRY

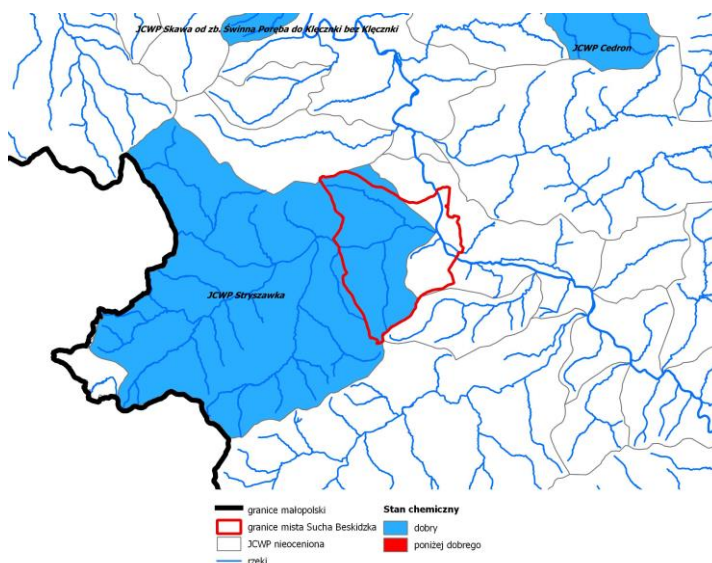
Źródło: Wyniki klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych w województwie małopolskim 2014 roku, WIOŚ, Kraków, 2015

Ryc. 24 Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych

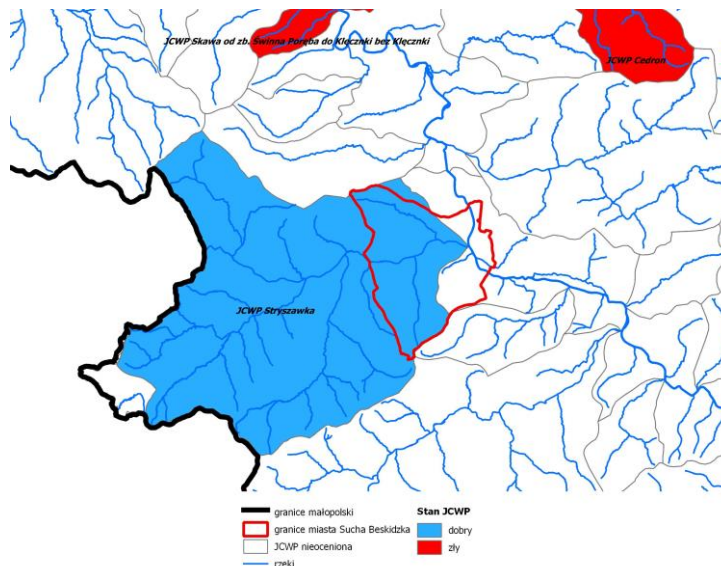
Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych monitorowanych w roku 2014

Ryc. 25 Klasyfikacja stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych monitorowanych w roku 2014

Ryc. 26 Klasyfikacja stanu jednolitych części wód powierzchniowych

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych monitorowanych w roku 2014

Wody opadowe spływając po zetknięciu z powierzchnią ziemi, stanowią źródło zanieczyszczeń wód powierzchniowych. Spływ substancji z obszarów zlewni obciążonych działalnością człowieka, stanowi zanieczyszczenia obszarowe (główne źródło - mineralne nawożenie gleby, chemiczne środki ochrony roślin, składowanie odpadów).

Wpływ na zanieczyszczenie związkami azotu ma przede wszystkim stan gospodarki wodno – ściekowej w zlewni rzek. Zauważyć należy, iż wiele miejscowości w zlewni nie posiada kanalizacji. Związki te dostają się do rzeki głównie poprzez spływy powierzchniowe.

Do degradacji wód powierzchniowych na obszarze powiatu przyczyniają się zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych, jak również zanieczyszczenia tranzytowe dostarczane głównie z wodami powierzchniowymi. Na obszarach pozbawionych infrastruktury komunalnej należy się spodziewać degradacji wód powierzchniowych przez niekontrolowane zrzuty ścieków z terenów zabudowanych, trafiające do gruntu, rowów melioracyjnych, bądź bezpośrednio do cieków. Powodują one z reguły lokalne zanieczyszczenie wód objawiające się wzrostem wartości BZT₅, oraz zawartości sodu, potasu, azotanów i fosforanów, a także skażenie bakteriologiczne wody. Do zanieczyszczenia wód substancjami biogennymi (azotany, fosforany) przyczyniają się także spływy z pól uprawnych oraz nawożonych łąk i pastwisk.

Niekorzystnym zjawiskiem hydrologicznym na obszarze gminy Sucha Beskidzka (podobnie jak w obrębie całych Karpat) jest zwiększający się współczynnik spływu, wynikający głównie z:

- zmniejszenia się terenów biologicznie czynnych (powszechne asfaltowanie, betonowanie i brukowanie powierzchni),
- zwiększania gęstości dróg w obrębie stoków oraz realizacji wzdłuż nich odwodnień,
- regulacji potoków – obudowywanie koryt i brzegów, co zakłóca związek hydrauliczny pomiędzy wodami potoku, a wodami gruntowymi w obrębie doliny,
- zmniejszającej się powierzchni terenów podmokłych, miejsc wylewania i stagnacji wody.

Na obszarach zurbanizowanych wskutek uszczelnienia powierzchni dochodzi do ograniczenia wielkości bioretencji oraz infiltracji efektywnej, co skutkuje wzrostem odpływu powierzchniowego. Wraz ze wzrostem uszczelnienia zlewni następuje skrócenie czasu odpływu wód ze zlewni oraz wzrasta ilość odpływających wód powierzchniowych. Skrócenie czasu i wzrost objętości spływu wód opadowych przyczynia się do wzrostu strat materialnych, głównie wskutek częstości występowania podtopień (lokalnych powodzi). Szybkie odprowadzanie wód deszczowych powoduje również szkody środowiskowe w zlewniach zurbanizowanych, do których należy zaliczyć obniżenie się zwierciadła wód podziemnych w wierzchnich warstwach bezpośrednio kontaktujących się z powierzchnią terenu, zachwianie przyrodniczych stosunków wodnych oraz zmiany hydromorfologiczne cieków płynących przez obszar zabudowany.¹³

¹³ Odwadnianie terenów – problematyka i kierunki zmian Prof. dr hab. inż. Janusz Łomotowski, https://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0CCcQFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.sejmik.kielce.pl%2Ftemp%2Fzdjecia_kat%2F35763%2Fodwadnianie_terenow_problemy_i_kierunki_zmian.docx&ei=hWTCVLq1IIXWapjzgOgB&usg=AFQjCNEuPOT1NkqcOT1ZI9TRrC5Gr01tMQ

Tabela 12 Orientacyjne wartości traconej retencji glebowej w zależności od wartości współczynnika spływu

<i>Charakter zabudowy</i>	<i>Średni współczynnik spływu ψ</i>	<i>Średnia tracona bioretencja w m³ na powierzchni uszczelnionej 1 ha</i>
<i>Zabudowa jednorodzinna rozproszona z drogami odwodnianymi rowami</i>	0,30	35-45
<i>Zabudowa jednorodzinna z podziemnym systemem odwodnienia dróg</i>	0,50	105-135
<i>Zabudowa miejska zwarta</i>	0,70	175-225
	0,80	210-270
<i>Centra handlowe</i>	0,90	245-410

Źródło: Odwadnianie terenów – problematyka i kierunki zmian Prof. dr hab. inż. Janusz Łomotowski

5.6. Zanieczyszczenia gleb

Do naturalnych procesów mających istotny wpływ na jakość środowiska glebowego należą ciągłe zmiany klimatu, szaty roślinnej oraz procesy erozyjne. Stopień zagrożenia erozją zależy głównie od ukształtowania terenu (a zwłaszcza od nachylenia stoku, jego długości i wystawy), od częstotliwości i natężenia opadów, składu mechanicznego gleby oraz pokrycia roślinnością. Głównie znaczenie dla niszczących procesów erozyjnych ma na terenie powiatu suskiego erozja wodna, powodowana przez opady i wody płynące, przy czym procesy te w znacznym stopniu przyspiesza działalność człowieka. Stopień zagrożenia erozją wodną południowej części województwa małopolskiego (w tym również powiatu suskiego) należy do najwyższych na terenie kraju. Zagrożenie to wymusza podjęcie właściwych sposobów użytkowania terenów najbardziej narażonych na erozję oraz ich zabezpieczenia przed jej rozwojem. Wskazane jest prowadzenie upraw w poprzek stoku oraz tworzenie rowów odwadniających.

Do czynników pochodzenia antropogenicznego, które mogą być przyczyną degradacji bądź skażenia gleb (nadmiernym zasoleniem, nadmierną zawartością metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel oraz innymi substancjami chemicznymi, np. ropopochodnych, nadmierną alkalizacją bądź zakwaszeniem) należą:

- mechaniczne niszczenie pokrywy glebowej wskutek procesów urbanizacji, działalności górniczej i niewłaściwie prowadzonych prac w rolnictwie,
- emisje pyłów i gazów ze źródeł przemysłowych,
- motoryzacja – w wyniku spalania paliw następuje zanieczyszczenie tlenkami azotu, węglowodorami, pierwiastkami śladowymi, w tym ołowiem,
- składowanie oraz spalanie odpadów i śmieci – może lokalnie zwiększać zrzut kadmu i cynku do środowiska,
- osady ściekowe stosowane do użyźniania gleb nie spełniające norm pod względem zawartości pierwiastków – zawierają kadm, miedź, cynk, nikiel,

- nieprawidłowe stosowanie nawozów sztucznych – mogą zawierać cynk i miedź,
- preparaty ochrony roślin – mogą zawierać cynk, miedź, siarkę,
- kwaśne deszcze – zawierają siarkę.

Zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi występują głównie wzdłuż dróg, zwłaszcza tych po których przemieszczają się największe ilości pojazdów (drogi krajowe i wojewódzkie). Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. z 2002 r. Nr 165, poz. 1359). Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka.

Nadmierna zawartość metali ciężkich degraduje biologiczne właściwości gleb, powoduje zanieczyszczenie łańcucha żywieniowego i wód gruntowych. Szczególnie zagrożenie stwarzają one w glebach kwaśnych, przechodzą bowiem w formy łatwo dostępne dla roślin.

W Powiecie Suskim - mniej narażonym od innych terenów województwa na antropogeniczne działanie – przyczyną podwyższonej zawartości w glebach metali ciężkich jest czynnik geologiczny.

Na skutek antropopresji gleby województwa małopolskiego charakteryzują się podwyższoną zawartością siarki. Duża część siarki w formie siarczanów występuje w pyłach PM₁₀ i trafia do gleb, jako składnik wód opadowych (tzw. mokra depozycja), powodując dodatkowo zakwaszanie tych gleb. Podczas badań w Powiecie Suskim wykazano, że 80 % gleb użytkowanych rolniczo posiada odczyn bardzo kwaśny (pH do 4,5) i kwaśny (pH 4,6 – 7,2). Odczyn gleb zależy od rodzaju skały macierzystej, składu granulometrycznego, zabiegów agrotechnicznych ale też od zakwaszenia wodami opadowymi. Odczyn gleb reguluje pobieranie składników pokarmowych z gleby. Odczyn kwaśny hamuje pobieranie przyswajalnych składników z gleby i równocześnie zwiększa dostępność metali ciężkich. Z tych powodów gleby w Powiecie Suskim wymagają wapnowania. Brak wapnowania grozi zwiększeniem zawartości metali ciężkich w produktach rolnych¹⁴.

Na terenie powiatu suskiego w latach 1992 - 1997 przeprowadzono na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej badania skażenia gleb. Wyniki badań przedstawia poniższa tabela:

¹⁴ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla powiatu suskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019, ALBEKO, Sucha Beskidzka 2012r.

Tabela 13 Zawartość poszczególnych pierwiastków, w tym metali ciężkich w glebach na terenie Suchej Beskidzkiej

Lp	Pierwiastek	Procentowy udział gleby w klasach zanieczyszczenia					
		0	I	II	III	IV	V
1	Cynk	40	60				
2	Kadm	60	20	20			
3	Miedź	60	40				
4	Nikiel	60	20	20			
5	Ołów	60	40				
6	Siarka		80*			20*	
Objaśnienia:							
0	gleby niezanieczyszczone – mogą być wykorzystane pod uprawę wszystkich roślin ogrodniczych i rolniczych, szczególnie przeznaczonych do konsumpcji dzieci i niemowląt.						
I	gleby o podwyższonej zawartości metali, na których mogą być uprawiane wszystkie rośliny uprawy polowej z ograniczeniem warzyw przeznaczonych na przetwory i do bezpośredniej konsumpcji dla dzieci.						
II	gleby słabo zanieczyszczone – rośliny uprawiane na tych glebach mogą być chemicznie zanieczyszczone. Z uprawy należy wykluczyć takie warzywa jak np. szpinak, sałata, kalafior, dozwolona jest uprawa zbóż, roślin okopowych, pastewnych, kośne i pastwiskowe użytkowanie użytków zielonych.						
III	gleby średnio zanieczyszczone – rośliny uprawiane na tych glebach są narażone na skażenie metalami ciężkimi. Zalecana jest uprawa roślin zbożowych, okopowych, pastewnych (z okresową kontrolą zawartości metali w konsumpcyjnych i paszowych częściach roślin), a także roślin przemysłowych i na materiał siewny.						
IV	gleby silnie zanieczyszczone – na lepszych odmianach tych gleb zaleca się uprawiać rośliny przemysłowe (konopie, len) wiklinę, zboża i trawy (materiał siewny), sadzonki drzew i krzewów.						
V	gleby bardzo silnie zanieczyszczone – powinny być wyłączone z produkcji rolniczej i zalesione, ze względu na przenoszenie ziemi z pyłami glebowymi.						
*	Zawartość siarki I odpowiada zawartości niskiej, a stopień IV wskazuje na zawartość podwyższoną w wyniku antropopresji						

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla powiatu suskiego na lata 2004 – 2007 wraz z perspektywą do 2011 roku

Do zakładów, emitujących największe ilości zanieczyszczeń mających wpływ na jakość gleb lokalny oraz globalny w skali województwa małopolskiego, należą: Huta im. Sendzimira w Krakowie, Elektrownia Siersza S.A., Elektrownia Skawina S.A., Elektrociepłownia Kraków S.A., Zakłady Azotowe S.A. w Tarnowie, Firma Chemiczna Dwory S.A. w Oświęcimiu, Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” w Bukownie, Przedsiębiorstwo Materiałów Ogniotrwałych S.A. w Krakowie.

Emisje kwasotwórczych jonów mają bezpośredni wpływ na skład chemiczny i odczyn opadów atmosferycznych docierających do środowiska glebowego i powodują zakwaszenie gleb. Opady atmosferyczne na terenie Małopolski mają kwaśny odczyn w przedziale pH od 4,52 do 5,57.

6. Środowisko kulturowe i krajobraz

6.1. Układy przestrzenne i zabudowa na przestrzeni wieków

Układ przestrzenny Suchej powstał na fali zagospodarowania lasów Beskidu Zachodniego w XV w. Wieś została lokowana na surowym korzeniu w ramach akcji

osadniczej, na mocy przywileju Jana II, księcia oświęcimskiego w 1405 r. Wieś powstała na terenie niezagospodarowanym, ale penetrowanym przez pasterzy i ludzi eksploatujących surowce leśne. Założona została na 30 łanach frankońskich, czyli na ok. 600 ha. Grunty wsi były podzielone między dwór pański i poddanych. W rozplanowaniu Suchej czytelne są wciąż charakterystyczne elementy wsi układzie łanowo-leśnym, z nawsiem nad potokiem (Stryśzwką, zwaną dawniej Suchą) oraz trzema kompleksami niw. Łany leśne wytyczane były prostopadle do głównej osi układu.

Istotną rolę dla rozwoju Suchej odgrywało położenie przy drodze handlowej prowadzącej z Zatora do Zembrzyc, Wadowic, Mucharza w kierunku Węgier. Wokół wsi powstawały samotnicze punkty osadnicze w wyniku wypalania lasu głównie przez osadników wołoskich. W II poł. XVI w. powstały będące początkowo osadami na prawie wołoskim: Zasepnica i Błądzonka, które stały się później przysiółkami Suchej. Układ osadniczy Błądzonki cechuje stosunkowo regularne rozplanowanie, w którym prostopadle do doliny potoku były kształtowane role w nawiązaniu do wytyczonych łanów leśnych. Natomiast nieregularne role Zasepnicy, położonej na stokach doliny wśród lasów, wiązane są z żywiołowym rozwojem zarąbków.

Z poł. XVI w. pochodzą pierwsze wzmianki o dworze w Suchej, który w pocz. XVII w. przebudowany został we wspinały renesansowy zamek. W kompleksie zabudowań dworskich znajdowały się obiekty gospodarcze, wśród których działał browar, o którym pisano po raz pierwszy w 1624 r. W Suchej znajdowały się tartaki i młyn oraz huta szkła (wiadomości o niej pochodzą z XVI i XVII w.).

Ówczesnym dziedzicem był Piotr Komorowski, który założył w Suchej parafię, a w latach 1613-1614 wybudował i bogato uposażył kościół Kanoników Regularnych. Wraz z budową kościoła i fundacją parafii w początkach XVII w., uszczuplony został obszar pól dworskich. Świątynia wzniesiona została na gruncie pańskim, obok niej wymurowany został budynek niewielkiego klasztoru. Na obszarze otaczającym kościół założony został cmentarz, a całość ogrodzono murem. Kościół został przez fundatora uposażony w ziemię – nadany mu został nowo założony folwark zwany Przerąb, którego pola ciągnęły się od wąwozu przy kościele na południowy wschód w kierunku Grzechyni. Na własność klasztoru przeszedł również położony pomiędzy folwarkiem, a Grzechynią las dworski.

W centrum wsi w okresie późnośredniowiecznym lub nowożytnym powstała młynówka, przeprowadzona równolegle do koryta rzeki, po jego południowej stronie. Zasilala ona stawy rybne i młyn, który znajdował się po wschodniej stronie dzisiejszego rynku. Pola chłopskie przylegały do dworskich od zachodu i północy. Dla zapobieżenia nadmiernemu rozdrobnieniu pól, obowiązywała zasada, że półrolek można było podzielić najwyżej pomiędzy dwóch spadkobierców. Poddani nie mogli sprzedawać roli bez zgody dworu.

W XVII wieku ziemie te przeszły w ręce Wielkopolskich. Sucha w 1689 roku poniosła ogromne straty w wyniku powodzi, która dotknęła wieś aż trzy razy.

W XVIII w. Sucha miała charakter rolniczy. W ówczesnej strukturze można wyróżnić trzy niwy: na północ od zamku niwa Jasień, przylegająca do niej od południa po brzeg Stryśzawki - Smolikowa Góra oraz Zakościele.

W połowie XVIII wieku Sucha zaczęła odgrywać rolę ośrodka handlowego. Sprzyjały temu przywileje królewskie pozwalające na organizację jarmarków, które stały się znane w południowej Polsce jako ważne targowisko zwierzące i rękodzielne.

Już w 1719 roku wspominana jest w dokumentach karczma, której usytuowanie nieopodal ujścia Stryszawki do Skawy, odpowiada w przybliżeniu obecnej.

W wyniku I rozbioru Polski w 1772 r., Sucha znalazła się w granicach państwa austriackiego. Według austriackich pomiarów gruntów, role uprawne w Suchej obejmowały 1783 morgi austriackie, z których 411 należało do dworu, a pozostałe 1371 do ludności wiejskiej. Ogrody zajmowały 51 mórg, w tym dworskie 5, natomiast łąki 72 morgi, z których do ludności wiejskiej należały 53 morgi. Staw zajmowały 59 mórg. Pastwiska stanowiły aż 971 mórg, a lasy 534 morgi. Łączny obszar Suchej stanowił blisko 3500 mórg, co świadczyło o rozwoju terytorialnym Suchej.

Ważną rolę dla rozwoju Suchej odegrała budowa traktu Karpackiego w latach 1818-1823, ukończonego ostatecznie w roku 1832. Trakt ten prowadzony był długimi, wytycznymi w linii prostej odcinkami alej wysadzanych drzewami. W obrębie Suchej dla traktu zaadaptowana została średniowieczna droga wiejska przy dawnym nawsiu nad Stryszawką – powstał wówczas dzisiejszy ciąg ulic Mickiewicza, Piłsudskiego i Makowskiej. Z regulacją tą wiąże się ukształtowanie placu targowego w granicach zbliżonych do obecnego rynku, a także przebieg drogi w kierunku Zembrzyc.

Tereny te weszły później w skład nowo utworzonej prowincji Królestwa Galicji i Lodomerii. W latach 1854 – 1867 przeprowadzone zostały reformy. W 1906 roku przeniesiono z Ślemienia do Suchej sąd powiatowy. W ostatnich latach panowania Wielopolskich rozbudowano i zmodernizowano hutę żelaza.

W latach 80. XIX stulecia utworzono w Suchej jedną z głównych stacji kolei tzw. tranzytowej, która łączyła Wiedeń i Węgry. Sucha stała się ważnym węzłem kolejowym. Kolej i rolnictwo stanowiły jedno z głównych źródeł utrzymania mieszkańców. W 1886 powstał tartak, przy którym założono straż ogniową. Utworzono również Gminną Kasę Pożyczkową.

Znaczące dla Suchej było wybudowanie linii kolejowej oraz dworca kolejowego w 1884 r. Dworzec, oddalony od centrum miasteczka o kilometr, zapoczątkował rozwój nowego ośrodka miejskiego.

W 1896 roku nadano Suchej prawa miejskie. Na przełomie XIX i XX w. nastąpił rozwój murowanej zabudowy w centrum, gdzie obok obiektów użyteczności publicznej powstawały piętrowe kamienice. W początku XX wieku w mieście istniały takie instytucje, jak: magistrat, szkoły, stacja kolejowa, siedziba sądu grodzkiego, posterunek policji i parafia rzymskokatolicka. Przed wybuchem I wojny światowej wybudowano jeszcze rzeźnię miejską i zmodernizowano targowisko. W latach powojennych miasto zdecydowanie zmieniło swoje oblicze. Rozwinęły się nowe gałęzie przemysłu. Powstała sieć szkół podstawowych, zawodowych i średnich. Około 1955 roku powstało osiedle z budynkiem dzisiejszego Urzędu Miejskiego. Realizacja tej inwestycji związana jest z wyburzeniem budynku „Sokoła”. W 1996 roku miasto przejęło zamek, który do tej pory znajdował się w zarządzie Państwowych Zbiorów Sztuki.

Do dziś Sucha Beskidzka zachowała swój staropolski układ przestrzenny pochodzący z końca XVIII wieku, gdzie wyraźnie widoczny jest zespół przyrynkowy z kościołem i zamkiem. Układ ten został wpisany do rejestru zabytków w 1987 roku.

6.2. Obszary i obiekty objęte ochroną

6.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Obiekty, zespoły i założenia przestrzenne wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej, wynikającej z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Wszelkie prace remontowe, zmiany funkcji i przeznaczenia takich obiektów wymagają zgody odpowiedniego Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, w przypadku miasta Sucha Beskidzka - Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Krakowie. W granicach miasta Sucha Beskidzka znajduje się 1 obszar oraz 8 obiektów wpisanych do rejestru zabytków (por. Tabela 14).

Tabela 14 Zestawienie obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków w granicach miasta Sucha Beskidzka

Lp.	Działka	Obiekt	Adres	Materiał	Datowanie	Wpis do rejestru zabytków
1	-	Układ urbanistyczny	-	-	koniec XVIII w.	A-1042/M
2	9971/1	Kościół poklasztorny pw. Nawiedzenia N.M.P. d. Kanoników Laterańskich z otoczeniem, kaplicą - dzwonnica na cmentarzu przykościelnym, dwiema kaplicami, ogrodzeniem oraz drzewostanem	ul. Kościelna 3	murowany murowano-drewniana murowana	1613-1614 r. I poł. XVII w. I połowa XVII w. 1624 r.	A-1047/M
3	997/1	Budynek plebanii wraz z otoczeniem	ul. Kościelna 3	murowany	początek XVII w.	A-1048/M
4	9731/3	Cmentarz parafialny wraz z układem, kaplicą, zabytkowymi mogiłami, nagrobkami i pomnikami, istniejącym ogrodzeniem oraz zielenią cmentarną	ul. Cmentarna 1		1865 r.	A-1044/M
5	9421/10 9418/3 9421/3	Zamek wraz z otoczeniem, w tym dziedziniec arkadowy, dziedziniec i zespół zabudowy gospodarczej na pd. – zachód od zamku oraz założony w XVIII w. park wraz ze stawem, kanałem, mostem i drzewostanem.	ul. Zamkowa 1	murowany	1554 r.	A-1041/M
6	9874/3	Karczma drewniana „Rzym”	ul. Rynek 17	drewniany	2 poł. XVIII w.	A-1043/M
7	9525/3	Dom	ul. Mickiewicza 38	drewniany	ok. 1875 r.	A-1045/M
8	8946/1	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ul. Mickiewicza 130	drewniano-murowany	koniec XVIII w.	A-1043/M
9	8438/8 8439/4	Dom	ul. Role 182/55	drewniany	1825 r.	A-1046/M

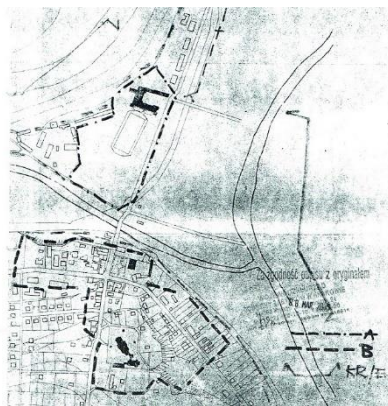
Źródło: Program opieki nad zabytkami miasta Sucha Beskidzka na lata 2015-2018¹⁵.

Znajdujący się do 2012 r. w granicach miasta jeszcze jeden obiekt wpisany do rejestru: spichlerz drewniany z drugiej połowy XIX wieku (nr wpisu do rejestru A-1049/M), został przeniesiony do Żywieckiego Parku Etnograficznego w Ślemieniu.

¹⁵ Program opieki nad zabytkami miasta Sucha Beskidzka na lata 2015-2018, przyjęty Uchwałą Nr III/22/2015 Rady Miejskiej w Suchej Beskidzkiej z dnia 27 stycznia 2015 r.

A-1042/M – Układ urbanistyczny (wpis A- 511/87 z 4.09.1987 r.).

Układ urbanistyczny pochodzi z końca XVIII wieku. Rozciąga się wzdłuż drogi biegnącej równolegle do rzeki Stryszawki z zachodu na wschód, załamujący się za linią rzeki Skawy w kierunku południowo-wschodnim. Z tą linią głównej arterii ul. Mickiewicza skrzyżowana jest z mniejszą, łączącą kościół z zamkiem z wykształconym na ich skrzyżowaniu placem-rynkem. Do dziś zachował on swój staropolski układ przestrzenny, jako zespół przyrynkowy z kościołem i zamkiem.

Źródło: Decyzja o wpisie do rejestru zabytków

A-1047/M – kościół poklasztorny pw. Nawiedzenia N.M.P. d. Kanoników Laterańskich z otoczeniem, kaplicą - dzwonnica na cmentarzu przykościelnym, dwiema kaplicami, ogrodzeniem oraz drzewostanem (wpis A-187/77 z 20.09.1977 r.), wzniesiony w początku XVII w. Kościół murowany, gotycki w planie i bryle, oszkarpowany. Budowla jednonawowa z prezbiterium zamkniętym ścianą prostą. Nie posiada wieży, a jedynie niewielką, krytą blachą barokową sygnaturkę.

Fot. Ewidencja zabytków miasta Sucha Beskidzka

Pod prezbiterium mieści się krypta grobowa Komorowskich. W kościele zachowało się barokowe malowidło na sklepieniu prezbiterium, przedstawiające scenę Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny oraz rokokowy chór muzyczny, osadzony na czterech kolumnach jońskich.

Kaplica – dzwonnica, ośmioboczna, w stylu renesansowym z I połowy XVII wieku. W dolnej części murowana, w górnej części drewniana. Nakryta daszkiem gontowym, namiotowym.

Dwie kaplice murowane, jednokondygnacyjne: jedna w formie kwadratu o narożnikach ściętych i ozdobionych lizenami, ze skromnym detalem renesansowym, nakryta dachem piramidalnym. Druga kaplica na planie kwadratu, z portalami i oknem w skromnym obramieniu renesansowym. Kaplice pochodzą z I połowy XVII w., zostały odnowione.

A-1048/M – budynek plebanii wraz z otoczeniem (wpis A-377/79 z 05. 09. 1980 r.) z początku XVII wieku Murowana plebania przylega do budynku bramnego i kościoła poklasztornego pw. Nawiedzenia N.M.P. Późnorenesansowy obiekt powstał na rzucie symetrycznym, budynek dwutraktowy, piętrowy z zachowanym skromnym detałem architektonicznym.

Fot. Ewidencja zabytków miasta Sucha Beskidzka

A-1044/M – cmentarz parafialny (wpis A-624/89 z 11. 10. 1989 r.). Wpis do rejestru obejmuje całość cmentarza wraz z układem, kaplicą, zabytkowymi mogiłami, nagrobkami i pomnikami, istniejącym ogrodzeniem oraz zielenią cmentarną. Został założony w 1865 roku. Układ cmentarza jest regularny, na planie zbliżonym do prostokąta. Elementami organizującymi przestrzeń są aleje przecinające się pod kątem prostym. Posiada on dobrą czytelność układu, kwater, nagrobków i mogił.

Fot. Ewidencja zabytków miasta Sucha Beskidzka

A-1041/M – zamek w Suchej Beskidzkiej (wpis A-378/79 z 8. 09.1980r.). Decyzja obejmuje budynek w całości oraz otoczenie, w tym dziedziniec arkadowy, dziedziniec i zespół zabudowy gospodarczej na pd. – zachód od zamku oraz założony w XVIII w. park wraz ze stawem, kanałem, mostem i drzewostanem. Wzniesiony został ok. 1554 roku, jako drewniano-kamienny dwór obronny, a następnie przebudowany ok. 1614 roku na okazałą, renesansową rezydencję magnacką wzorowaną na zamku królewskim w Krakowie. W 1708 został powiększony o dwie dodatkowe wieże: południowo-wschodnią i południowo – zachodnią, znajdujące się nad najstarszą częścią obiektu. W II połowie XIX wieku zostało rozebrane skrzydło wschodnie wraz z bramą wjazdową, a park otoczono kamiennym murem. W latach 1882 – 87 i 1905 zamek był odnawiany. Należy do czołowych pomników architektury renesansowej. Zamek ma wiele elementów architektonicznych takich jak: baszty, krużganki arkadowe, sklepienia, kominki, portale, pozostałości malowideł i dekoracji sgraffitowej.

Fot. Ewidencja zabytków miasta Sucha Beskidzka

Od strony południowej zamku położony jest park. Około 1708 roku podczas rozbudowy zamku, zyskał on formę barokowego ogrodu w stylu francuskim z symetrycznie rozplanowanymi ścieżkami. Na początku XIX wieku rozszerzono kanał zamykający założenie parkowe od strony południowej do rozmiarów obecnego stawu, nad którym przerzucono arkadowy mostek, wprowadzając rozwiązania typowe dla angielskich parków krajobrazowych. Park zachował dawny charakter do dziś. Rozplanowanie alejek nosi cechy stylowe, obowiązujące w pierwszej połowie XIX wieku, z typową dla tego okresu zewnętrzną alejką na obwodzie założenia, z którą łączy się przeważająca część drzewostanu.

Murowana oranżeria znajdująca się w zespole parkowym wybudowana została w 2 połowie XIX wieku w stylu neogotyckim. Rozpościerał się przed nią ogród kwiatowy o układzie parterowym. Na początku XX wieku do oranżerii dobudowana została szklarnia. Obecnie obiekt w bardzo złym stanie.

Oficyna - murowany budynek wybudowany ok. roku 1708 roku w trakcie przebudowy i powiększenia zamku. Stanowi skrzydło zamykające zamkowy dziedziniec od północy, od strony ul. Zamkowej. Odnowiona, w dobrym stanie.

A-1043/M – karczma drewniana „Rzym” (wpis A-432/83 z 20.10.1983 r.). Budynek z II połowy XVIII wieku, drewniany, parterowy o konstrukcji zrębowej na kamiennej podmurówce. Karczma powstała na skrzyżowaniu dróg, gdzie odbywały się targi i jarmarki. Została zbudowana na planie prostokąta. Pokryta jest czterospadowym, gontowym dachem z kalenicą równoległą do elewacji frontowej. Z przodu budowli znajduje się podcień na sześciu stylowo profilowanych słupach między, którymi występują dwułącza i drewniana ażurowa balustrada. W środku w osi budynku znajduje się sień, a po bokach pomieszczenia karczemne. Stropy drewniane podpiwniczone.

Fot. Ewidencja zabytków miasta Sucha Beskidzka

A-1045/M – dom przy ul. Mickiewicza 38 (wpis A-507 z 19. 06. 1987 r.). Budynek drewniany, zbudowany ok. 1875 r. Dom o konstrukcji zrębowej, oszalowany deskami, niesymetryczny, parterowy na kamiennej podmurówce. W elewacji frontowej i tylnej, ganki wsparto symetrycznie na sześciu drewnianych kolumnach. Dach dwuspadowy, kryty dachówką ceramiczną. Stanowi przykład budownictwa pofabrykanckiego z elementami bogatego snycerskiego zdobnictwa tyrolskiego. Obecnie budynek całkowicie odnowiony.

Fot. Ewidencja zabytków miasta Sucha Beskidzka

A-1046/M – dom przy ul. Role 182/55
(wpis A-454/86 z 19. 08. 1986 r.). Zbudowany ok. roku 1825. Drewniany budynek dawnego zajazdu o konstrukcji zrębowej, od frontu otynkowany, parterowy. Obiekt na rzucie prostokąta z wysuniętymi z elewacji tylnej ryzalitowo skrzydłami parterowymi z podcieniami.

W poddaszach skrzydeł dwie małe lokalności z balkonami. W osi budynku sień na przestrzał po bokach. Stropy są belkowane.

W elewacji frontowej budynek pięcioosiowy. Dachy budynku dwuspadowe, w szczytach oszalowane deskami. Budynek częściowo został odnowiony. Decyzja obejmuje również budynek gospodarczy zbudowany na rzucie prostokąta murowany oraz drewnianą altanę.

Fot. Ewidencja zabytków miasta Sucha Beskidzka

A-1043/M – budynek mieszkalno-gospodarczy przy ulicy Mickiewicza 130,
(wpis A-720/96 z 10.01.1996 r.). Parterowy budynek drewniano-murowany pochodzi z końca XVIII w. Po przebudowie i adaptacji w I połowie XIX wieku pierwotny obiekt został rozbudowany. Zachowano jednak jego główne lokalności mieszkalne, o czym świadczą drewniane stropy belkowane z 1788 roku. W adaptacjach z XX wieku zachowano część gospodarczą z XIX w. i pogródkę od strony północnej przeznaczając je na pomieszczenia użytkowe. Mimo przebudowy obiekt nie stracił pierwotnego charakteru. Walory artystyczne podkreśla zachowany wystrój wnętrz i detale takie, jak stolarki drzwiowe, stopy, kamienny wąż murów czy przesklepione kolebkowo piwnice. Dach budynku dwuspadowy, naczółkowo-przyczółkowy z facjatami, kryty dachówką.

Fot. Ewidencja zabytków miasta Sucha Beskidzka

6.2.2. Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków

W poniższej tabeli zestawione zostały obiekty, które znajdują się w gminnej ewidencji zabytków miasta Sucha Beskidzka sporządzonej w 2012 r.

Tabela 15 Zestawienie obiektów wpisanych do ewidencji zabytków w granicach miasta Sucha Beskidzka

Lp.	Działka	Obiekt	Ulica	Materiał	Datowanie
1.	9971/1	Kościół parafialny	ul. Kościelna 3	murowany	pocz. XX w.
2.	9971/1	Łącznik między kościołami	ul. Kościelna 3	murowany	1911 r.

<i>Lp.</i>	<i>Działka</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Ulica</i>	<i>Materiał</i>	<i>Datowanie</i>
3.	9971/1	Brama wejściowa na plac kościelny	ul. Kościelna 3	murowana, kamienna	ok. 1911 r.
4.	9972/5	Spichlerz – skład przy kościele parafialnym	ul. Kościelna 3	drewniany	koniec XIX w.
5.	10392/2	Figura NMP - obelisk	ul. Błędzonka 158 (d. ul. Błędzonka 217)	kamienna	ok. 1910 r.
6.	9315/11	Kapliczka NMP	ul. Błędzonka 42 (d. Błędzonka 280)	kamienno-murowana	1930 r.
7.	1689/1 1690/1	Kapliczka na kolumnie z Chrystusem Frasobliwym	ul. Błędzonka 90 (d. ul. Błędzonka 285)	kamienna	XVIII/XIX w.
8.	9971/1	Figura Chrystusa	ul. Kościelna 3 (przed kościołem)	kamienna	ok. 1920/1930 r.
9.	9971/1	Figura św. Jana Nepomucena	ul. Kościelna	kamienna	1757 r.
10.	9627	Kapliczka	ul. Mickiewicza 59	murowana	poł. XIX w.
11.	9572	Krzyż	ul. Mickiewicza 114	murowany	1900 r.
12.	7209	Figura Chrystusa Nazareńskiego na kolumnie	ul. Podksiężę 198	kamienna	1869 r.
13.	8717/3	Krzyż	ul. Role 15	żelazny	ok. 1910 r.
14.	8667/2	Figura św. Trójcy	ul. Role 24	kamienna	I poł. XIX w.
15.	8604/2	Kapliczka	ul. Role 32	kamienna	IV ćw. XIX w.
16.	8600/3	Figura św. Jana Chrzciciela	ul. Role 35/198	kamienna	poł. XIX w.
17.	8697/3	Figura Św. Antoniego	ul. Role 91	kamienna	1918 r.
18.	8438/8	Figura Chrystusa Nazareńskiego	ul. Role 182	kamienna	1836 r.
19.	6647/4	Krzyż	ul. Zasypnica 25	kamienno-żelazny	ok. 1900 r.
20.	5943/2	Kapliczka	ul. Zasypnica 198	murowana	I poł. XIX w.
21.	9321	Dom	ul. Konfederatów Barskich 36 (d. ul. Błędzonka 9)	drewniany	ok. 1930 r.
22.	9318/2	Dom	ul. Konfederatów Barskich 32 (d. Błędzonka 11)	drewniany	koniec XIX w.
23.	1866/2	Dom	ul. Konfederatów Barskich 67 (d. Błędzonka 33)	drewniany	ok. 1920 r.
24.	1687/2 1687/3 1687/4	Dom	ul. Błędzonka 88 (d. ul. Błędzonka 52)	drewniany	ok. 1930 r.
25.	1355/2	Dom	ul. Łagodna 4 (d. ul. Błędzonka 63)	drewniany	ok. 1920/1930 r.
26.	1340	Dom	ul. Zgodna 3 (d. ul. Błędzonka 71/398)	murowany	ok. 1930 r.
27.	1340	Stodoła	ul. Zgodna 3 (d. ul. Błędzonka 71/398)	drewniana	1890 r.

<i>Lp.</i>	<i>Działka</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Ulica</i>	<i>Materiał</i>	<i>Datowanie</i>
28.	1333	Szkoła Podstawowa	ul. Błędzonka 118 (d. ul. Błędzonka 73)	murowana	ok. 1920/30 r.
29.	2495	Dom	ul. Cicha 4 (d. ul. Błędzonka 73/598)	drewniany	lata 20-te XX w.
30.	1253	Dom	ul. Błędzonka 140 (d. ul. Błędzonka 83)	murowany	ok. 1910/1920 r.
31.	510	Dom	ul. Świerkowa 19 (d. ul. Błędzonka 95/523)	murowany	1920 r.
32.	535	Dom	ul. Kaszatnowa 38 (ul. Błędzonka 117/110)	murowany	ok. 1910 r.
33.	2246	Stodoła	ul. Błędzonka 83 (d. ul. Błędzonka 132/115)	drewniana	ok. 1910 r.
34.	9259	Dom	ul. Aleksandra Starzeńskiego 16 (d. ul. Błędzonka 172)	murowany	1927 r.
35.	1861	Dom	ul. Konfederatów Barskich 53 (d. ul. Błędzonka 191/808)	drewniany	ok. 1920 r.
36.	9302/7	Dom	ul. Błędzonka 58 (d. ul. Błędzonka 195/887)	murowany	ok. 1930 r.
37.	795/3	Dom	ul. Świerkowa 46 (d. ul. Błędzonka 211)	murowany	ok. 1920 r.
38.	490/4	Stodoła	ul. Świerkowa 9 (d. ul. Błędzonka 220)	drewniana	4 dekada XIX w.
39.	2447 2448	Dom	ul. Błędzonka 65 (d. ul. Błędzonka 361/785)	drewniano- murowany	koniec XIX w.
40.	9271/1 9275/4	Stodoła	ul. Błędzonka 74 (d. ul. Błędzonka 818)	drewniana	koniec XVIII w.
41.	937	Dom	ul. Świerkowa 28 (d. ul. Błędzonka 836)	drewniany	1910/1920 r.
42.	9244	Dom	ul. Akacjowa 4 (d. ul. Błędzonka 853)	drewniany	ok. 1930 r.
43.	7785	Dom	ul. Górską 2	murowany	1920/1930 r.
44.	7821	Chałupa	ul. Górską 30	drewniana	koniec XVIII w.
45.	7829/1	Dom	ul. Górską 36	drewniany	koniec XVIII w.
46.	9728/1	Dom	ul. Kościelna (mieszkania księży)	murowano- drewniany	1920/1930 r.
47.	9840/1	Dom	ul. Kościelna 24	murowany	ok. 1935 r.
48.	9832/4	Dom	ul. Kościelna 32	drewniany	ok. 1920 r.
49.	8903/1	Dom	ul. Krzeszowiaków 6	drewniany	3 dekada XIX w.
50.	8904	Dom	ul. Krzeszowiaków 8	drewniany	3 dekada XIX w.

<i>Lp.</i>	<i>Działka</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Ulica</i>	<i>Materiał</i>	<i>Datowanie</i>
51.	9584	Dom	ul. Krzeszowiaków 9	drewniany	1928 r.
52.	8902	Dom	ul. Krzeszowiaków 10	drewniany	ok. 1930 r.
53.	8916	Dom	ul. Krzeszowiaków 21	drewniany	lata 30-te XX w.
54.	8883/1	Dom	ul. Krzeszowiaków 25	drewniany	1920/1930 r.
55.	905/4	Dom	ul. Makowskiej 24	murowany	ok. 1900 r.
56.	885/3	Dom	ul. Makowskiej 36	murowany	końca XVIII w.
57.	9860/1	Dom	ul. Mickiewicza 1	murowany	II poł. XIX w.
58.	9872 9871	Dom	ul. Mickiewicza 3 i 5	murowany	II poł. XIX w.
59.	9494	Dom mieszkalny i piekarnia	ul. Mickiewicza 8	murowany	1930 r.
60.	9869/28 9869/27	Budynek Handlowy (były Zespół Szkół Zawodowych)	ul. Mickiewicza 9	murowany	1910/1920 r.
61.	9490	Dom	ul. Mickiewicza 10	murowany	ok. 1930 r.
62.	9869/14	Budynek administracyjny	ul. Mickiewicza 11	murowany, cegła	ok. 1880 r.
63.	9496/2	Kamienica	ul. Mickiewicza 16	murowany	pocz. XXw.
64.	9502/2	Dom (stare przedszkole)	ul. Mickiewicza 20	murowany	II poł. XIX w.
65.	9503/2	Dom-sklep	ul. Mickiewicza 24	murowany	ok. 1930 r.
66.	9523/4	Budynek administracyjny	ul. Mickiewicza 36	murowano- drewniany	ok. 1870 r.
67.	9526/18 9526/19	Dom	ul. Mickiewicza 40	drewniany	ok. 1880 r.
68.	9636/1	Dom	ul. Mickiewicza 41	murowany	ok. 1914 r.
69.	9635/2	Dom	ul. Mickiewicza 45	murowany	ok. 1914 r.
70.	9634/9 9634/4	Dom	ul. Mickiewicza 47	murowany	ok. 1930 r.
71.	9634/2	Dom	ul. Mickiewicza 47A	murowany	koniec XIXw.
72.	9463/48	Budynek Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „MEDYK”	ul. Mickiewicza 55	murowany	1884 r.
73.	9629 9628 9627	Dom	ul. Mickiewicza 55 ul. Mickiewicza 57 ul. Mickiewicza 59	murowany	4 dekada XIXw.
74.	9629	Dom	ul. Mickiewicza 55	murowany	ok. 1900/1910 r.
75.	9463/57	Budynek Administracyjny PKP	ul. Mickiewicza 58	murowany	1876 r.
76.	9463/54	Dworzec Kolejowy PKP	ul. Mickiewicza 62	murowany	4 dekada XIX w.
77.	9548/4	Dom	ul. Mickiewicza 66	drewniany	koniec XIX w.

<i>Lp.</i>	<i>Działka</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Ulica</i>	<i>Materiał</i>	<i>Datowanie</i>
78.	9619	Dom	ul. Mickiewicza 67	murowany	ok. 1900 r.
79.	9549/7	Dom	ul. Mickiewicza 68	drewniany	ok. 4 dekady XIX w.
80.	9614	Dom	ul. Mickiewicza 77	drewniany	3 dekada XIX w.
81.	9557/1 9558/1	Dom	ul. Mickiewicza 94 ul. Mickiewicza 96	murowany	połowa XIX w.
82.	9558/1	Dom	ul. Mickiewicza 96	murowany	ok. 1900 r.
83.	9576	Dom	ul. Mickiewicza 122	murowany	lata 30-te XX w.
84.	9514/4	Magazyn Gminnej Spółdzielni Pracy	ul. Mickiewicza 342	murowany	4 dekada XIX w.
85.	10067/1	Dom	ul. Nad Skawą 002	murowano-drewniany	1920/1930 r.
86.	9938/1	Dom	ul. Piłsudskiego 2	murowany	ok. 1880 r.
87.	9940/2	Dom	ul. Piłsudskiego 4	murowany	20-lata XX w.
88.	9920	Dom	ul. Piłsudskiego 7	murowany	pocz. XX w.
89.	9917/3	Dom	ul. Piłsudskiego 11	murowany	pocz. XX w.
90.	9911	Dom	ul. Piłsudskiego 23	murowany, cegła	1908 r.
91.	9952/1 9953	Dom	ul. Piłsudskiego 26/28	murowany	II poł. XIX w.
92.	9908/1	Dom	ul. Piłsudskiego 29	murowany	ok. 1930 r.
93.	9907	Dom	ul. Piłsudskiego 31	murowany	1920/1930 r.
94.	9903/2	Dom	ul. Piłsudskiego 37	murowany	II poł. XIX w.
95.	9894/2	Dom	ul. Piłsudskiego 51	murowany	20-lata XX w.
96.	7389	Stodoła	ul. Podksiężę 83/666	drewniana	ok. 1900 r.
97.	7440	Dom	ul. Podksiężę 86/706	drewniano-murowany	ok. 1920/1930 r.
98.	7452	Stodoła	ul. Podksiężę 87/343	drewniana	ok. 1910 r.
99.	7457	Chałupa	ul. Podksiężę 87/343	drewniano-murowany	ok. 1910 r.
100.	7377	Dom	ul. Podksiężę 92/664	drewniany	1910/1920 r.
101.	7453	Chałupa	ul. Podksiężę 135	drewniana	4 dekada XIX w.
102.	7345	Dom	ul. Podksiężę 153	drewniany	1910/1920 r.
103.	7337/1 7337/2	Chałupa	ul. Podksiężę 195/379	drewniana	pocz. XX w.
104.	8773	Dom	ul. Role 5	murowany	ok. 1920/1925 r.
105.	8776	Dom	ul. Role 6	drewniany	ok. 1930 r.

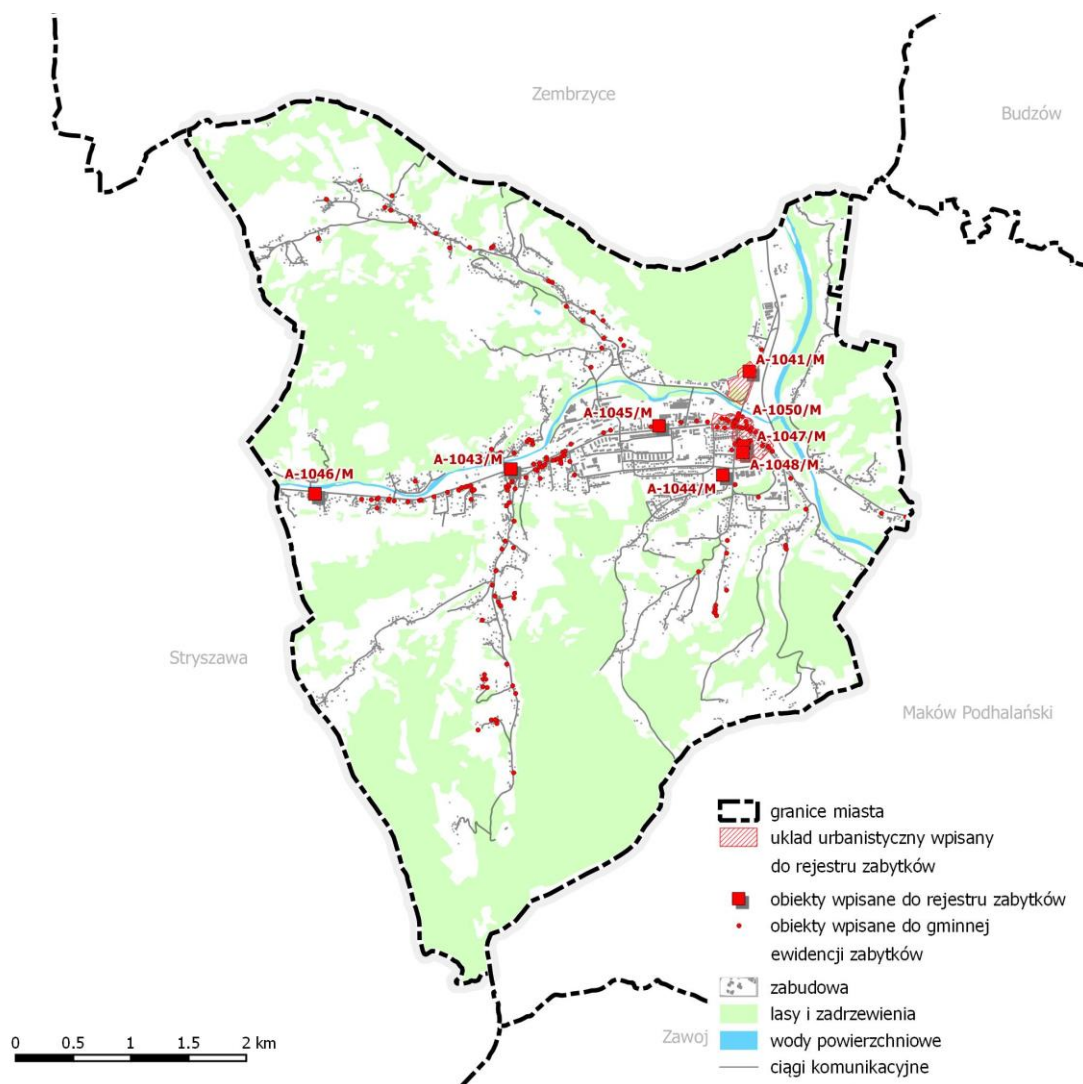
<i>Lp.</i>	<i>Działka</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Ulica</i>	<i>Materiał</i>	<i>Datowanie</i>
106.	8775	Piwnica	ul. Role 6	murowano-drewniany	<i>pol. XIX w.</i>
107.	8723/2	Dom	ul. Role 8	drewniany	<i>ok. 1920/1930 r.</i>
108.	8731/2	Dom	ul. Role 12	murowany	<i>ok. 1910/1920 r.</i>
109.	8728/2 8729/2	Dom	ul. Role 13	murowany	<i>ok. 1910/1920 r.</i>
110.	8718/4	Dom	ul. Role 14	murowany	<i>lata 20-te XX w.</i>
111.	8664/3 8664/5	Dom	ul. Role 25	murowany	<i>I poł. XIX w.</i>
112.	8603/2 8604/3	Dom	ul. Role 32/199	murowany	<i>1920/1930 r.</i>
113.	8598	Dom	ul. Role 33/190	murowany	<i>ok. 1900 r.</i>
114.	8534	Dom	ul. Role 39/188	drewniany	<i>ok. 1920/1930 r.</i>
115.	3571/5	Dom	ul. Role 47/662	drewniany	<i>ok. 1930 r.</i>
116.	8715/2	Dom	ul. Role 52	murowany	<i>ok. 1930 r.</i>
117.	8670/2	Dom	ul. Role 86	murowany	<i>1920/1930 r.</i>
118.	8636/2	Dom	ul. Role 99/472	murowany	<i>ok. 1930 r.</i>
119.	3585	Dom	ul. Role 102/873	drewniany	<i>ok. 1920/1930 r.</i>
120.	8606/2	Dom	ul. Role 106	drewniany	<i>ok. 1930 r.</i>
121.	8588	Dom	ul. Role 142/448	drewniany	<i>ok. 1930 r.</i>
122.	8541/8 8541/5	Dom	ul. Role 192	murowany	<i>1934 r.</i>
123.	9485/3	Dom	Rynek 2	murowany	<i>1880 r.</i>
124.	9484/8	Dom	Rynek 3	murowany	<i>ok. 1870 r.</i>
125.	9484/9	Dom	Rynek 4	murowany	<i>koniec XIX w.</i>
126.	9476/2	Dom	Rynek 8	murowany	<i>II poł. XIX w.</i>
127.	9479 9480	Dom	Rynek 9 Rynek 10	murowany	<i>XIX/XX w.</i>
128.	9478	Dom	Rynek 11	murowany	<i>II poł. XIX w.</i>
129.	9477	Dom	Rynek 12	murowany	<i>II poł. XIX w.</i>
130.	9464	Dom	Rynek 14	murowany	<i>ok. 1920 r.</i>
131.	9874/2	Dom	Rynek 15	murowany	<i>II poł. XIX w.</i>
132.	9927	Dom	Rynek 18	murowany	<i>XIX/XX w.</i>
133.	9929/3	Budynek handlowy i brama wjazdowa	Rynek 19	murowany	<i>koniec XVIII w.</i>
134.	9929/3	Dom	Rynek 19	murowany	<i>II poł. XIX w.</i>

<i>Lp.</i>	<i>Działka</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Ulica</i>	<i>Materiał</i>	<i>Datowanie</i>
135.	9928/1	Dom	Rynek 20	murowany	<i>II poł. XIX w.</i>
136.	9051	Dom	ul. Słoneczna 6	drewniany	<i>1920/30 r.</i>
137.	8981	Dom	ul. Słoneczna 10	murowany	<i>ok. 1920 r.</i>
138.	9640	Dom	ul. Spółdzielców 4	drewniany	<i>ok. 1920 r.</i>
139.	9657	Dom	ul. Spółdzielców 18	murowany	<i>ok. 1932 r.</i>
140.	9608	Dom	ul. Stokowa 1	murowany	<i>ok. 1920 r.</i>
141.	9586	Dom	ul. Stokowa 4	drewniany	<i>ok. 1920/1930 r.</i>
142.	9604	Dom	ul. Stokowa 11	murowany	<i>ok. 1910/1920 r.</i>
143.	10180/13	Dom	ul. Szpitalna 6	drewniany	<i>II poł. XIX w.</i>
144.	9070	Dom	ul. Turystyczna 12	murowany	<i>ok. 1935 r.</i>
145.	9040/2	Dom	ul. Turystyczna 13	murowany	<i>ok. 1935 r.</i>
146.	9072	Dom	ul. Turystyczna 35	drewniany	<i>ok. 1930 r.</i>
147.	9071	Dom	ul. Turystyczna 37	drewniany	<i>lata 30-te XX w.</i>
148.	9075/3	Dom	ul. Turystyczna 39	murowany	<i>1930/1935 r.</i>
149.	9969	Dom	ul. Zakościele 5	murowany	<i>koniec XVIII w.</i>
150.	9968	Dom	ul. Zakościele 7	drewniany	<i>ok. 1930 r.</i>
151.	10367/7	Dom	ul. Zamkowa 7	murowany	<i>1860/1870 r.</i>
152.	8827	Dom	ul. Zasypnica 5	murowany	<i>ok. 1870/1980 r.</i>
153.	4416/3	Dom	ul. Zasypnica 16	murowany	<i>ok. 1900 r.</i>
154.	8804/4 8805/5	Dom	ul. Zasypnica 18/20	murowany	<i>ok. 1929 r.</i>
155.	5978	Dom	ul. Zasypnica 83/279	drewniany	<i>ok. 1920 r.</i>
156.	6023	Dom	ul. Zasypnica 85	drewniany	<i>ok. 1930 r.</i>
157.	6058	Dom	ul. Zasypnica 90/762	drewniany	<i>ok. 1930/1935 r.</i>
158.	5851	Dom	ul. Zasypnica 93/608	drewniany	<i>ok. 1920/1930 r.</i>
159.	5888	Dom	ul. Zasypnica 96/667	drewniany	<i>ok. 1906 r.</i>
160.	5892	Dom	ul. Zasypnica 97/593	drewniany	<i>II ćw. XIX w.</i>
161.	5932/3	Dom	ul. Zasypnica 103/478	drewniany	<i>ok. 1920/1930 r.</i>
162.	5562	Dom	ul. Zasypnica 112	drewniany	<i>ok. 1930 r.</i>
163.	6513	Dom	ul. Zasypnica 123	drewniano- murowany	<i>ok. poł. XIX w.</i>
164.	5420/1 5422/1	Dom	ul. Zasypnica 124/428	drewniano- murowany	<i>ok. 1930 r.</i>

<i>Lp.</i>	<i>Działka</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Ulica</i>	<i>Materiał</i>	<i>Datowanie</i>
165.	6521 6522	Dom	ul. Zasypnica 126	murowany	ok. 1930 r.
166.	6519/1	Dom	ul. Zasypnica 127/299	drewniany	koniec XIX w.
167.	6682	Dom	ul. Zasypnica 143	drewniany	ok. 1900 r.
168.	5890	Dom	ul. Zasypnica 145/769	drewniany	ok. 1930 r.
169.	4441/3 4441/4	Dom	ul. Zasypnica 155/895	murowany	ok. 1930 r.
170.	8877/1	Dom	ul. Zasypnica 162	drewniany	lata 30-te XX w.
171.	6374/2	Dom	ul. Zasypnica 228/197	drewniany	początek XX w.
172.	6022	Dom	ul. Zasypnica 280	drewniany	ok. 1930 r.
173.	5872	Dom	ul. Zasypnica 286/99	drewniany	lata 20-te XX w.
174.	5945/2	Dom	ul. Zasypnica 443	drewniany	ok. 1930 r.
175.	6019	Dom	ul. Zasypnica 591	drewniany	ok. 1900 r.
176.	6511/1 6509	Dom	ul. Zasypnica 613/200	drewniany	1928 r.
177.	6508/2	Dom	ul. Zasypnica 630/195	drewniano- murowany	ok. 1900 r.
178.	8899/1	Dom	ul. Zasypnica 3	drewniany	przełom XIX/XX w.
179.	8814/2 8814/3	Dom	ul. Zasypnica 4	drewniany	ok. 1910/1920 r.
180.	8898/3	Dom	ul. Zasypnica 5	murowany	ok. 1920 r.
181.	8802/4 8802/5 8802/6	Dom	ul. Zasypnica 10	drewniany	koniec XVIII w.

Źródło: Ewidencja zabytków miasta Sucha Beskidzka

Ryc. 27 Rozmieszczenie obiektów wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków w mieście Sucha Beskidzka

Źródło: Opracowanie własne

Stan zachowania większości obiektów znajdujących się w rejestrze zabytków i gminnej ewidencji zabytków jest dobry. Wśród najlepiej zachowanych obiektów należy wymienić obiekty poklasztorne, karczmę „Rzym” i zamek. Natomiast w najgorszym stanie jest oranżeria znajdująca się w zespole parkowym zamku, która wymaga pilnego podjęcia prac remontowych.

Na obszarze miasta dość dobrze zachowały się drewniane i murowane domy z XIX i XX wieku. Część z nich została jednak przebudowana lub wyremontowana w sposób obniżający wartość. Przykładem może być tu dom przy ul. Spółdzielców 4.

Wśród obiektów mieszkalnych i gospodarczych wymagających najpilniejszych prac remontowych wymienić należy: chałupę przy ul. Podksiężu 195/379, dom przy ul. Błądzonka 11/625 i stodołę przy zagrodzie przy ul. Błądzonka 92/113.

Prac konserwatorskich wymaga również figura Chrystusa Nazaretańskiego z 1836 r. przy ul. Role 182. W ramach konkursu Kapliczka - edycja 2014, prowadzone były działania

konserwatorskie przy dwóch obiektach: pracami objęto kapliczki Chrystusa Frasobliwego oraz Chrystusa Cierniem Ukoronowanego.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. oraz z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r., organy samorządowe zobowiązane są do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony dóbr kultury oraz uwzględniania ochrony zabytków i opieki nad zabytkami przy sporządzaniu i aktualizacji strategii rozwoju gmin, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym sporządzane są gminne, powiatowe i wojewódzkie programy opieki nad zabytkami.

Dla miasta Sucha Beskidzka sporządzono Program opieki nad zabytkami na lata 2015 – 2018, w którym uwzględniono obiekty wpisane do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne, ujęte w niniejszym Studium. W dokumencie tym wyznaczono priorytety programu opieki, kierunki działań i zadania w ramach opieki nad zabytkami.

6.2.3. Zabytki archeologiczne

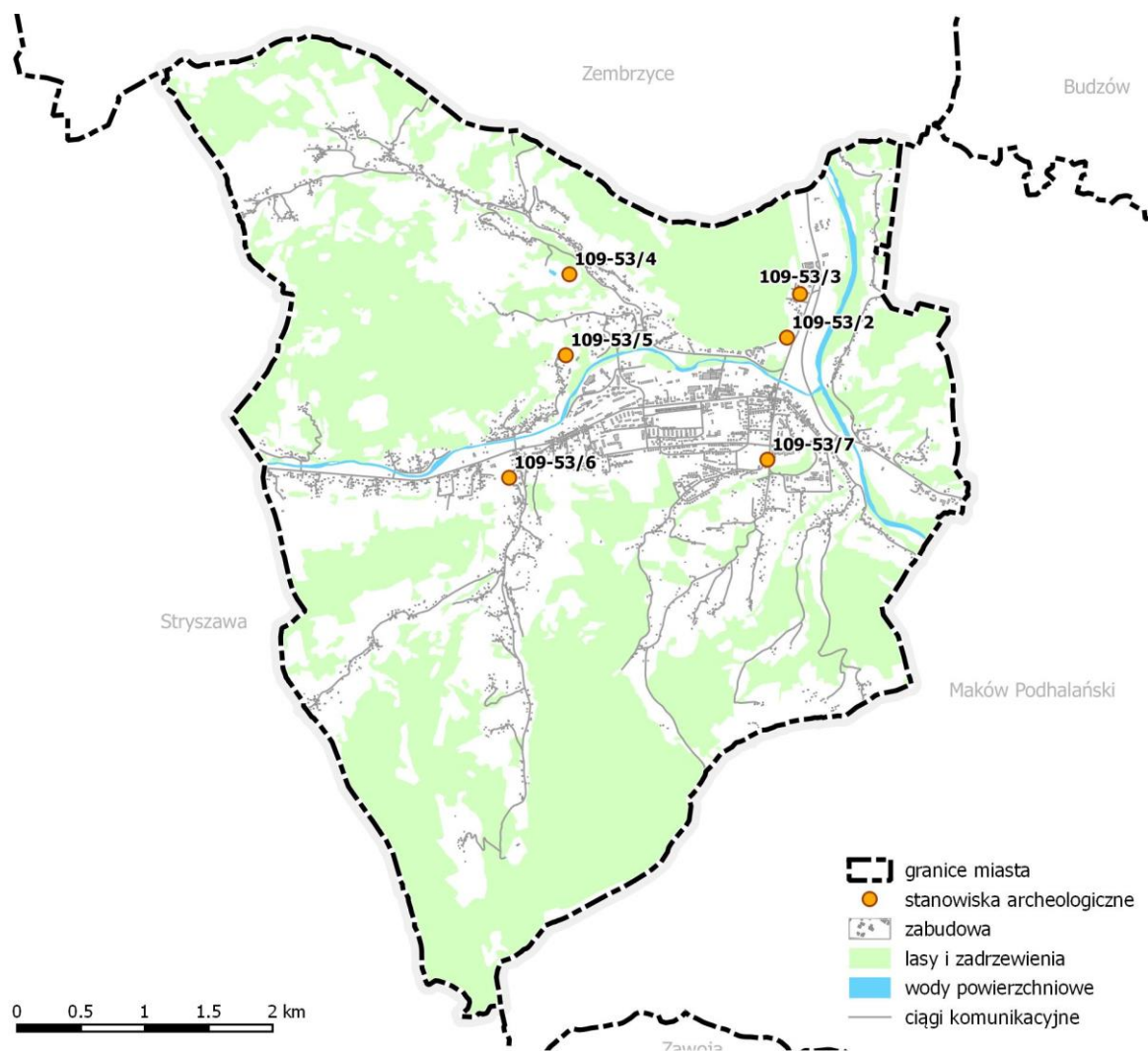
Na obszarze gminy Sucha Beskidzka w ramach AZP zarejestrowano 6 stanowisk archeologicznych, niewpisanych do rejestru zabytków. Reprezentują one dwa okresy obecności człowieka na tym obszarze - późne średniowiecze i nowożytność. Wszystkie te stanowiska to ślady pobytu w postaci pojedynczych znalezisk krzemiennych. Nie odkryto śladów długotrwałych siedlisk.

Tabela 16 Stanowiska archeologiczne na obszarze miasta Sucha Beskidzka

Lp.	Nr AZP/nr stanowiska na obszarze	Miejscowość	Typ stanowiska	Kultura	Chronologia
1.	109-53/2	Sucha Beskidzka	dwór obronny ?? rezydencja magnacka	nowożytna nowożytna	XV – XVI w. ? XVII – XX w.
2.	109-53/3	Sucha Beskidzka	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	? średniowieczna lub nowożytna	epoka kamienia ?
3.	109-53/4	Sucha Beskidzka	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	późnośredniowieczna nowożytna	XIV – XVI w.
4.	109-53/5	Sucha Beskidzka	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	późnośredniowieczna nowożytna	XIV – XVI w.
5.	109-53/6	Sucha Beskidzka	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	późnośredniowieczna nowożytna	- -
6.	109-53/7	Sucha Beskidzka	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	późnośredniowieczna nowożytna	XIV – XVI w. XVIII – XIX w.

Źródło: Opracowanie na podstawie kart AZP

Ryc. 28 Rozmieszczenie obiektów stanowisk archeologicznych w granicach miasta Sucha Beskidzka

Źródło: Opracowanie własne

6.3. Krajobraz

Definicja krajobrazu zawarta w treści Europejskiej Konwencji Krajobrazowej określa *krajobraz* jako strefę lub obszar postrzegany przez mieszkańców i odwiedzających, którego cechy wizualne i charakter są wynikiem działań czynników naturalnych i/lub kulturowych (czyli ludzkich). Definicja ta odzwierciedla ideę, że krajobrazy ewoluują w czasie w rezultacie działań sił natury i ludzi. Podkreśla również, że krajobraz tworzy całość, której elementy przyrodnicze i kulturowe są postrzegane łącznie, a nie oddzielnie.

Rozpoznanie krajobrazu można oprzeć na przyjęciu za prof. J. Bogdanowskim powiązania ze sobą ukształtowania i pokrycia terenu i uznanie, że o charakterze krajobrazu decyduje swoisty układ tworzących go elementów – kombinacja przyrodniczych i antropogenicznych cech takich jak: formy rzeźby terenu, rodzaj pokrycia roślinnością, użytkowanie ziemi (w tym struktura sieci osadniczej)¹⁶.

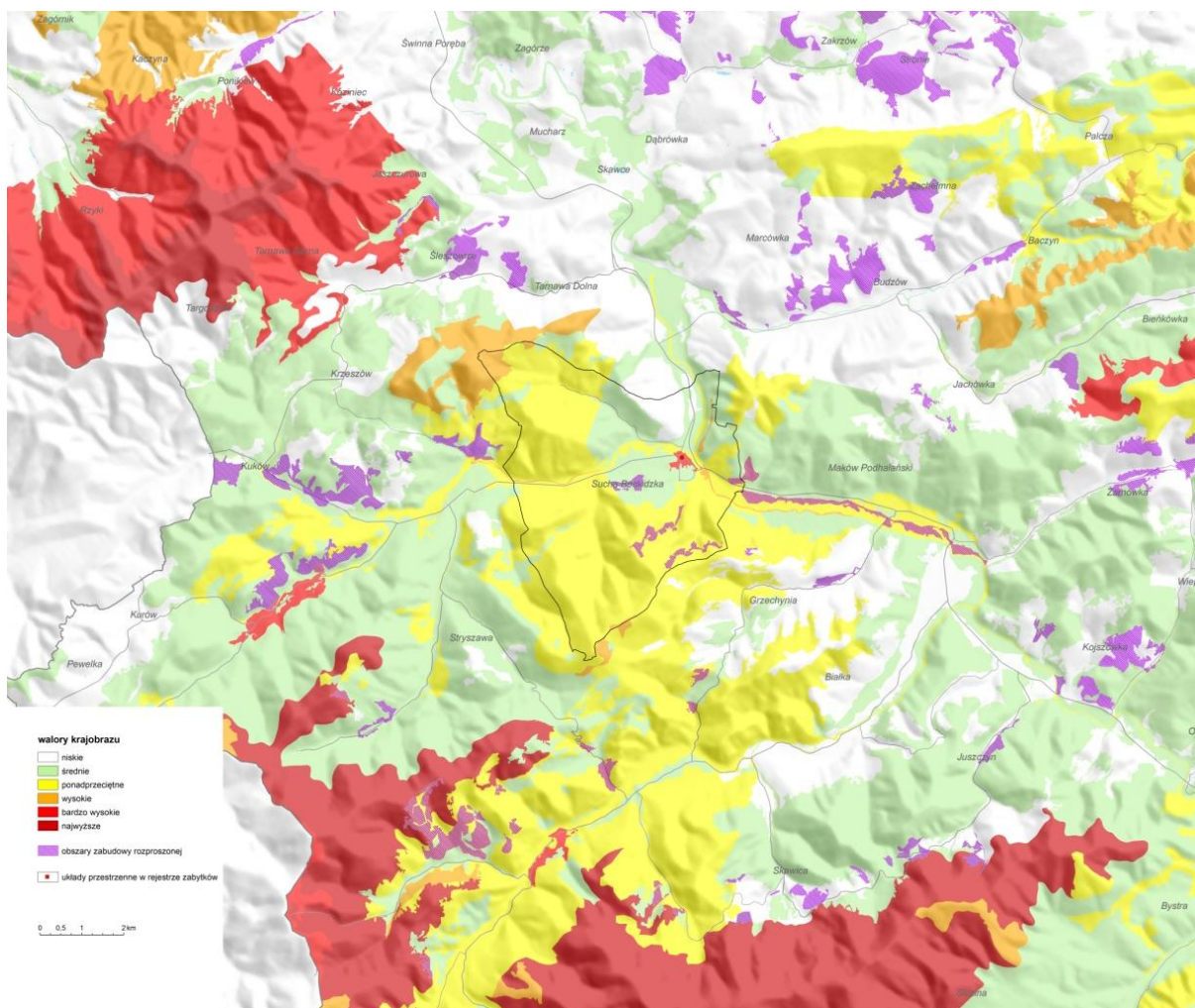
Miasto Sucha Beskidzka położone jest w strefie przejściowej krajobrazów wyżynnych i gór niskich, tylko południowy kraniec miasta związany z kulminacją Magurki położony jest w strefie krajobrazów gór średnich. Obszar ten charakteryzuje się bardzo dużym zróżnicowaniem ukształtowania terenu – od wypłaszczonych przestrzeni położonych w dnach dolin, poprzez łagodnie nachylone stoki aż po strome zbocza. Duże zróżnicowanie występuje również w pokryciu terenu – od zwartej zurbanizowanej struktury miejskiej, poprzez rozluźnioną zabudowę wiejską, otwarte przestrzenie gruntów rolnych, mozaikę polno – leśną aż po zwarte kompleksy leśne. Cechy ukształtowania i pokrycia terenu wpływają na silne urozmaicenie typów krajobrazu występujących na tym obszarze. Na tle województwa małopolskiego walory krajobrazu przeważającej części miasta Sucha Beskidzka zaliczane są do ponadprzeciętnych, zabytkowego układu śródmiejskiego do bardzo wysokich, a związane z centralną i północną częścią – do przeciętnych i niskich.¹⁷ W pokryciu terenu gminy znaczący udział mają lasy (ok. 47% powierzchni). Tereny rolne, które zajmowały również istotną część obszaru gminy podlegają od kilkunastu lat przekształceniom wynikającym z ograniczenia lub zaprzestania gospodarki rolniczej. Odłogowane grunty zarastają, wkraczają na nie zakrzewienia i zadrzewienia przekształcające się w dalszej kolejności w kompleksy leśne, co wpływa na zmianę charakteru krajobrazu oraz zamykanie widoków.

Na obniżanie walorów krajobrazowych wpływa eksponowana na stokach rozproszona zabudowa.

¹⁶ A. Rozenau-Rybowicz, *Identyfikacja krajobrazów na poziomie regionalnym – doświadczenia wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej w skali województwa*, [W:] *Identyfikacja i ocena krajobrazów - wdrażanie Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Referaty konferencyjne*, GDOŚ, Warszawa 2013

¹⁷ A. Rozenau-Rybowicz., I. Wójcik, E. Lorek, M. Węsiara, *Ocena uwarunkowań krajobrazowych dla potrzeb określenia predyspozycji rozwoju przestrzennego Małopolski*, Kraków 2012.

Ryc. 29 Miasto Sucha Beskidzka na tle waloryzacji krajobrazu województwa małopolskiego

Źródło: Opracowanie na podstawie: Rozenau-Rybowicz A., Wójcik I., Lorek E., Węsióra M., Ocena uwarunkowań krajobrazowych dla potrzeb określenia predyspozycji rozwoju przestrzennego Małopolski, Kraków 2012

Struktura miasta zbudowana jest wokół czytelnego historycznie ukształtowanego układu obejmującego oś zamek - rynek - kościół (w kierunku północ – południe wyznaczonym doliną Skawy) oraz ulic J. Piłsudskiego i A. Mickiewicza (w kierunku wschód-zachód wyznaczonym doliną Stryżawki). Najważniejszymi wyróżniającymi się przestrzennie obiektami są tu zabytkowe obiekty: zamek z zespołem parkowym, kościół poklasztorny p.w. Nawiedzenia N.M.P oraz karczma „Rzym”. Dominantami dalszych planów widoków są otaczające miasto wzniesienia: Pasma Jałowieckie ze szczytem Magurki od południa, szczyt Mioduszyny od północnego-wschodu, Grupa Żurawnicy z Lipską Górą i Jasieniem od północy i północnego-zachodu. O charakterze krajobrazu Suchoj decyduje zachowany układ urbanistyczny z XIX - wieczną architekturą małomiasteczkową oraz okalające miasto pasma Beskidów.

Położone u zbiegu dolin rzecznych centrum Suchoj charakteryzuje się zwartą, miejską zabudową. Natomiast struktury przestrzenne wykształcające się w oparciu o otaczające miasto, położone na stokach przysiółki, składają się z luźniejszej zabudowy

mieszkalnej jednorodzinnej przemieszanej z zabudową zagrodową. Pozostałości lokacyjnego rozłogu łąnowo-leśnego w postaci otwartego krajobrazu pól i kompleksów leśnych eksponowanych na otaczających miasto zboczach podnoszą jego walory widokowe.

Ryc. 30 Widok z przysiółka w południowej części gminy

Fot. Agnieszka Rozenau-Rybowicz

Ryc. 31 Widok z przysiółka Kubasiaki w kierunku południowym

Fot. Agnieszka Rozenau-Rybowicz

Ryc. 32 Widok z przysiółka Za Górą w kierunku południowym – widoczna sukcesja

Fot. Agnieszka Rozenau-Rybowicz

Wśród elementów zagrażających atrakcyjności krajobrazowej należy wskazać przede wszystkim zabudowę rozproszoną eksponowaną na stokach oraz strefę obrzeży miasta podlegającą specyficznym niekorzystnym procesom urbanizacyjnym i silnej ingerencji agresywnych, chaotycznie rozmieszczanych nośników reklamowych.

7. Sytuacja demograficzno-społeczna

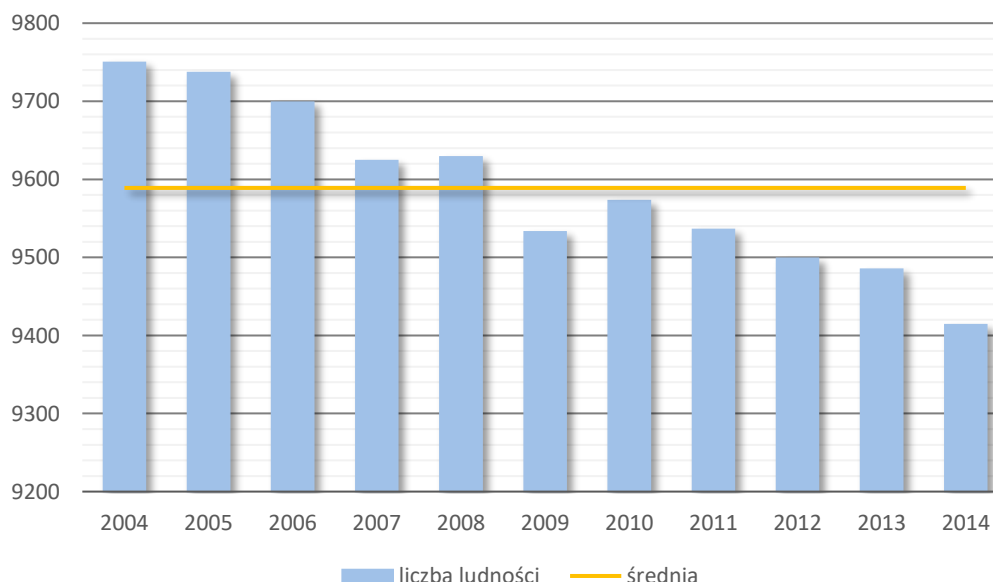
7.1. Liczba i rozmieszczenie ludności

Rozwój jednostek osadniczych skorelowany jest z uwarunkowaniami demograficznymi. Z potencjałem demograficznym gminy związany jest jej rozwój oraz kierunki zmian.

Miasto Sucha Beskidzka zamieszkuje 9 414 osób, w tym 49% stanowią mężczyźni, zaś kobiety stanowią 51% ogółu populacji (stan na 31.12.2014 r.). Współczynnik przyrostu demograficznego w latach 2004 – 2014, (jest to stosunek całkowitego przyrostu w danym okresie do średniej liczby ludności w tym okresie) wyniósł -35,04 ‰.

Według danych z GUS, pomiędzy rokiem 2004 a 2014 wystąpił znaczny spadek liczby ludności. W roku 2008 i 2010 zanotowano lekki wzrost liczby ludności, gdzie współczynnik demograficzny wyniósł 2008 – 0,52‰, a w 2010 – 4,17‰.

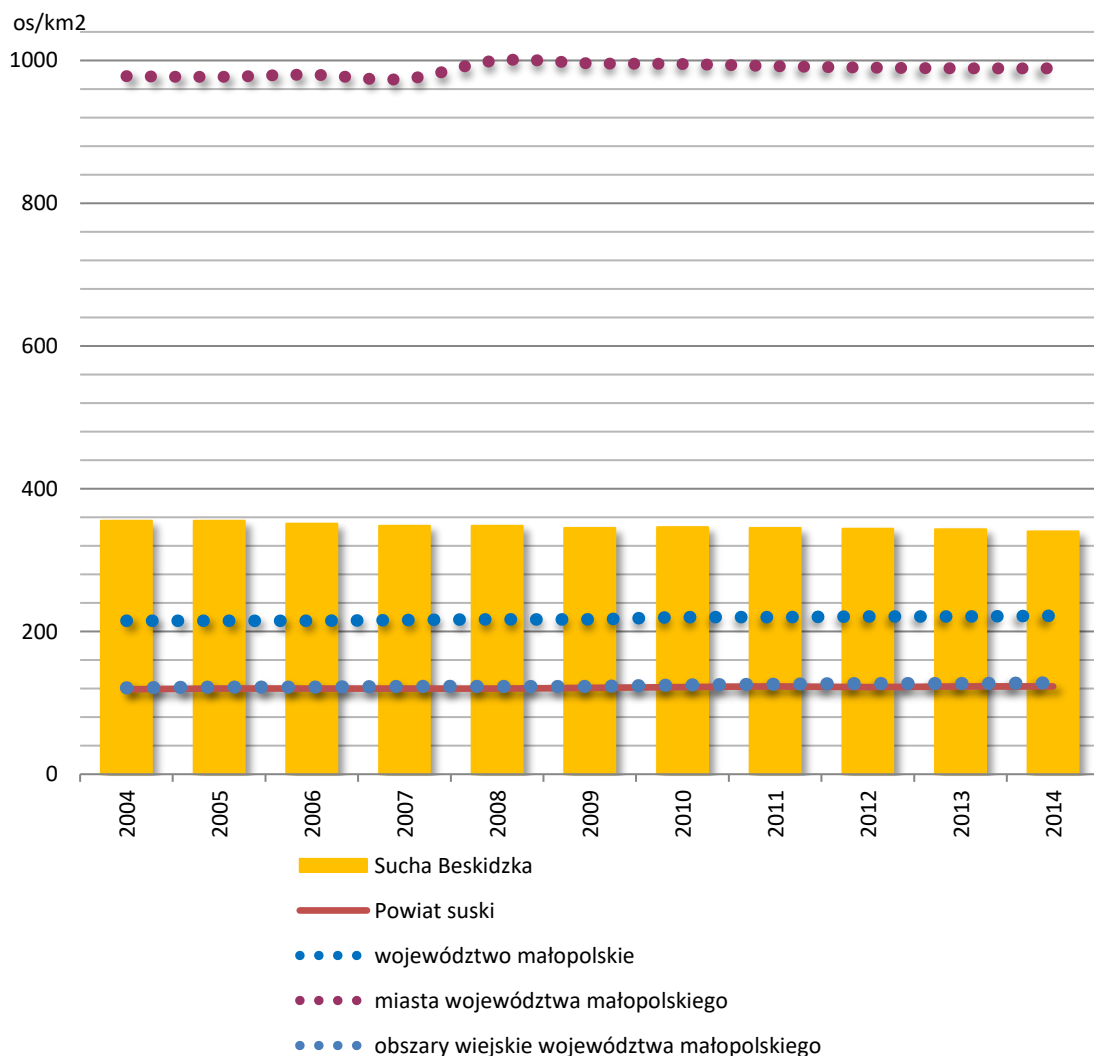
Wykres 1 Zmiany liczby ludności w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średnia gęstość zaludnienia dla miasta Sucha Beskidzka wynosi 340 os./km². Wartość ta jest wyższa od średniej gęstości zaludnienia powiatu suskiego, która jest równa średniej gęstości zaludnienia dla Polski i wynosi 123 os./km². Gęstość zaludnienia miasta Sucha Beskidzka jest również wyższa od średniej gęstości zaludnienia województwa małopolskiego, która wynosi 222 os./km², niższa natomiast od wartości średniej gęstości zaludnienia w miastach Małopolski wynoszącej 989 os./km².

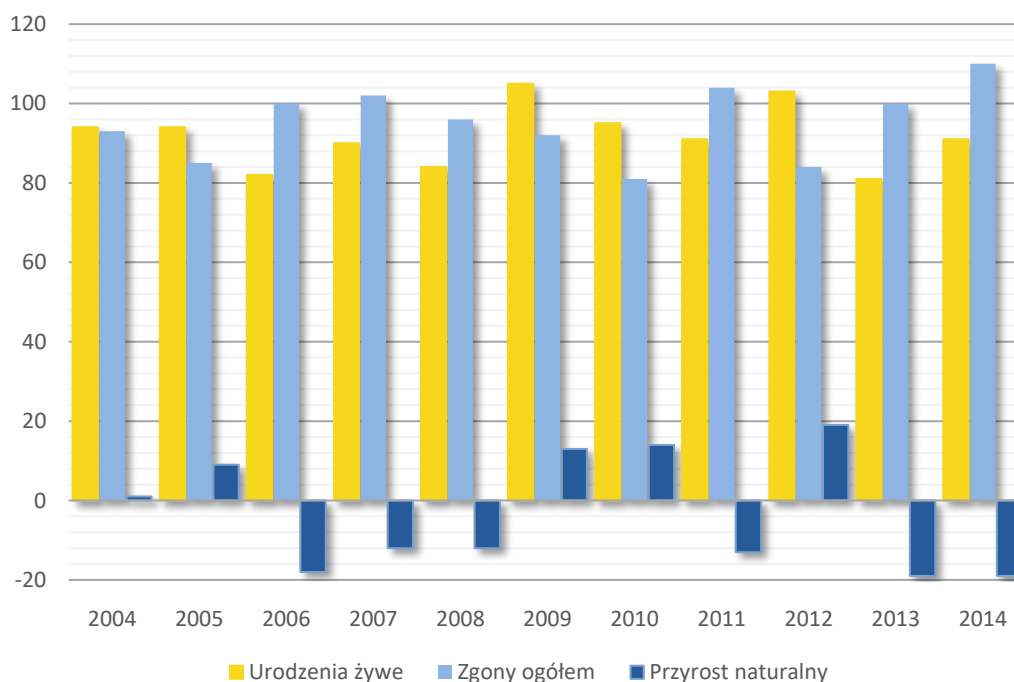
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w mieście Sucha Beskidzka na tle powiatu suskiego i województwa małopolskiego w latach 2004-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując ruch naturalny w mieście Sucha Beskidzka należy zwrócić uwagę na fakt, że liczba urodzeń żywych w ostatnim dziesięcioleciu (2004-2014) wahała się w przedziale od 94 do 91, natomiast zgonów od 94 do 110. Na terenie Suchoj Beskidzkiej przyrost naturalny był zmienny. W latach 2004-2005 miał wartości dodatnie, natomiast w następnych trzech latach był ujemny, gdzie liczba zgonów znacznie przewyższała liczbę urodzeń żywych. W 2006 r. wartość wskaźnika przyrostu naturalnego wyniosła -18. W 2009 i 2010 sytuacja znacznie się poprawiła, gdyż przyrost naturalny był dodatni i wyniósł odpowiednio: 13 w roku 2009 i 14 w roku 2010. W 2011 r. zaobserwowano kolejny wzrost liczby zgonów nad liczbą urodzeń żywych, przyrost naturalny wyniósł wtedy -13. W następnym roku odnotowano znaczny wzrost przyrostu naturalnego (19), lecz w latach 2013 i 2014 znaczny spadek (-19).

Wykres 3 Ruch naturalny w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004-2014

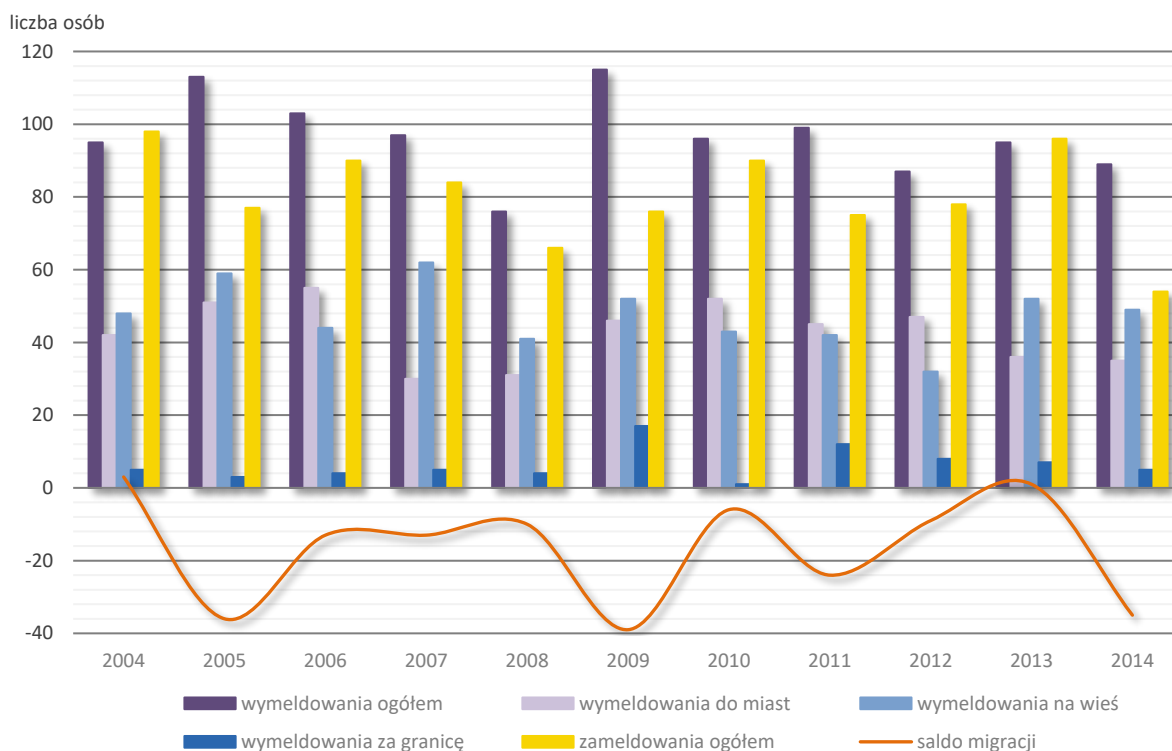

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Migracje

Ruchy migracyjne są ważnym czynnikiem zmian liczbowych i strukturalnych ludności. W ostatnim dziesięcioleciu saldo migracji wewnętrznej miało wartość ujemną. Wyjątkiem jest rok 2004, gdzie saldo miało wartość 3 oraz rok 2013, gdy wynosiło 1. We wszystkich pozostałych latach liczba osób wymeldowanych przewyższała liczbę osób zameldowanych. Najwięcej wymeldowań zaobserwowano na wieś, następnie do miast, a najmniej za granicę. W latach 2004 – 2014 ogólna liczba osób wymeldowanych wyniosła 1065, zaś zameldowanych ogółem 884.

Wykres 4 Migracja w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004-2014

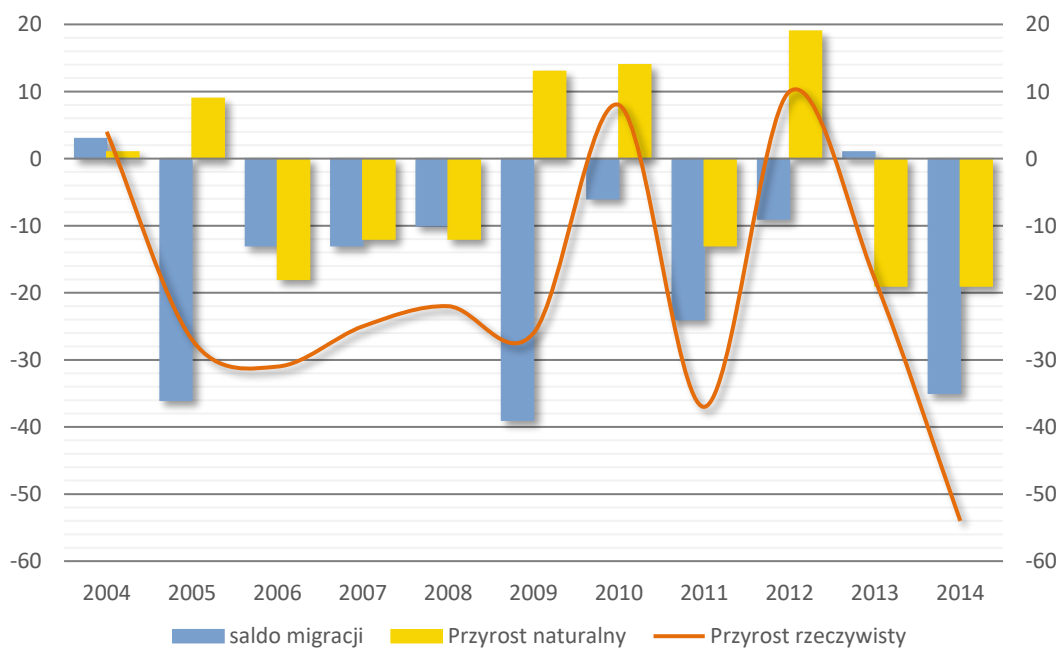

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przyrost rzeczywisty

Przyrost rzeczywisty daje możliwie pełny obraz zmian liczby mieszkańców miasta, dzięki zestawieniu przyrostu naturalnego ze współczynnikiem migracji.

Wykres 5 Przyrost rzeczywisty w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004-2014

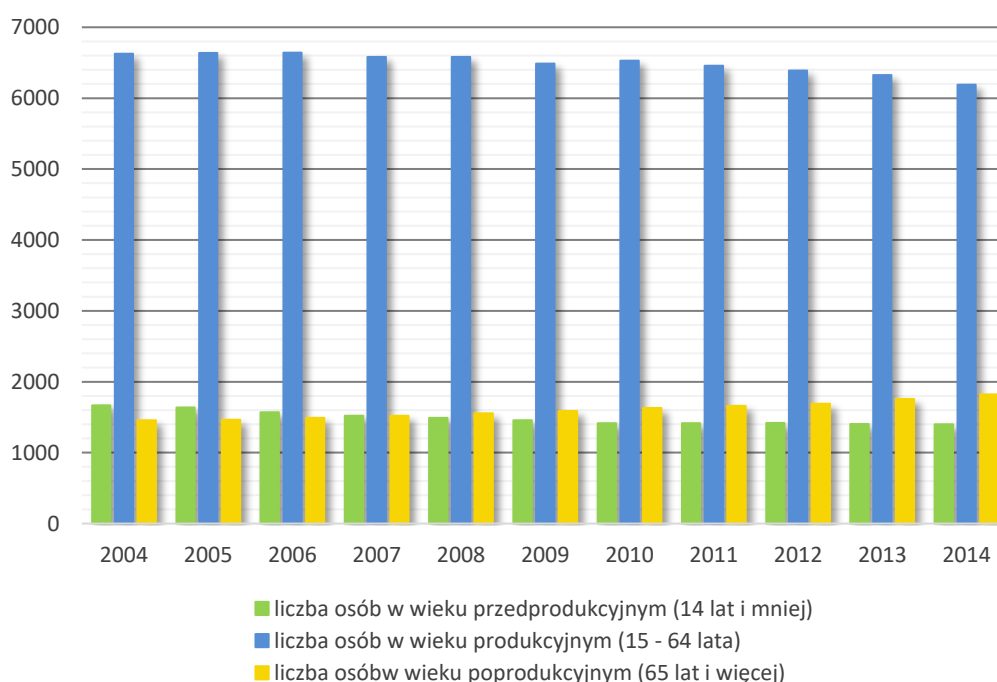
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższy wykres przedstawia przyrost rzeczywisty miasta Sucha Beskidzka w latach 2004 - 2014 skonfrontowany z saldem migracji oraz przyrostem naturalnym. Przyrost rzeczywisty był dodatni w roku 2004, 2010, 2012, zaś w pozostałych latach osiągnął on wartości ujemne. Od 2012 roku obserwowana jest tendencja znacznego spadku wskaźnika przyrostu rzeczywistego.

Struktura wiekowa ludności

Dla określenia potencjału ludnościowego ma znaczenie struktura podziału ludności według kryterium ekonomicznego na grupy w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Na przestrzeni ostatnich 10 lat widoczny jest trend stopniowego niewielkiego zmniejszania się udziału społeczeństwa w wieku przedprodukcyjnym – spadek o 2 %, znikomego wzrostu udziału ludności wieku produkcyjnym (o 1 %) oraz niewielkiego spadku udziału ludności w wieku poprodukcyjnym (o 2 %). Struktura wiekowa ludności nie zmieniła się na przestrzeni ostatnich 10 lat. Rozkład poszczególnych grup wiekowych w omawianym okresie czasu zaprezentowany został na poniższym wykresie.

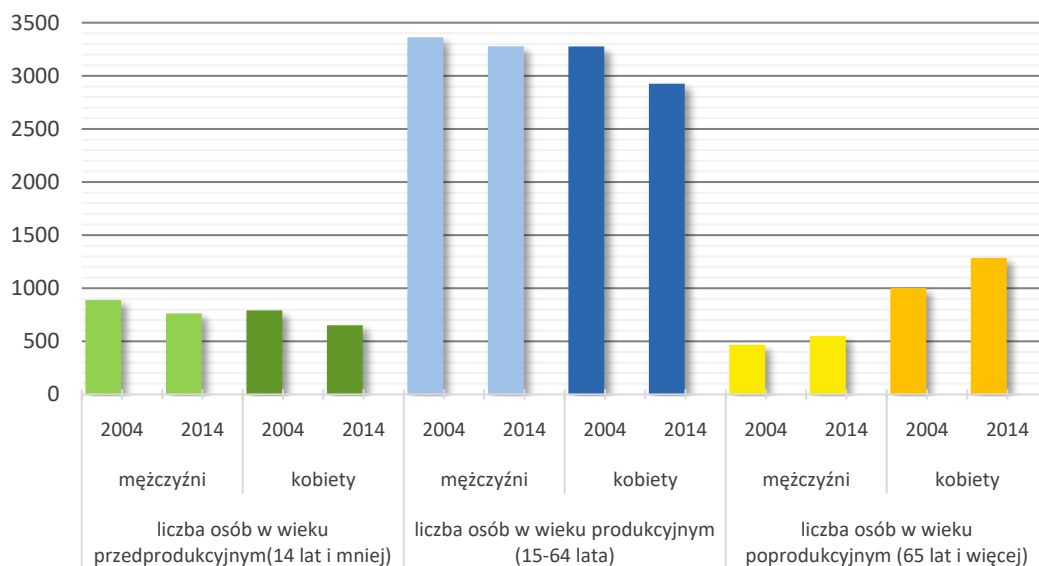
Wykres 6 Potencjał ludnościowy miasta Sucha Beskidzka w latach 2004-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przewaga kobiet w ostatniej grupie wiekowej wiąże się z dłuższą średnią życia kobiet oraz wcześniejszym przechodzeniem na emeryturę.

Wykres 7 Potencjał ludnościowy miasta Sucha Beskidzka w podziale na płeć

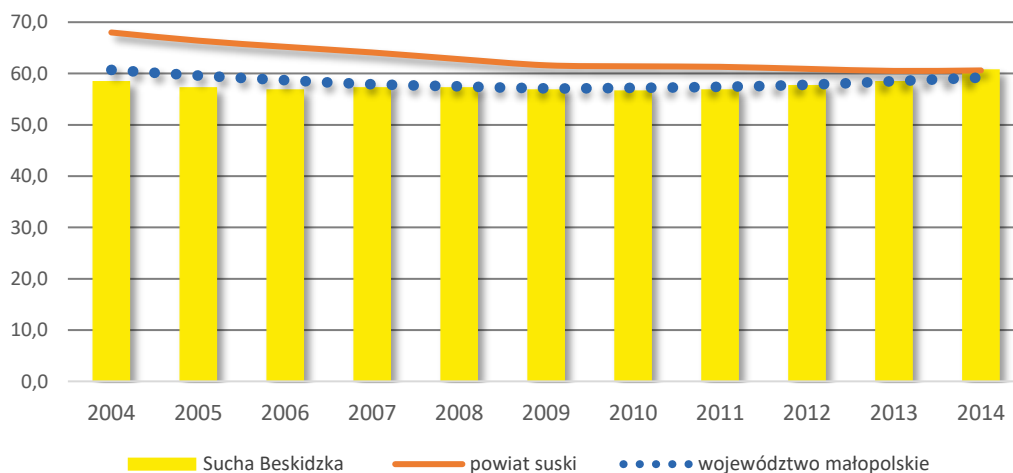

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik obciążenia demograficznego

Wskaźnik obciążenia demograficznego społeczeństwa obrazuje ile osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym. Poniższy wykres przedstawia wartości tego wskaźnika dla miasta Sucha Beskidzka, powiatu suskiego i województwa małopolskiego w latach 2004 – 2014. W latach 2004 – 2009 zanotowano tendencję spadkową wskaźnika obciążenia demograficznego w Suchej Beskidzkiej, w powiecie suskim jak i w województwie małopolskim. Od roku 2010 notuje się minimalnie wzrostową tendencję wskaźnika obciążenia demograficznego. Tendencja wzrostowa tego wskaźnika jest zjawiskiem niekorzystnym z punktu widzenia ekonomicznego.

Wykres 8 Wskaźnik obciążenia demograficznego w mieście Sucha Beskidzka na tle powiatu i województwa w latach 2004-2014

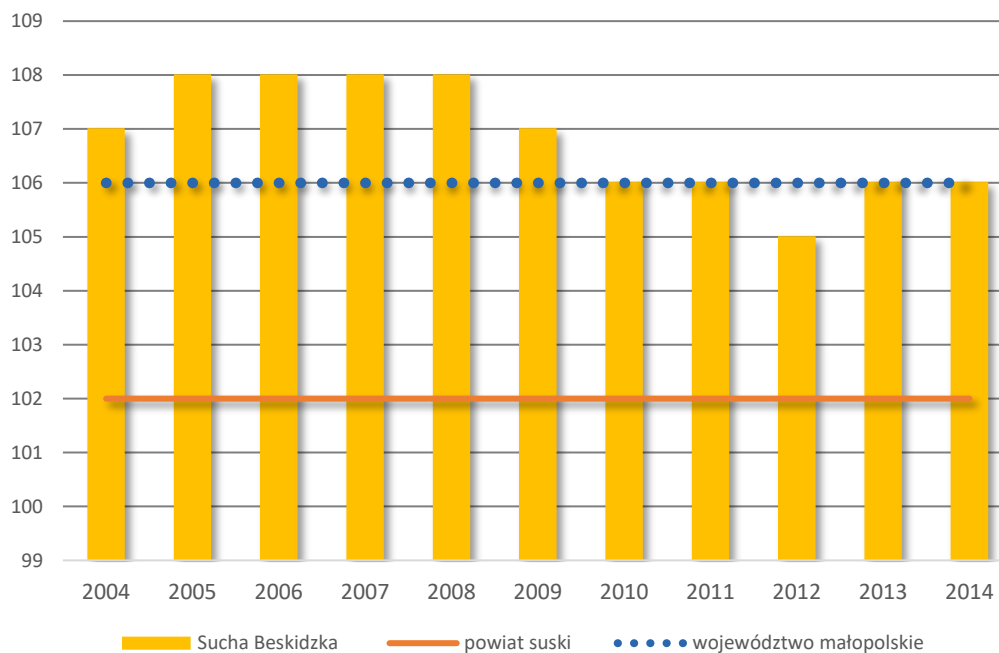

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Feminizacja, struktura płci

Wskaźnik feminizacji określa ile kobiet w danym społeczeństwie przypada na 100 mężczyzn. Wskaźnik feminizacji w 2004 roku kształtował się na poziomie 104, zaś w 2013 wynosił 105, natomiast wartość wskaźnika dla powiatu olkuskiego wynosiła 105, a dla województwa małopolskiego 106.

Wykres 9 Wskaźnik feminizacji miasta Sucha Beskidzka na tle powiatu suskiego i województwa małopolskiego w latach 2004-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

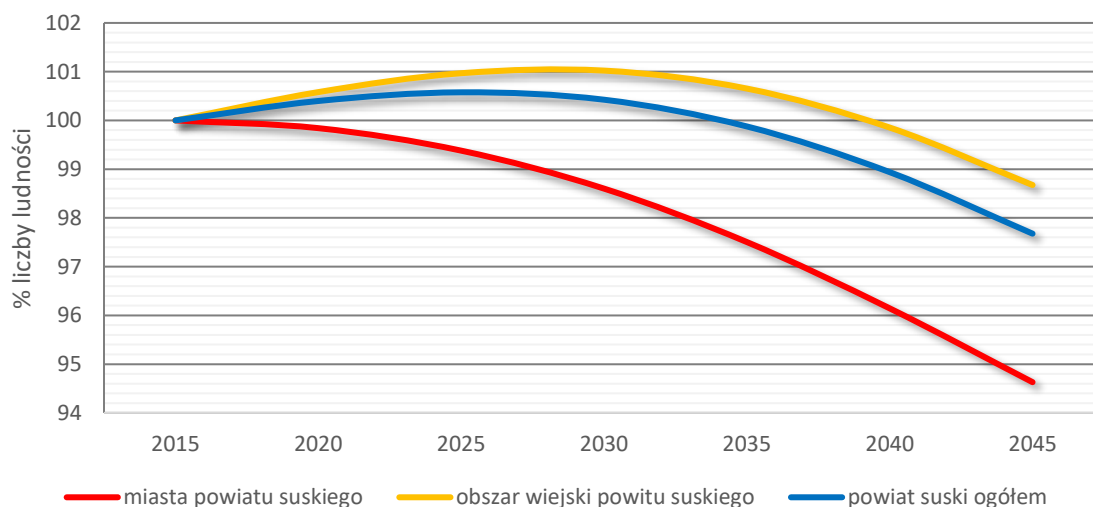
7.2. Prognoza demograficzna

Zgodnie z prognozą demograficzną GUS¹⁸, w perspektywie trzydziestoletniej w powiecie suskim nastąpić będzie ubytek ludności o 2,32 %. Liczba ludności wiejskiej powiatu suskiego zmniejszy się w tym okresie o 1,33 %, a ludności miejskiej o 5,37 %.

Przy braku nadzwyczajnych czynników wpływających na zmianę trendów, do roku 2045 w mieście Sucha Beskidzka nastąpi zmniejszenie liczby ludności o ok. 5 %.

¹⁸ Prognoza ludności dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014 - 2050, GUS 2014

Wykres 10 Prognoza zmian liczby ludności dla obszarów powiatu suskiego do roku 2045
w odniesieniu do roku 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

8. Mieszkalnictwo i budownictwo

8.1. Zasoby mieszkaniowe

Na zasoby mieszkaniowe miasta Sucha Beskidzka składa się przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna pozostająca własnością indywidualną. Zasoby zabudowy wielorodzinnej stanowią osiedla Na Stawach oraz Beskidzkie. Według danych statystycznych w 2014 roku liczba mieszkań w gminie wynosiła 3 151, przy łącznej powierzchni mieszkań około 262,681 tys. m².

Tabela 17 Liczba mieszkań w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004 - 2014

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba mieszkań szt.	2999	3031	3053	3078	3106	3125	3054	3067	3130	3140	3151
Łączna pow. użytkowa mieszkań m ²	230761	234917	238814	242828	247889	251045	250673	253051	259428	260872	262681

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Zasoby mieszkaniowe zwiększyły się pomiędzy rokiem 2004 i 2014: liczba mieszkań zwiększyła się o 5 %, a ich łączna powierzchnia o 13 %. Podniósł się również w tym okresie standard zamieszkania, w tym przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę, która w roku 2004 wyniosła 27,9 m² na osobę, wartość tego wskaźnika ten jest wyższa, niż dla powiatu suskiego (26,5 m²) oraz województwa małopolskiego (26,1 m²). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2014 r. to 83,4 m².

Tabela 18 Zasoby mieszkaniowe w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004 - 2014

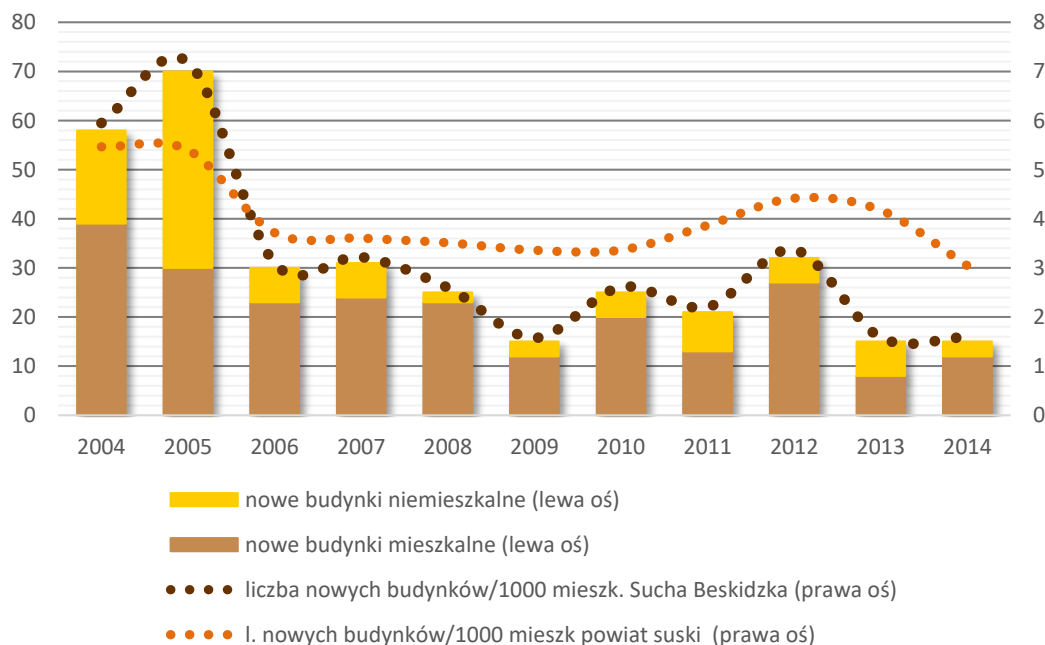
	2004	2014	Wzrost/ Zmniejszenie [%]
liczba mieszkań	2999	3151	5,00 %
Mieszkania na 1000 mieszkańców	307,6	334,7	8,80 %
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	76,9 m ²	83,4 m ²	8,50 %
przeciętna powierzchnia użytkowa / osobę	23,7 m ²	27,9 m ²	17,70 %

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

8.2. Ruch budowlany

Ruch budowlany wyrażający się liczbą nowych budynków oddawanych do użytkowania uległ w mieście Sucha Beskidzka znacznemu osłabieniu na przestrzeni 10 lat od roku 2004. Liczba nowych budynków oddanych do użytkowania wynosiła 58 w roku 2004, 70 w roku 2005, a następnie spadała do 15 w roku 2014. Duża liczba nowych budynków w roku 2004 i 2005 wiąże się prawdopodobnie z przyjęciem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w roku 2003. Wskaźnik liczby nowych budynków w odniesieniu do 1000 mieszkańców Suchoj Beskidzkiej wynosi 1,59 i jest niemal dwukrotnie niższy, niż w powiecie suskim (3,04).

Wykres 11 Nowe budynki oddane do użytkowania w Suchoj Beskidzkiej na tle liczby nowych budynków na 1000 mieszkańców w Suchoj Beskidzkiej i powiecie Suskim w latach 2004-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wśród nowych budynków oddawanych do użytkowania przeważają budynki mieszkalne. Zmiany liczby nowych budynków oddawanych do użytkowania wskazują na zmniejszanie ruchu budowlanego zarówno w mieście Sucha Beskidzka, jak i w całym powiecie.

9. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

9.1. Zapotrzebowanie na nową zabudowę

Zgodnie ze zmianą Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która została wprowadzona Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (DZ.U. z 2015 r. poz. 1777), wchodzącą w życie 18 listopada 2015 roku, zmienia się istotnie sposób podejścia do wyznaczania nowych terenów do zainwestowania.

W art. 1 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadzony został ust. 4:

4. W przypadku sytuowania nowej zabudowy, uwzględnienie wymagań ładu przestrzennego, efektywnego gospodarowania przestrzenią oraz walorów ekonomicznych przestrzeni następuje poprzez:

- 1) kształtowanie struktur przestrzennych przy uwzględnieniu dążenia do minimalizowania transportochłonności układu przestrzennego;*
- 2) lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej w sposób umożliwiający mieszkańcom maksymalne wykorzystanie publicznego transportu zbiorowego jako podstawowego środka transportu;*
- 3) zapewnianie rozwiązań przestrzennych, ułatwiających przemieszczanie się pieszych i rowerzystów;*
- 4) dążenie do planowania i lokalizowania nowej zabudowy:*

- a) na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. Nr 166, poz. 1612 oraz z 2005 r. Nr 17, poz. 141), w szczególności poprzez uzupełnianie istniejącej zabudowy,
- b) na terenach położonych na obszarach innych niż wymienione w lit. a, wyłącznie w sytuacji braku dostatecznej ilości terenów przeznaczonych pod dany rodzaj zabudowy położonych na obszarach, o których mowa w lit. a; przy czym w pierwszej kolejności na obszarach w najwyższym stopniu przygotowanych do zabudowy, przez co rozumie się obszary charakteryzujące się najlepszym dostępem do sieci komunikacyjnej oraz najlepszym stopniem wyposażenia w sieci wodociągowe, kanalizacyjne, elektroenergetyczne, gazowe, ciepłownicze oraz sieci i urządzenia telekomunikacyjne, adekwatnych dla nowej, planowanej zabudowy.

Art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określający zakres uwarunkowań uwzględnianych w studium został w/w. zmianą uzupełniony m.in. o zapisy dotyczące konieczności bilansowania terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz warunków wyznaczania nowej zabudowy:

5. Dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, kolejno:

- 1) formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, o których mowa w ust. 1 pkt 7 lit. a–c, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 2) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 3) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 4) porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:
 - a) nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,
 - b) przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy,

i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu

7. Określając zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, bierze się pod uwagę:

- 1) perspektywę nie dłuższą niż 30 lat;
- 2) niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

Zgodnie z prognozą demograficzną GUS¹⁹, w powiecie suskim do 2045 roku notowany będzie ogólny spadek liczby ludności o 2,32 %. Liczba ludności wiejskiej powiatu suskiego zmniejszy się w tym okresie o 1,33 %, a ludności miejskiej o 5,37 %.

Przy braku nadzwyczajnych czynników wpływających na zmianę trendów, do roku 2045 w mieście Sucha Beskidzka nastąpi zmniejszenie liczby ludności o ok. 5 %. Biorąc pod uwagę uruchamianie na szczeblu ogólnokrajowym narzędzi finansowych, organizacyjnych i legislacyjnych mających na celu zwiększenie dietności i pobudzenie przyrostu naturalnego, można przewidywać w kolejnych latach bardziej dynamiczny przyrost liczby mieszkańców gminy, niż miało to miejsce w ostatnim dziesięcioleciu. Przyjmuje się, że na przestrzeni 30 lat – do roku 2045 w granicach gminy Sucha Beskidzka nie nastąpi ubytek liczby ludności.

Zakłada się, że wobec zmian w strukturze zatrudnienia i gospodarowania ziemią nie będzie następował intensywny rozwój zabudowy związanej z funkcją rolniczą. Nastąpi natomiast wzrost zainwestowania obejmującego zabudowę mieszkaniową, usługową oraz związaną z działalnością produkcyjno-magazynową. Przewiduje się podnoszenie standardów zamieszkania, wyrażające się m.in. w zwiększaniu powierzchni użytkowej zasobów mieszkaniowych, przypadającej na 1 mieszkańca oraz zmniejszaniu intensywności zabudowy poprzez zwiększanie powierzchni działek budowlanych.

W istniejącej strukturze zabudowy występuje niedobór zabudowy związanej z usługami obsługi ruchu turystycznego. Zmianom stylu życia towarzyszy wzrost zainteresowania turystycznego. Na obszarze gminy występuje deficyt terenów umożliwiających inwestycje w urządzenia służące produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Przyjmuje się następujące maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę:

- 260 000 m² dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w terenach zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej;
- 150 000 m² dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej w terenach zabudowy mieszkaniowo-usługowej;
- 80 000 m² dla zabudowy usługowej;
- 5 000 m² dla zabudowy lotniskowej.

¹⁹ Prognoza ludności dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014 - 2050, GUS 2014

9.2. Rezerwy terenów przeznaczonych do zabudowy

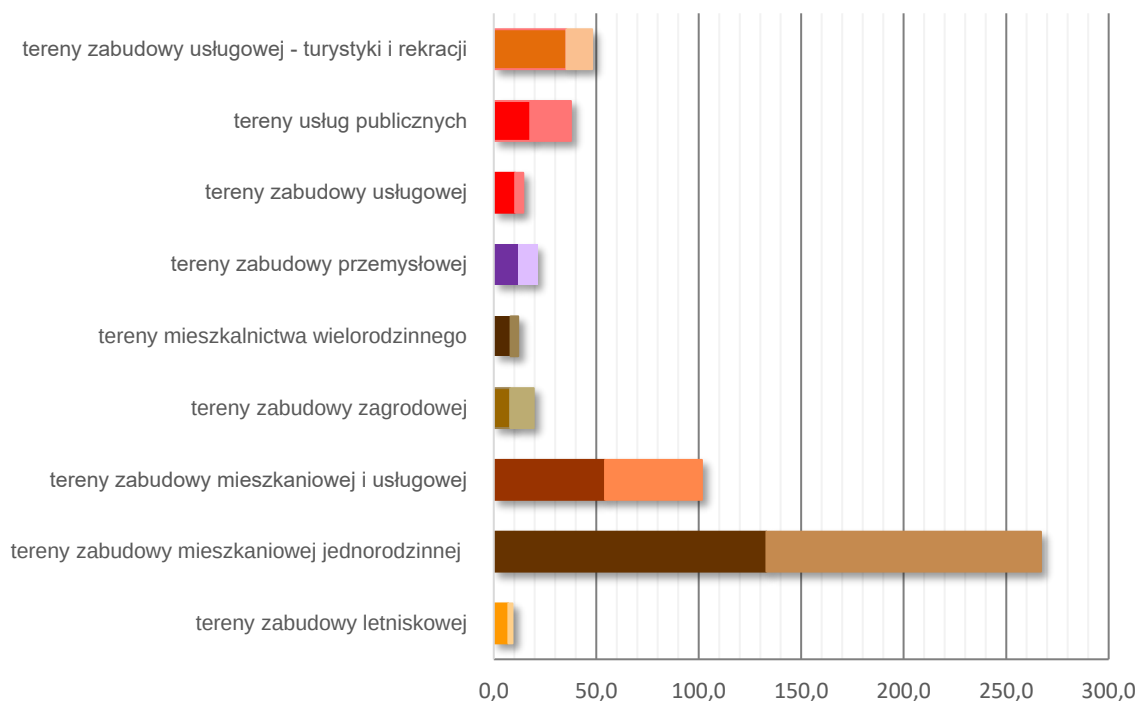
Sucha Beskidzka objęta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na całej powierzchni. Obowiązują:

- Uchwała Nr XIII/129/03 Rady Miejskiej w Suchoj Beskidzkiej z dnia 18 grudnia 2003 r. wraz ze zmianami wprowadzonymi:
 - Uchwałą Nr XIX/124/08 Rady Miejskiej w Suchoj Beskidzkiej z dnia 29 kwietnia 2008 r.,
 - Uchwałą Nr XXXV/225/09 Rady Miejskiej w Suchoj Beskidzkiej z dnia 30 listopada 2009 r.,
 - Uchwałą Nr XXXIX/254/10 Rady Miejskiej w Suchoj Beskidzkiej z dnia 30 kwietnia 2010 r.,
 - Uchwałą Nr IX/82/2015 Rady Miejskiej w Suchoj Beskidzkiej z dnia 28 sierpnia 2015 r.,
 - Uchwałą Nr IX/83/2015 Rady Miejskiej w Suchoj Beskidzkiej z dnia 28 sierpnia 2015 r.
- Uchwałą Nr XXXIX/253/10 Rady Miejskiej w Suchoj Beskidzkiej z dnia 30 kwietnia 2010 r. wraz ze zmianami wprowadzonymi:
 - Uchwałą Nr IX/84/2015 Rady Miejskiej w Suchoj Beskidzkiej z dnia 28 sierpnia 2015 r.,
 - Uchwałą Nr IX/85/2015 Rady Miejskiej w Suchoj Beskidzkiej z dnia 28 sierpnia 2015 r.

Rezerwy terenów budowlanych określone zostały w oparciu o dane dotyczące zasięgu terenów przeznaczonych do zainwestowania oraz dane dotyczące terenów zabudowanych pochodzące z BDOT. Rezerwy wyliczone zostały w odniesieniu do poszczególnych kategorii terenów przeznaczonych do zainwestowania w planach miejscowych. Przyjęto, że ok. 15 % zidentyfikowanych powierzchni rezerw nie jest faktycznie możliwa do wykorzystania m.in. ze względu na ukształtowanie terenu oraz konfigurację podziałów własnościowych. Największe rezerwy terenów przeznaczonych do zainwestowania pozostają w terenach przeznaczonych dla zabudowy zagrodowej: ok. 44 %, dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: ok. 35 %, dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej: ok. 32 %, dla zabudowy produkcyjnej: ok. 30 %.

Najmniejsze rezerwy pozostają kategorii terenów dla zabudowy lotniskowej: ok. 7 %, terenów zabudowy usługowej - turystyki i rekreacji: ok. 11 % oraz zabudowy usługowej: ok. 12 %.

Wykres 12 Wykorzystanie terenów przeznaczonych do zainwestowania w granicach miasta Sucha Beskidzka - stan na 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 19 Zestawienie wykorzystania terenów przeznaczonych do zainwestowania w granicach miasta Sucha Beskidzka - stan na poł. 2014 r.

Funkcja terenu	Powierzchnia terenu przeznaczanego dla danej funkcji (ha)	Powierzchnia wykorzystana (ha)	Powierzchnia rezerwy (ha)	Powierzchnia wykorzystana (% terenów przeznaczonych do zainwestowania)	Powierzchnia rezerwy do zagospodarowania (% terenów przeznaczonych do zainwestowania)
tereny zabudowy letniskowej	9,1	7,1	2,0	78%	7%
tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	267,0	133,0	133,9	50%	35%
tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej	101,6	54,3	47,3	53%	32%
tereny zabudowy zagrodowej	19,5	8,0	11,4	41%	44%
tereny mieszkalnictwa wielorodzinnego	11,9	8,2	3,7	69%	16%
tereny zabudowy przemysłowej	21,3	11,8	9,5	55%	30%

<i>Funkcja terenu</i>	<i>Powierzchnia terenu przeznaczonego dla danej funkcji (ha)</i>	<i>Powierzchnia wykorzystana (ha)</i>	<i>Powierzchnia rezerwy (ha)</i>	<i>Powierzchnia wykorzystana (% terenów przeznaczonych do zainwestowania)</i>	<i>Powierzchnia rezerwy do zagospodarowania (% terenów przeznaczonych do zainwestowania)</i>
<i>tereny zabudowy usługowej</i>	14,4	10,4	4,0	73%	12%
<i>tereny usług publicznych</i>	37,6	17,9	19,7	48%	37%
<i>tereny zabudowy usługowej - turystyki i rekreacji</i>	48,0	35,5	12,5	74%	11%

Źródło: Opracowanie własne

Według danych GUS, na terenie miasta Sucha Beskidzka było w 2014 r. 3151 mieszkań o przeciętnej powierzchni użytkowej $83,4 \text{ m}^2$, czyli powierzchnia użytkowa mieszkań stanowiła $262\,793 \text{ m}^2$. Przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę wynosi $27,9 \text{ m}^2$.

9.3. Chłonność obszarów

Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, obejmują układy, w których następować mogą uzupełnienia istniejącej struktury. Przyjmuje się, że w terenach tych zwiększanie powierzchni zainwestowanych będzie związane w znacznej części z podnoszeniem standardu. Szacuje się następującą chłonność tych obszarów:

- $10\,000 \text{ m}^2$ dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z garażami i budynkami gospodarczymi w terenach zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej;
- $20\,000 \text{ m}^2$ dla zabudowy usługowej;
- $20\,000 \text{ m}^2$ dla zabudowy produkcyjnej i składowej.

Tereny pozostające rezerwami będą zagospodarowane w mniej intensywny sposób, niż znaczna część istniejącego zagospodarowania. Biorąc pod uwagę mniejszą intensywność zabudowy, chłonność rezerw terenów zabudowy mieszkaniowej można oszacować na ok. $40\,000 \text{ m}^2$, co przy obecnej przeciętnej powierzchni mieszkalnej przypadającej na 1 mieszkańca oznacza możliwość zamieszkania dla ok. 1400 osób. Przyjmując podniesienie standardu zamieszkania do 40 m^2 na osobę, w istniejących rezerwach jest możliwość realizacji zabudowy dla 1000 osób.

Chłonność obszarów przeznaczonych w miejscowych planach pod zabudowę, rozumiana jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy szacowana jest na:

- $200\,000 \text{ m}^2$ dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z garażami i budynkami gospodarczymi w terenach zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej;

- 100 000 m² dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej w terenach zabudowy mieszkaniowo-usługowej;
- 2 000 m² dla zabudowy letniskowej w terenach zabudowy letniskowej
- 15 000 m² dla zabudowy usługowej;

Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z sumą powierzchni użytkowej zabudowy wynikającej z chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych oraz przeznaczonych w miejscowych planach pod zabudowę wskazuje na potrzebę uzupełnienia bilansu terenów i wyznaczenie terenów lokalizacji nowej zabudowy o powierzchni użytkowej:

- 50 000 m² dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w terenach zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej;
- 40 000 m² dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej;
- 10 000 m² dla zabudowy usługowej, w tym zabudowy związanej z obsługą ruchu turystycznego;
- 2 500 m² dla zabudowy letniskowej.

10. Infrastruktura społeczna

10.1. Oświata i wychowanie

Przedszkola

Na obszarze miasta Sucha Beskidzka funkcjonuje publiczne miejskie przedszkole samorządowe oraz placówki niepubliczne. Placówka publiczna prowadzi 6 oddziałów, do których uczęszczało w 2014 r. 160 dzieci w wieku przedszkolnym.

Zgodnie z danymi BDL, w latach 2004 – 2014 liczba dzieci w przedziale wiekowym 3 – 6 lat wzrosła o 8,7 %, co związane jest z odzwierciedleniem wyżu demograficznego z początku lat osiemdziesiątych. Zgodnie z prognozą ludności dla powiatu suskiego, liczba dzieci w wieku przedszkolnym będzie się zmniejszała. Przewiduje się, że przy braku istotnych zmian wpływających na sytuację demograficzną, do roku 2045 liczba ta zmaleje o 33 %, co wpłynie na dostępność miejsc w przedszkolu.

Szkoły

Na terenie gminy miasta Sucha Beskidzka znajduje się zespół szkoły podstawowej i gimnazjum, szkoła podstawowa, filia szkoły podstawowej, zespół szkół ogólnokształcących, dwa zespoły szkół średnich techniczno-zawodowych, szkoła muzyczna I stopnia oraz Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii.

W placówkach oświatowych na terenie miasta Sucha Beskidzka świadczących usługi na poziomie szkoły podstawowej uczęszcza 523 uczniów. Liczba uczniów w szkołach podstawowych zmniejszyła się od roku 2004 o 28,8 %.

Do gimnazjum uczęszczało w 2014 roku 250 uczniów w 9 oddziałach. Od roku 2004 nastąpiło zmniejszenie liczby uczniów gimnazjum o 42,1 %.

Zgodnie z prognozą ludności dla powiatu suskiego, liczba dzieci w wieku szkolnym będzie się nadal zmniejszała.

Do szkół ponadgimnazjalnych uczęszczało w 2014 roku 2296 uczniów, w tym 717 do liceum, 1163 do techników oraz 416 do zasadniczych szkół zawodowych. Liczba uczniów w zmniejszyła się w tych szkołach od roku 2010 o 13,6 %. Szkoły ponadgimnazjalne podlegają samorządowi powiatowemu.

Szkoła muzyczna I stopnia jest jedyną tego typu placówką w powiecie suskim. Szkoła powstała w 2012 r. z inicjatywy Burmistrza Miasta i jest prowadzona przez samorząd gminy Sucha Beskidzka. O przyjęcie do szkoły mogą ubiegać się dzieci w wieku od 5 do 16 lat. W 2014 r. do szkoły muzycznej uczęszczało 52 uczniów.

Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii powstała w 2001 roku jako uczelnia niepubliczna. Uczelnia oferuje kształcenie na poziomie wyższych studiów I i II stopnia w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym, studia podyplomowe oraz kursy i szkolenia. Oferuje specjalizacje na trzech wydziałach: Turystyki i Rekreacji, Informatyki oraz Nauk Społecznych.

Tabela 20 Szkoły ponadgimnazjalne na terenie miasta Sucha Beskidzka

Lp.	Obiekt	Adres	Kierunki kształcenia w roku szk. 2015/2016	Boisko szkolne	Sala gimnastyczna
1	Zespół szkół ogólnokształcących: Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie	ul. płk. Tadeusza Semika 1 34-200 Sucha Beskidzka	liceum ogólnokształcące, rozszerzone dwa przedmioty	NIE	TAK
2	Zespół Szkół im. Wincentego Witosa	ul. Spółdzielców 1 34-200 Sucha Beskidzka	<u>technikum:</u> - ekonomiczne - hotelarskie - logistyczne - informatyczne - organizacji i reklamy - obsługi turystycznej - żywienia i usług gastronomicznych - kelner <u>zasadnicza szkoła zawodowa:</u> - kucharz - cukiernik <u>zasadnicza szkoła zawodowa dla młodocianych pracujących:</u> - sprzedawca	TAK	TAK
3	Zespół Szkół im. Walerego Goetla w Suchej Beskidzkiej	ul. Kościelna 5 34-200 Sucha Beskidzka	<u>technikum:</u> - informatyczne - mechatroniczne - mechaniczne - elektryczne - budowlane <u>zasadnicza szkoła zawodowa:</u> - mechanik pojazdów samochodowych - ślusarz	NIE	TAK

Źródło: Opracowanie własne

10.2. Zdrowie i opieka społeczna

Wypozażenie w publiczne placówki służby zdrowia obejmuje Zespół Opieki Zdrowotnej (szpital) oraz Miejską Przychodnię Zdrowia.

Szpital w Suchej Beskidzkiej został otwarty w 1982 r. Usługi świadczone przez ZOZ w Suchej Beskidzkiej to przede wszystkim świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, specjalistycznej opieki ambulatoryjnej, leczenia stacjonarnego, pomocy doraźnej, rehabilitacji, opieki długoterminowej, dializoterapii oraz służby medycyny pracy.

Poniższe zestawienie podmiotów świadczących usługi medyczne wykonane zostało na podstawie Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą, gdzie organem rejestrowym jest Wojewoda Małopolski.

Tabela 21 Obiekty służby zdrowia na terenie miasta Sucha Beskidzka

Obiekt	Adres	Rodzaj świadczeń
Zespół Opieki Zdrowotnej w Suchej Beskidzkiej	ul. Szpitalna 22 ul. Handlowa 1	• szpital – stacjonarne i całodobowe świadczenie zdrowotne – oddział wewnętrzny pododdział nefrologiczny, – oddział kardiologiczny – oddział neurologiczny – oddział anestezjologii i intensywnej terapii – oddział pediatriczny – oddział neonatologiczny – oddział chirurgiczny pododdział chirurgii onkologicznej – oddział urazowo-ortopedyczny – oddział urologiczny – oddział dzienny chemioterapii onkologicznej – stacja dializ – oddział reumatologiczny • przychodnia specjalistyczna – ambulatoryjne świadczenie zdrowotne, – poradnia alergologiczna – poradnia endokrynologiczna – poradnia kardiologiczna – poradnia nefrologiczna – poradnia medycyny pracy – poradnia neurologiczna dla dorosłych – poradnia onkologiczna i chemioterapii onkologicznej – poradnia chorób płuc i gruźlicy – poradnia reumatologiczna i leczenia osteoporozy – poradnia rehabilitacyjna – poradnia patologii noworodka – poradnia konsultacyjna pediatriczna – poradnia ginekologiczno-położnicza – poradnia laktacyjna – poradnia chirurgiczna – poradnia chirurgii onkologicznej – poradnia ortopedyczna – poradnia okulistyczna – poradnia laryngologiczna – poradnia urologiczna – poradnia zdrowia psychicznego – poradnia psychologii klinicznej – poradnia medycyny szkolnej – szkoła rodzenia • zakłady i pracownia diagnostyczno-zabiegowe - ambulatoryjne świadczenie zdrowotne, – pracownia endoskopii przewodu pokarmowego – pracownia audiometryczna – pracownia spirometrii – pracownia EEG – pracownia elektrokardiologii nieinwazyjnej – pracownia ultrasonografii dopplerowskiej – pracownia cytologiczna – pracownia RTG – pracownia tomografii komputerowej • dział pomocy doraźnej, – ambulatorium ogólne – ambulatorium chirurgiczne – szpitalny oddział ratunkowy

Obiekt	Adres	Rodzaj świadczeń
Miejska Przychodnia Zdrowia w Suchej Beskidzkiej	ul. Handlowa 1	– poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej – poradnia położniczo-ginekologiczna – poradnia stomatologiczna – poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej – poradnia rehabilitacyjna – gabinet pielęgniarek podstawowej opieki zdrowotnej – gabinet położnej podstawowej opieki zdrowotnej – gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej dla dzieci – pielęgniarska opieka długoterminowa domowa – pracownia fizjoterapii – gabinet diagnostyczno-zabiegowy – poradnia logopedyczna – poradnia chirurgii stomatologicznej – poradnia leczenia wad postawy u dzieci i młodzieży

Źródło: Rejestr podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą – stan na dzień 28 – 11 – 2015 r.

W 2014 roku działające ośrodki udzieliły łącznie 168 246 porad lekarskich – nastąpił wzrost o 3,6 % w porównaniu z ubiegłym rokiem.

Szpital w Suchej Beskidzkiej zapewnia specjalistyczną opiekę lekarską na poziomie ponadlokalnym. Oferowana jest w nim kompleksowa opieka medyczna: od podstawowej opieki zdrowotnej poprzez specjalistyczne badania i porady, po leczenie szpitalne.

Poza placówkami publicznymi, na obszarze miasta funkcjonują również niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz gabinety lekarskie.

Potrzebę zakupu leków w gminie Sucha Beskidzka zaspokajają apteki i punkty apteczne. Liczba aptek ogólnodostępnych wynosiła w 2014 roku 8 (nastąpiło zwiększenie liczby aptek o 2 od roku 2004). Wg danych BDL w 2014 roku w Suche Beskidzkiej na jedną aptekę przypada 1177 osób, wskaźnik ten jest korzystniejszy, niż dla powiatu suskiego, gdzie wynosi 3366 osób. Wskaźnik liczby osób przypadającej na aptekę ogólnodostępną uległ poprawie (zmniejszeniu) o 27,6 % od roku 2004. Liczba punktów aptecznych zwiększyła się z 3 w roku 2004 do 8 w roku 2014.

Ośrodki i domy pomocy społecznej

Organizacją pomocy społecznej zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje zadania własne gminy takie jak:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych i specjalnych okresowych
- przyznawanie i wypłacanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej
- przyznawanie zasiłku celowego w formie biletu kredytowego

- opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za osoby uprawnione
- świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych przysługujących na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego
- inne zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej bądź innych ustaw mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin po zapewnieniu odpowiednich środków
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych celowych
- przyznawanie pomocy rzeczowej
- sporządzanie wniosków o skierowanie osób wymagających opieki do domów pomocy społecznej i ośrodków opiekuńczych
- przyznawanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie
- udzielenie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym
- świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania
- pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne
- udzielenie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną
- wykonywanie pracy socjalnej.

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej działa Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie.

Ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało w 2014 roku 697 osób w 254 gospodarstwach domowych, co stanowi 7,4 % ogółu mieszkańców gminy. W latach 2009 – 2014 nastąpiło zwiększenie liczby osób (o 43,4 %) i rodzin (o 42 %), korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci uległa zmniejszeniu o 33 % od roku 2008, w 2014 r. z pomocy takiej korzystało 536 dzieci w 299 rodzinach.

Na terenie gminy działają również:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej (od 2009 r.) - podstawowym zadaniem Ośrodka jest zapewnienie bezpłatnej, całodobowej, specjalistycznej pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz terapeutycznej dla osób i rodzin, które znalazły się w sytuacji ostrego bądź przewlekłego kryzysu
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej
- Miejska Świetlica Profilaktyczna (od 2000 r.) jest publiczną placówką opiekuńczo-wychowawczą wsparcia dziennego. W świetlicy realizowane są zajęcia ogólnorozwojowe, komputerowe, plastyczne, teatralne, sportowe, pomoc w nauce oraz realizacja zajęć w ramach projektów. W/w zajęcia realizowane są w odpowiednio przygotowanych salach, do których należą: 3 sale ogólne, sala komputerowa oraz sala przeznaczona do indywidualnej pracy z dzieckiem.

Najbliższe Domy Pomocy Społecznej znajdują się w Makowie Podhalańskim, Jordanowie i Łętowni.

10.3. Kultura

Mieszkańcy miasta Sucha Beskidzka mają dostęp do różnych form działalności kulturalnej. Ośrodkami na terenie miasta Sucha Beskidzka oferującymi zróżnicowaną ofertę kulturalną są: Miejski Ośrodek Kultury - Zamek oraz Muzeum Miejskie.

Miejski Ośrodek Kultury - Zamek prowadzi działalność kulturalną polegającą m.in.: na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury. Zadania w zakresie działalności kulturalnej Miejski Ośrodek Kultury - Zamek realizuje poprzez:

- organizację imprez artystycznych i rozrywkowych,
- inicjowanie i pomoc zespołowym formom twórczości i uczestnictwa w kulturze,
- podejmowanie przedsięwzięć edukacyjnych i oświatowych,
- działalność edukacyjno-metodyczną,
- organizowanie wystaw, przeglądów i innych przedsięwzięć w zakresie popularyzacji dorobku kulturalnego,
- inspirowanie oraz promowanie działalności literackiej, artystycznej i innych form twórczości mieszkańców gminy.

Muzeum Miejskie w Suchoj Beskidzkiej mieści się w południowo-wschodnim skrzydle renesansowego zamku. W komnatach zamkowych mieści się Dział historyczny Muzeum, który obejmuje zbiory związane z historią miasta Sucha Beskidzka, Parafii pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny oraz rodów szlacheckich zamieszkujących Zamek suski. W skład zasobu działu wchodzi zbiory artystyczne (malarstwo, rzeźba) oraz liczne archiwalia, fotografie, manuskrypty, zdjęcia, zbiory kartograficzne, numizmaty oraz pamiątki. W dziale historycznym organizowane są wystawy związane z historią miasta Sucha Beskidzka i regionem. W ramach ekspozycji czasowych prezentowane jest malarstwo i rzemiosło artystyczne, związane zarówno z kulturą polską jak i europejską (m.in. malarstwo nowożytne z kolekcją broni białej i palnej Habsburgów-depozyt). W zachodniej części parku zamkowego, w budynku nazywanym „Domkiem Ogrodnika”, mieści się Dział Etnograficzny Muzeum Miejskiego Suchoj Beskidzkiej z cenną kolekcją regionalną, obrazującą życie mieszkańców Ziemi Suskiej: Górali Babiogórskich i Górali Żywieckich. Ekspozycję tworzą: zaaranżowane wnętrze chaty z komorą i izbą mieszkalną z narzędziami codziennego użytku oraz sprzęty domowe, zrekonstruowany szałas pasterski wraz z wyposażeniem, odtworzona przydrożna kapliczka o charakterystycznej dla tego terenu konstrukcji, prezentująca miejscową, małą architekturę sakralną. Pozostała część ekspozycji podzielona została na działy tematyczne, poświęcone podstawowym, w przeszłości zajęciom miejscowej ludności: tkactwu i obróbce włókna, kowalstwu i obróbce żelaza, rzemiosłu i obróbce drewna oraz rolnictwu. Można także obejrzeć wystawę, na którą składają się wytwory rękodzieła ludowego z Suchoj Beskidzkiej i okolic. Prezentowane zbiory zostały zgromadzone staraniem Towarzystwa Miłośników Ziemi Suskiej i przekazane Muzeum Miejskiemu w 2010 roku.

Biblioteki

Biblioteka Suska im. dr Michała Żmigrodzkiego wraz z Czytelnią i Oddziałem dla Dzieci jest główną publiczną biblioteką miasta. Zapewnia obsługę biblioteczną mieszkańców miasta i powiatu suskiego. Służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb

czytelniczych i informacyjnych mieszkańców powiatu, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury, dba o sprawne funkcjonowanie sieci bibliotecznej i systemu informacyjnego na terenie miasta i powiatu. Biblioteka suska sprawuje nadzór merytoryczny nad 25 placówkami bibliotecznymi działającymi na terenie powiatu suskiego. Biblioteka ma na terenie miasta dwie filie: przy Szpitalu Rejonowym (ul. Szpitalna 8) oraz filię przy ul. Zasypanica 1.

W 2014 roku w mieście Sucha Beskidzka na jedną bibliotekę przypadało 3138 osób, w powiecie suskim wskaźnik ten jest niższy o 15 %, a w województwie małopolskim wyższy o 40%. Księgozbiór bibliotek przypadających na 1000 ludności wzrósł od 4935 w roku 2004 do 5471 w roku 2011 (wzrost o 10 %). Na przestrzeni minionego dziesięciolecia nastąpiło zwiększenie jakości świadczonych usług oraz zmiana oferty i sposobu działania w bibliotekach.

10.4. Sport

Na terenie gminy Sucha Beskidzka działają kluby sportowe, w których łącznie ćwiczy blisko 400 osób, z czego zdecydowaną większość (80 %) stanowią ćwiczący do lat 18. Są to:

- Łucznicze Towarzystwo Sportowe „Zamek Suski”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Mechanik”,
- Ludowy Klub Sportowy „Technik”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Gladiator”,
- Miejski Klub Sportowy „Babia Góra”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Jasień”,
- Zarząd Powiatowy LOK,
- Beskidzki Klub Karate,
- Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka”,
- UKS BRONCOS Sucha Beskidzka.

Na terenie miasta bazę sportową stanowią:

- Kompleks Sportowy "Orlik",
- Lodowisko sezonowe "Biały Orlik",
- Kryta Pływalnia,
- Miejska Wypożyczalnia Rowerów.
-

11. Komunikacja

Transport drogowy

Wewnętrzną i zewnętrzną obsługę transportową w gminie Sucha Beskidzka zapewnia układ drogowy, na który składają się:

- droga krajowa:
 - nr 28 Zator - Medyka (odcinek w granicach miasta ma dł. 3.1 km);

- droga wojewódzka:
 - nr 946 odcinek drogi Żywiec – Sucha Beskidzka (długość odcinka w granicach Suchoj Beskidzkiej wynosi 4,9 km);
- drogi powiatowe o łącznej długości 10,4 km:
 - nr 1710K Sucha Beskidzka ul. Turystyczna²⁰ - ul. Zasypnica – dł. 3,7 km,
 - nr 1711K Sucha Beskidzka ul. Hr J. Tarnowskiego - ul. Batalionów Chłopskich - ul. Błądzonka – dł. 3,6 km,
 - nr 1712K Sucha Beskidzka ul. Przemysłowa – dł. 0,8 km,
 - nr 1713K Sucha Beskidzka ul. Zamkowa - ul. Rynek - ul. Kościelna - ul. Szpitalna – dł. 2,2 km;
- drogi gminne o łącznej długości 15,8 km;
- drogi i ulice wewnętrzne.

Tabela 22 Natężenie ruchu pojazdów na drogach w roku 2010 na terenie miasta Sucha Beskidzka

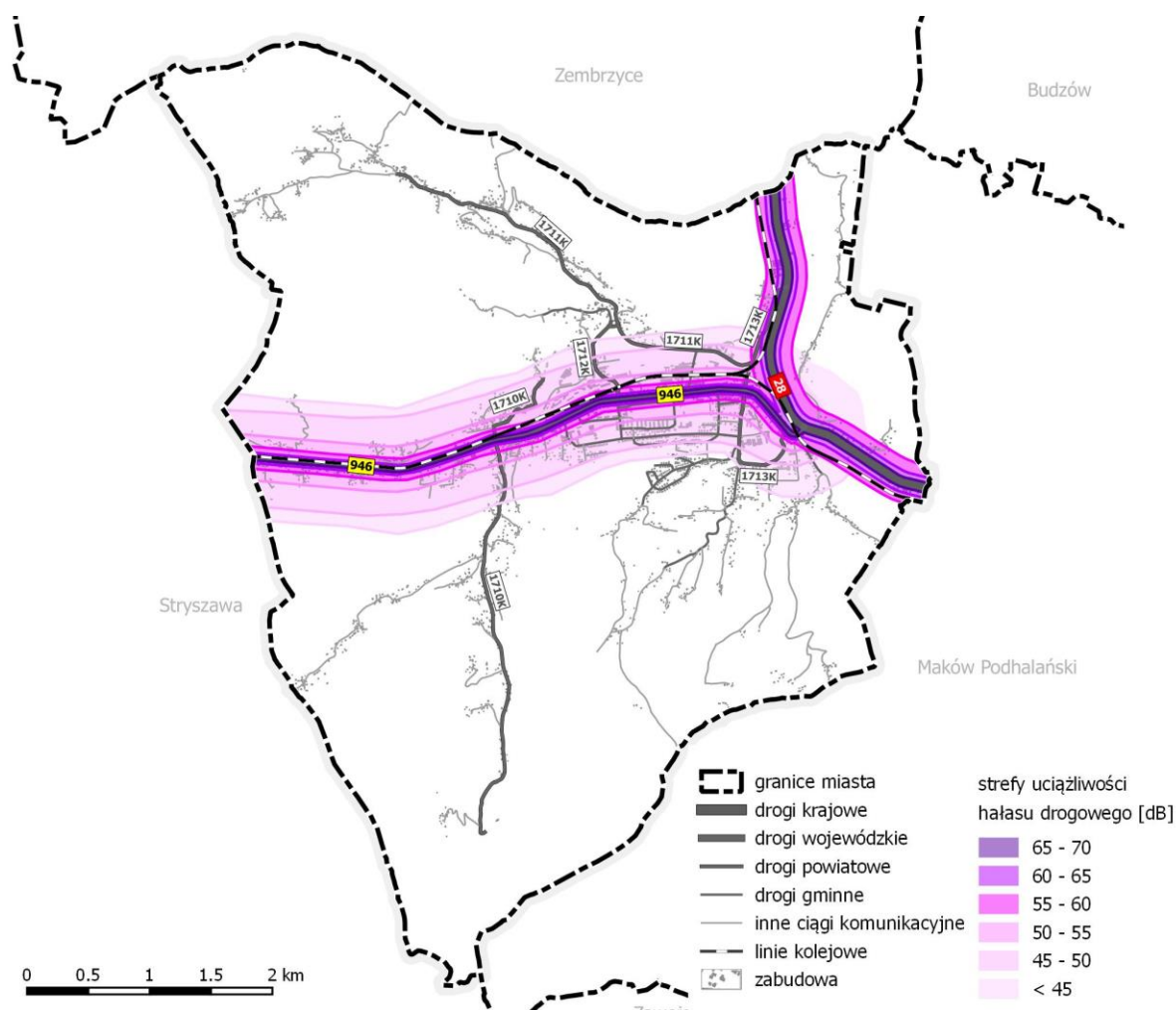
Nr drogi	Długość odc. pomiarowego	Odcinek	Pojazdy silnikowe ogółem	W tym: samochody osobowe
28	4,6 km	Zembrzyce. – Sucha Beskidzka	10 326	8 200
28	8,1 km	Sucha Beskidzka - Białka	13 131	11 010
946	5,7 km	Sucha Beskidzka (przejście)	9 163	8 073

Źródło: *Generalny pomiar ruchu w 2010 r. Średni dobowy ruch (SDR) w 2010 r.*: https://www.gddkia.gov.pl/userfiles/articles/g/GENERALNY_POMIAR_RUCHU_2010/0.1.1.4_SDR_w_pkt_pomiarowych_w_2010_roku.pdf

Dane o ruchu kołowym na drogach krajowych i wojewódzkich pochodzą z Generalnego Pomiaru Ruchu z 2010 roku. Kolejne pomiary ruchu, prowadzone w roku 2015 nie zostały jeszcze zakończone. Na podstawie pomiarów z roku 2010 można stwierdzić, że droga krajowa nr 28 oraz droga wojewódzka nr 946 przebiegające przez miasto Sucha Beskidzka są dość mocno obciążone ruchem. Drogi te stanowią źródło hałasu oddziałującego w centralnej, najintensywniej zurbanizowanej części miasta.

²⁰ Z dniem 1 stycznia 2017 roku nastąpi pozbawienie ul. Turystycznej kategorii drogi powiatowej zgodnie z Uchwałą Nr 0007/XXII/155/2016 Rady Powiatu Suskiego z dnia 20 września 2016 roku w sprawie pozbawienia kategorii odcinka drogi powiatowej 1710 K ul. Turystyczna (...) oraz Uchwałą Nr XXII/175/2016 Rady Miejskiej w Suchoj Beskidzkiej z dnia 27 września 2016 roku w sprawie zaliczenia drogi ul. Turystyczna do kategorii dróg gminnych.

Ryc. 33 Układ dróg publicznych oraz zasięg hałasu komunikacyjnego w gminie Sucha Beskidzka

Źródło: Opracowanie własne

Transport kolejowy

Linia kolejowa w Suchej Beskidzkiej została wybudowana w 1884 r. Obecnie przez miasto prowadzą dwie linie kolejowe: 97 Skawina – Żywiec oraz 98 Sucha Beskidzka – Chabówka. Sucha Beskidzka jest węzłem kolejowym, z którego kursują pociągi do Krakowa, Zakopanego i Żywca. Połączenie do Wadowic (odcinek Skawce – Wadowice) zostało zlikwidowane w latach 1988–1992, w związku z budową zbiornika Świnna Poręba.

Transport lotniczy

Na terenie miasta Sucha Beskidzka znajduje się lądowisko sanitarne przy ul. Szpitalnej, które zostało otwarte w 2012 r.. Około 13 km na południowy wschód od miasta znajduje się prywatne lądowisko Blachdom Plus Maków Podhalański. Najbliższe porty lotnicze to:

- Port lotniczy Kraków-Balice w odległości ok. 60 km
- Port lotniczy Katowice-Pyrzowice w odległości ok. 120 km.

12. Infrastruktura techniczna

12.1. Zaopatrzenie w wodę

Siecią wodociągową na terenie gminy Sucha Beskidzka zarządza Zakład Komunalny w Suchej Beskidzkiej. Sieć wodociągowa dla miasta została uruchomiona w 1975 r. Ujęcie wody (powierzchniowe brzegowo-denno) zlokalizowano na rzece Stryszawce. W odległości 100 m od ujęcia zlokalizowano także stację uzdatniania, na terenie której znajdują się wszystkie obiekty związane z produkcją wody tj.: budynek produkcyjno - socjalny, w którym umieszczono wszystkie rodzaje pompowni, filtry, urządzenia do uzdatniania wody i laboratorium, osadniki pokoagulacyjne, zbiornik czystej wody.

Obecnie długość czynnej sieci wodociągowej wg. danych GUS wynosi 54,4 km, z czego w zarządzie gminy znajduje się 51,8 km. Długość czynnej sieci wodociągowej wzrosła ogółem od roku 2004 o 19,5 km (wzrost o 55,9 %). Długość gminnej sieci wodociągowej będącej w zarządzie gminy wzrosła o 20,4 km (wzrost o 65 %) w związku z rozbudową oraz przejęciem odcinków istniejącej sieci pozostającej wcześniej w innym zarządzie.

Tabela 23 Charakterystyka sieci wodociągowej w gminie Sucha Beskidzka

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Jednostka</i>	<i>2004</i>	<i>2014</i>
<i>Długość czynnej sieci rozdzielczej</i>	km	34,9	54,4
<i>Sieć rozdzielcza</i>	km/100km ²	127,1	196,7
<i>Połączenie prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania</i>	szt.	1201	1190
<i>Woda dostarczana gospodarstwom domowym</i>	dam ³	229,8	182,2
<i>Ludność korzystająca z sieci wodociągowej</i>	os	6362	6572
<i>Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej</i>	%	65,25	69,81
<i>Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (ogółem)</i>	dm ³	468,7	364,7
<i>Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca</i>	m ³ /mk	23,7	19,3
<i>Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem</i>	%	b.d.	13,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej w roku 2014 wynosiła 6 572 osoby, co stanowi 69,8 % ludności gminy.²¹ W odniesieniu do roku 2004 nastąpił wzrost liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej o 210 osób. W 2014 r. zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca wynosiło 19,3 m³, co stanowi wartość mniejszą, niż w roku 2004, kiedy zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca wynosiło 23,7 m³.

Do sieci miejskiej podłączonych jest 1 314 budynków prywatnych oraz prawie wszystkie zakłady produkcyjno-usługowe i instytucje. Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem stanowi 13,4 %.

²¹ Według BDL GUS

Zabudowa rozproszona zaopatrywana jest w wodę ze źródeł i ujęć indywidualnych i lokalnych, przede wszystkim ze studni kopanych na głębokości ok. 2,0-5,0 m. Woda z tych studni doprowadzona jest do budynków grawitacyjnie lub za pomocą urządzeń hydroforowych.

Wodociąg miejski jest źródłem zaopatrzenia większości mieszkańców w wodę, dlatego też jakość wody dostarczanej do wodociągu ma strategiczne znaczenie dla zdrowia mieszkańców i rozwoju samego Miasta. Na przełomie 2005 i 2006 roku przeprowadzono modernizację Stacji Uzdatniania Wody. W 2006 r. uruchomiono pierwszą w Polsce instalację membranową do uzdatniania wody o wydajności netto do 160m³/h na potrzeby zaopatrzenia miasta w wodę. Procesy membranowe są technikami pozwalającymi na separację zanieczyszczeń na poziomie molekularnym lub jonowym. Nie wymagają dawkowania chemikaliów oraz nie powodują transformacji zanieczyszczeń. Korzyści jakie wynikają z zastosowania tej metody to:

- produkcja wody o stałej jakości,
- znaczne zmniejszenie dodawanych chemikaliów,
- zmniejszenie zużycia energii,
- zwartość instalacji i możliwość pełnej automatyzacji.

W październiku 2014 roku zakończono termomodernizację budynku Stacji Uzdatniania Wody.

Na sieci wodociągowej na terenie miasta funkcjonuje zbiornik wyrównawczy o pojemności: $V = 2 \times 500 \text{ m}^3$.

12.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Sieć kanalizacyjna

Sucha Beskidzka ma w znacznej mierze uporządkowany system odprowadzania ścieków - 78,4 % mieszkańców gminy podłączonych jest do gminnego systemu kanalizacyjnego zakończonego oczyszczalnią.

Siecią kanalizacyjną sanitarną na obszarze gminy Sucha Beskidzka zarządza Zakład Komunalny w Suchoj Beskidzkiej. W tabeli zestawiono podstawowe dane dotyczące sieci kanalizacyjnej w gminie Sucha Beskidzka.

Oczyszczalnia ścieków w Suchoj Beskidzkiej została oddana do użytkowania w 1984 r. W roku 2007 zakończone zostały roczne prace, w ramach których zmodernizowany został cały ciąg technologiczny umożliwiając prawidłową pracę oczyszczalni. Modernizacją objęte zostały również: budynek technologiczno - administracyjny i drogi wewnętrzne. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna, w której główny proces oczyszczania ścieków składa się z dwóch zasadniczych etapów. Pierwszy etap to oczyszczanie mechaniczne, którego celem jest usunięcie ze ścieków większych zanieczyszczeń mechanicznych, piasku, zawiesin łatwo opadających, olejów i tłuszczów, co zmniejsza ładunek zanieczyszczeń dopływających do części biologicznej układu, stanowiącej drugi etap oczyszczania. Oczyszczalnia ma przepustowość 6000 m³/dobę

Tabela 24 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej sanitarnej w gminie Sucha Beskidzka

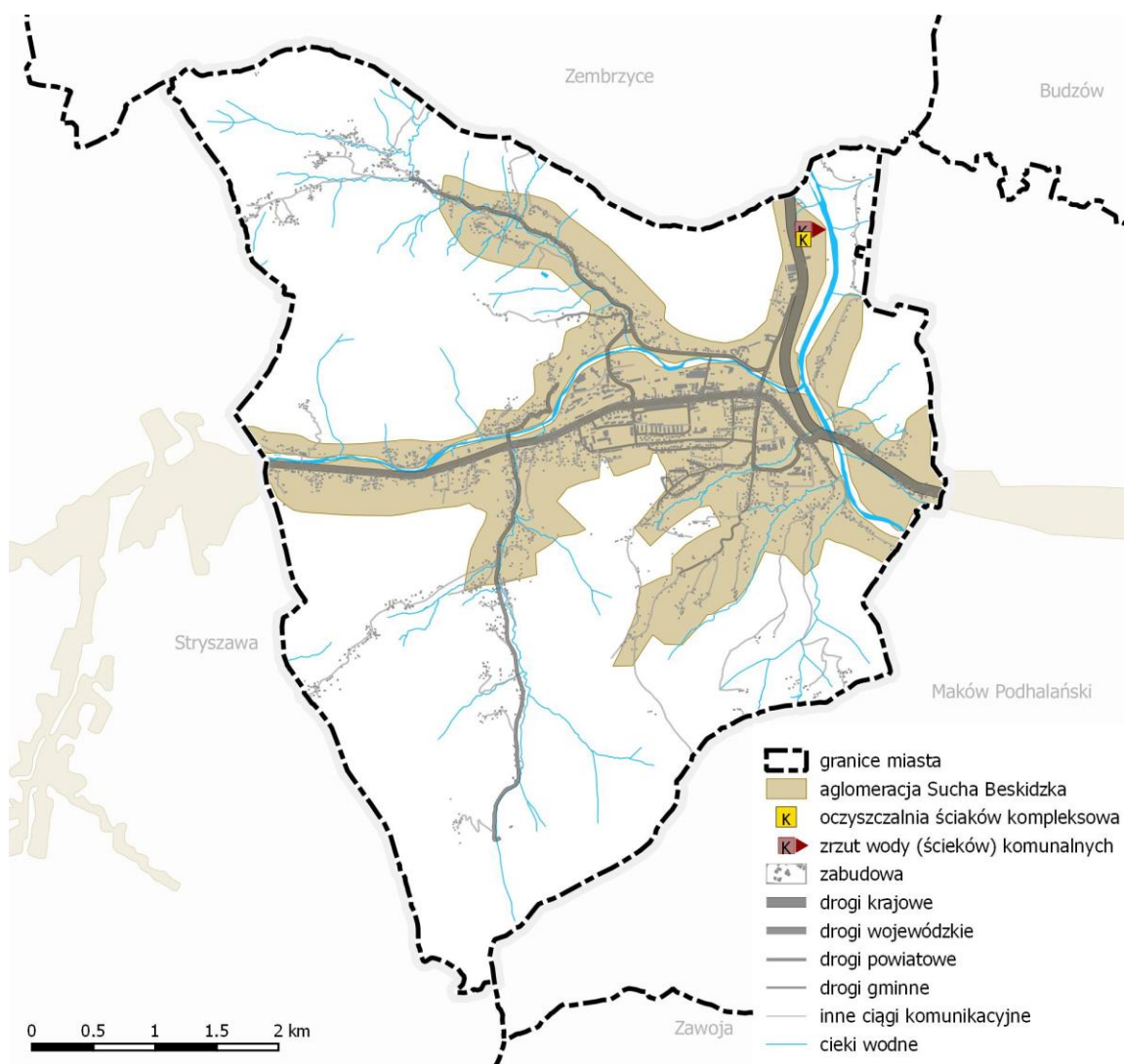
<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Jednostka</i>	<i>2004</i>	<i>2014</i>
<i>Długość czynnej sieci kanalizacyjnej</i>	km	27,8	73,2
<i>Sieć rozdzielcza</i>	km/100km ²	101,2	264,7
<i>Połączenie prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania</i>	szt.	705	1485
<i>Ścieki odprowadzone</i>	dam ³	375,8	351,0
<i>Oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi</i>	dam ³	1434	1375
<i>Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej</i>	os	5538	7377
<i>Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej</i>	%	56,8	78,4
<i>Zbiorniki bezodpływowe</i>	szt.	bd	440
<i>Oczyszczalnie przydomowe</i>	szt.	bd	10
<i>Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku</i>	dam ³	355	348

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Na obszarze miasta Sucha Beskidzka uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 24 kwietnia 2014 r. nr L/810/14 (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2014 r. poz. 2576, została wyznaczona aglomeracja Sucha Beskidzka. Aglomeracja obejmuje część miejscowości Sucha Beskidzka na terenie gminy Sucha Beskidzka oraz następujące miejscowości na terenie gminy Maków Podhalański: Maków Podhalański, Białka, Grzechynia część, a także miejscowości na terenie gminy Stryżawa: Kuków-część, Stryżawa-część. Aglomeracja obejmuje teren o równoważnej liczbie mieszkańców 23429 z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Sucha Beskidzka.

Tereny położone w granicach miasta Sucha Beskidzka wyłączone z aglomeracji będą obsługiwane przez indywidualne systemy oczyszczania ścieków, czyli przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz szczelne zbiorniki wybieralne. Obecnie na wyłączonym terenie istnieje 10 sztuk przydomowych oczyszczalni ścieków, do których podłączonych jest 40 mieszkańców. Pozostali mieszkańcy posiadają zbiorniki wybieralne. Bieżące kontrole mieszkańców przeprowadzane są przez upoważnionych pracowników Urzędu Gminy oraz Straży Miejskiej. Zakres kontroli obejmuje sprawdzenie umów na wywóz nieczystości ciekłych oraz innych dokumentów związanych z gospodarką ściekową na terenie nieruchomości.

Ryc. 34 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Źródło: Opracowanie własne

12.3. Elektroenergetyka

Dystrybutorem energii elektrycznej na terenie gminy Sucha Beskidzka jest TAURON Dystrybucja S.A. Podstawowym źródłem zasilania sieci średniego napięcia (SN) zlokalizowanej na terenie gminy jest stacja transformatorowa 110/15 kV „GPZ Sucha” zasilana pośrednio liniami 110 kV ze stacji 220/110 kV Poręba, wyposażonej w autotransformator 220/110 kV o mocy 160 MVA oraz z sieci 11 kV, znajdującej się na terenie Oddziału w Krakowie. Odbiorcy energii elektrycznej z terenu gminy zasilani są poprzez sieć dystrybucyjną SN i nN TAURON Dystrybucja S.A., w której skład wchodzi: linie napowietrzne 110 kV, linie napowietrzne i kablowe średniego napięcia (SN), stacje transformatorowe SN/nN, linie niskiego napięcia (nN).

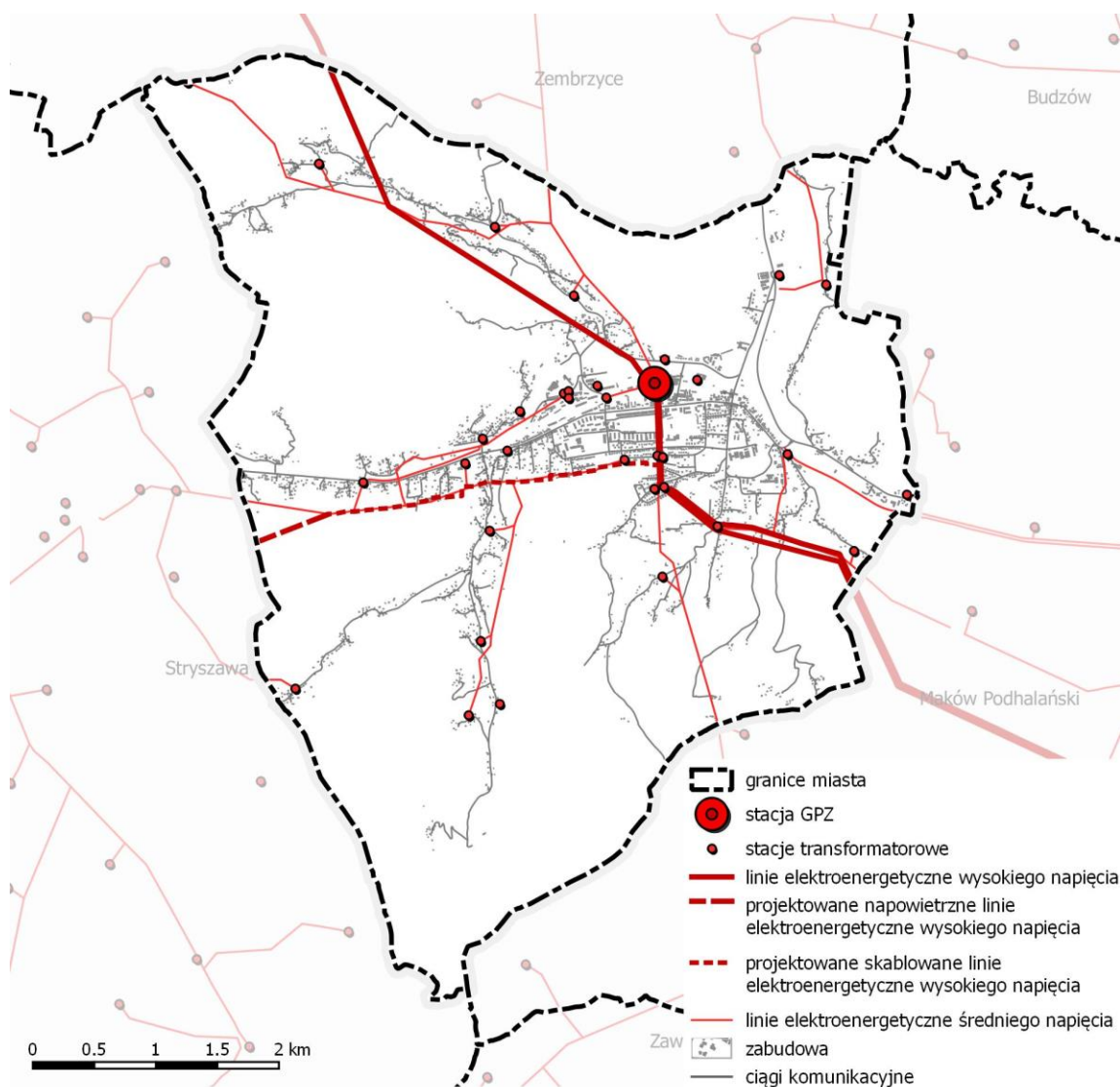
Na terenie gminy znajduje się łącznie ok. 261 km sieci energetycznych, w tym 8,3 km sieci wysokiego napięcia, 44,16 km sieci napowietrznych średniego napięcia oraz 208,9 km sieci niskiego napięcia.

Tabela 25 Długości sieci elektroenergetycznych w gminie Sucha Beskidzka

Rodzaj	NN (km)	SN (km)	WN (km)	razem (km)
napowietrzne	183,56	25,57	8,29	217,42
kablowe	25,34	18,59	0	43,93
łącznie	208,9	44,16	8,29	261,35

Źródło: Opracowanie na podstawie: *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Sucha Beskidzka 2015-2020*

Ryc. 35 Zaopatrzenie w energię elektryczną

Źródło: Opracowanie własne

Strefy techniczne dla linii elektroenergetycznych wynoszą:

- napowietrznych WN o szerokości 15m od skrajnych przewodów roboczych,
- napowietrznych SN o szerokości 8m od skrajnych przewodów roboczych
- napowietrznych nN o szerokości 2m od skrajnych przewodów roboczych
- kablowych SN i nN o szerokości 2m.

Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu wzrosło od roku 2004 o 12 % i wyniosło 60 261 MWh w 2014 r. Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca wzrosło od 2004 r. o 8,87 % i wyniosło w 2014 r. 716,6 kWh.

12.4. Zaopatrzenie w gaz

Za dystrybucję i dostawę gazu do odbiorców na terenie gminy, a także za prowadzenie ruchu sieciowego, rozbudowę, konserwację oraz remonty sieci i urządzeń, odpowiada Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Zabrze. Inwestycje związane z gazyfikacją miasta Sucha Beskidzka zostały rozpoczęte w 1995 r. Miasto zaopatrywane jest w gaz poprzez wysokoprężny gazociąg przesyłowy 6,3 Mpa - 200mm (odcinek Sucha Beskidzka - Maków przebiega przez wschodnią część miasta wzdłuż rz. Skawy) ze stacji redukcyjno-pomiarowej (CN 6,3/03 Mpa), głównym gazociągiem rozdzielczym CN 0,3 Mpa ø150.

W wyniku prac gazyfikacyjnych uruchomiono duże kotłownie gazowe w Szpitalu Rejonowym, Bibliotece Suskiej, Zespole Szkół Zawodowych im. W. Goetla, Szkole Podstawowej nr 1 i Gimnazjum, Przedszkolu Samorządowym oraz Osiedlu na Stawach.

Tabela 26 Charakterystyka sieci gazowej w gminie Sucha Beskidzka

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Jednostka</i>	<i>2004</i>	<i>2014</i>
<i>Długość sieci gazowej ogółem</i>	km	14,6	19,74
<i>Długość czynnej sieci przesyłowej</i>	km	3,1	0,69
<i>Długość czynnej sieci rozdzielczej</i>	km	11,5	19,05
<i>Sieć rozdzielcza</i>	km/100km ²	41,9	68,9
<i>Połączenie prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieskalnych</i>	szt.	203	249
<i>Zużycie gazu</i>	tys. m ³	400	405,1
<i>Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań</i>	tys. m ³	100	128,6
<i>Zużycie gazu w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca</i>	m ³ /Mk	42,3	43
<i>Odbiorcy gazu</i>	gosp.domowe	68	161
<i>Odbiory gazu ogrzewających mieszkania gazem</i>	gosp.domowe	100	105
<i>Ludność korzystająca z sieci gazowej</i>	os	68	487
<i>Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej</i>	%	0,7	5,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Sieci gazowe są w dobrym stanie technicznym i zapewniają pokrycie zapotrzebowania na gaz dla istniejących oraz potencjalnych odbiorców paliw gazowego,

a wszelkie inwestycje związane z rozbudową sieci gazowej na terenie gminy mogą być realizowane w miarę występowania przyszłych potencjalnych odbiorców o warunki techniczne podłączenia do sieci gazowej i spełniające warunek opłacalności ekonomicznej.

W tabeli poniżej zestawiono podstawowe dane dotyczące sieci gazowej w gminie Sucha Beskidzka w latach 2004 i 2014.

12.5. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy Sucha Beskidzka większość mieszkańców zaopatruje się w energię ciepłą indywidualnie, wykorzystując w tym celu głównie paliwa stałe: węgiel (ponad 56 %) i drewno (ok. 40 %), w niewielkim stopniu gaz sieciowy (3 %) i energię elektryczną (1 %).

W obiektach gminnych i użyteczności publicznej najczęściej stosowanym paliwem jest gaz, a rzadziej olej opałowy, energia elektryczna i węgiel.

Sieć ciepłownicza zasila budynki wielorodzinne Spółdzielni Mieszkaniowej Beskid. Sieć ta zasilana jest kotłownią gazową. Mieszkania w budynkach wielorodzinnych ogrzewane są indywidualnie za pomocą pieców kaflowych, które podlegają sukcesywnej wymianie.

12.6. Gospodarka odpadami

Odpady komunalne

Obecny system gospodarowania odpadami komunalnymi w gminach zaczął funkcjonować od 1 lipca 2013 r. W systemie tym gminy pobierają opłaty od właścicieli nieruchomości i w zamian mają zapewnić świadczenie usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Najważniejszą zmianą w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jest zmiana sposobu finansowania gospodarki odpadami, gdyż opłaty za gospodarowanie odpadami właściciele nieruchomości są obowiązani ponosić na rzecz gminy. W związku z tym, gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gminy polega przede wszystkim na odbiorze przez specjalistyczne firmy wywozowe odpadów komunalnych niesegregowanych (zmieszanych). Odpady te zbierane są głównie do kontenerów i pojemników.

Odbiorem odpadów z terenu Suchoj Beskidzkiej zajmuje się Przedsiębiorstwo Turystyczne Beskidy-Tourist sp. z o.o. a jego podwykonawcą jest Zakład Komunalny w Suchoj Beskidzkiej.

Tabela 27 Charakterystyka ilości zebranych odpadów komunalnych w mieście Sucha Beskidzka

ODPADY KOMUNALNE			
<i>Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku</i>			
	<i>jednostka</i>	<i>2005</i>	<i>2014</i>
<i>ogółem</i>	t	2078,00	1528,21
<i>ogółem na mieszkańca</i>	kg	213,30	161,90
<i>z gospodarstw domowych</i>	t	1268,68	989,25
<i>udział odpadów zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów zebranych zmieszanych</i>	%	100,00	-
<i>odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca</i>	kg	130,30	104,80
<i>jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności</i>	szt.	-	2

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W 2014 r. większość odpadów trafiała do Regionalnego Zakładu Przetwarzania Odpadów w Suchoj Beskidzkiej (dawniej Rejonowa Sortownia i Składowisko Odpadów Komunalnych), za wyjątkiem odpadów zmieszanych i biodegradowalnych, które wywożone były do Zakładu Utylizacji Odpadów w Myślenicach. W 2015 r. zakończono modernizację suskiej sortowni. Od tego roku wszystkie odpady podlegają zagospodarowaniu na terenie Suchoj Beskidzkiej. Regionalny Zakład Przetwarzania Odpadów w Suchoj Beskidzkiej jest kompleksowym zakładem zagospodarowania odpadów wyposażonym w dwie instalacje:

- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Składowisko jest instalacją jednokwaterową, nadpoziomową, przeznaczoną do unieszkodliwiania odpadów komunalnych, których dalszy odzysk nie jest możliwy z przyczyn technicznych. Eksploatację składowiska rozpoczęto 17.02.2003 r., a jego żywotność przewidziano na 25 lat.
- stację segregacji odpadów komunalnych o mocach przerobowych do 7.700,00 Mg/a, przystosowaną do odzysk i wytwarzanie odpadów poprzez ręczną segregację zmieszanych odpadów, odpadów opakowaniowych, odpadów zbieranych w ramach akcji segregacji „u źródła”.

Regionalny Zakład Przetwarzania Odpadów w Suchoj Beskidzkiej przyjmuje odpady z siedmiu gmin zrzeszonych w Związku Gmin Dorzecza Górnej Skawy Świnna poręba.

Na terenie Regionalnego Zakładu Przetwarzania Odpadów w Suchoj Beskidzkiej działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. W I półroczu 2014 r. do PSZOK przywieziono 4,82 Mg odpadów, w II półroczu natomiast ilość oddanych przez mieszkańców odpadów wyniosła 16,78 Mg.

12.7. Odnawialne źródła energii

Energia odnawialna jest to energia uzyskiwana z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych. Odnawialne źródła energii (OZE) stanowią alternatywę dla tradycyjnych pierwotnych nieodnawialnych nośników energii (paliw kopalnych). W warunkach krajowych energia ze źródeł odnawialnych obejmuje energię z bezpośredniego wykorzystania promieniowania słonecznego (przetwarzanego na ciepło lub energię elektryczną), wiatru, zasobów geotermalnych (z wnętrza Ziemi), wodnych, stałej biomasy, biogazu i biopaliw ciekłych.

W gminie Sucha Beskidzka w ramach Działania *Poprawa jakości powietrza i zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii* Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, zrealizowane zostały następujące inwestycje umożliwiające pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych:

- wykonanie instalacji solarnej w budynku SUW,
- wykonanie instalacji fotowoltaicznej w budynku SUW,
- wykonanie instalacji solarnej w budynku Miejskiego Przedszkola Samorządowego,
- wykonanie instalacji fotowoltaicznej w budynku Miejskiego Przedszkola Samorządowego.

W ramach *Programu zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii i poprawy jakości powietrza w obrębie obszarów Natura 2000 Powiatu Suskiego*, realizowanego przez Starostwo Powiatowe w Suchej Beskidzkiej do 2014 roku zainstalowane zostały zestawy kolektorów słonecznych na 313 budynkach mieszkalnych o łącznej powierzchni 1927,6 m². Powiat zrealizował ponadto następujące inwestycje umożliwiające pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych:

- wykonanie instalacji solarnej w budynku szpitala,
- wykonanie instalacji solarnej w budynku Krytej Pływalni,
- wykonanie instalacji solarnej dla Zespołu Szkół im. Witosa.

Na obszarze miasta Sucha Beskidzka nie ma elektrowni wiatrowych.

*Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sucha Beskidzka 2015 – 2020 z horyzontem długoterminowym do roku 2030*²² zakłada zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Przyjęte w ww. planie działania obejmują m.in. dofinansowanie do montażu kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych oraz pomp ciepła.

²² *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sucha Beskidzka 2015 – 2020 z horyzontem długoterminowym do roku 2030* przyjęty Uchwałą Nr XII/105/2015 Rady Miejskiej w Suchej Beskidzkiej z dnia 29 października 2015 r.

13. Potencjał gospodarczy

13.1. Charakterystyka rynku pracy

Pracujący

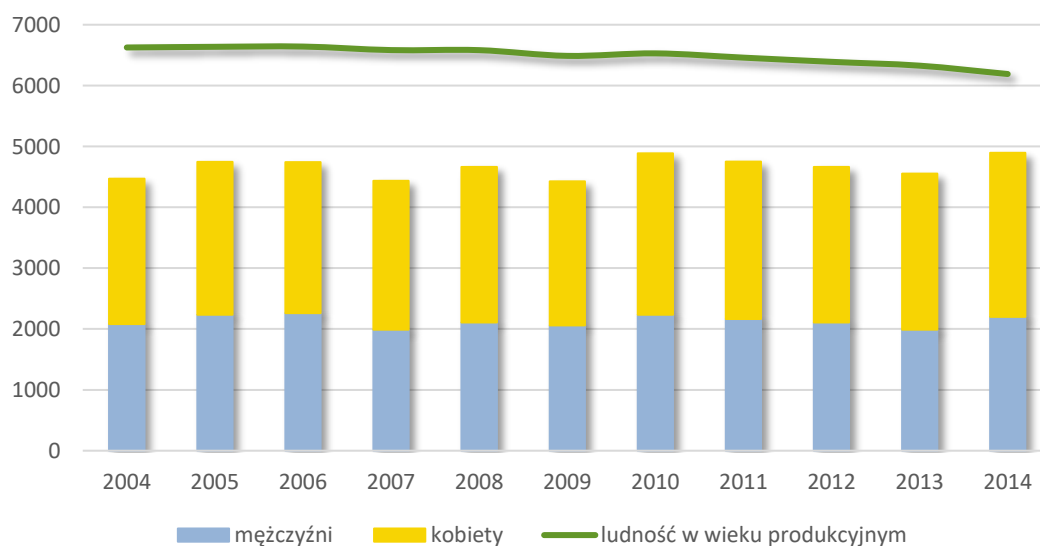
Według danych GUS, w mieście Sucha Beskidzka liczba pracujących wynosiła w 2014 roku 44897, co stanowiło około 79,1 % ludności w wieku produkcyjnym. Wśród pracujących było 2698 kobiet oraz 2199 mężczyzn. W latach 2004 – 2014 liczba pracujących w Suchoj Beskidzkiej podlegała wahaniom, podobnie jak liczba osób w wieku produkcyjnym, nie wykształcił się żaden zauważalny trend.

Tabela 28 Pracujący w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004-2014

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>mężczyźni</i>	2080	2235	2259	1989	2109	2058	2233	2164	2106	1989	2199
<i>kobiety</i>	2390	2513	2484	2444	2555	2367	2653	2588	2558	2565	2698
<i>ogółem</i>	4470	4748	4743	4433	4664	4425	4886	4752	4664	4554	4897

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 13 Pracujący w mieście Sucha Beskidzka na tle ludności w wieku produkcyjnym w latach 2004-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Bezrobotni

W 2014 roku w Suchej Beskidzkiej było 368 zarejestrowanych bezrobotnych. Wśród nich 194 osoby to mężczyźni (52,7 %), a 174 kobiety (47,3 %). W latach 2004 – 2014 liczba bezrobotnych podlegała wahaniom, tworząc wyraźnego trendu. W roku 2014 w porównaniu do roku poprzedniego nastąpiło zmniejszenie liczby bezrobotnych zarejestrowanych.

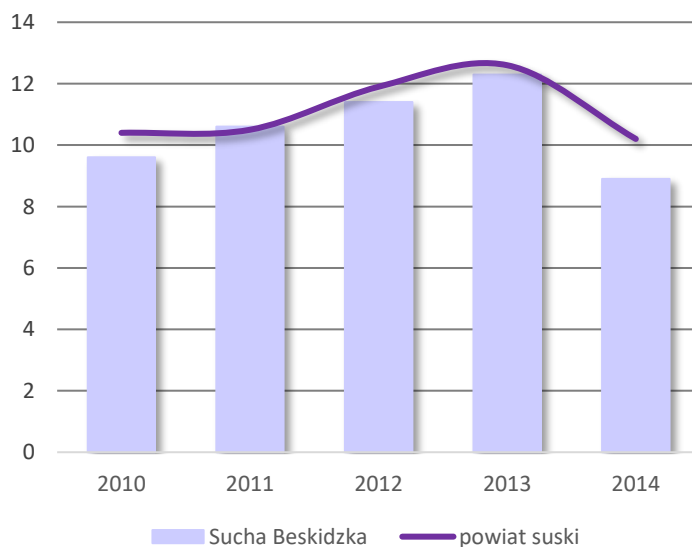
Tabela 29 Bezrobotni zarejestrowani w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004-2014

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>mężczyźni</i>	336	236	161	177	139	211	219	211	233	266	194
<i>kobiety</i>	303	262	237	206	175	184	178	227	239	240	174
<i>ogółem</i>	639	498	398	383	314	395	397	438	472	506	368

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Poziom stopy bezrobocia wzrastał w mieście Sucha Beskidzka od roku 2010 do 2013, a następnie obniżył się w roku 2014 (o 3,4 %). Stopa bezrobocia w powiecie suskim była niższa, niż w mieście Sucha Beskidzka tylko w roku 2011. Tendencja zmian poziomu stopy bezrobocia w mieście Sucha Beskidzka jest zbieżna z przeciętną sytuacją w powiecie.

Wykres 14 Stopa bezrobocia w mieście Sucha Beskidzka na tle powiatu suskiego w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie na podstawie danych PUP w Suchej Beskidzkiej

13.2. Podmioty gospodarcze

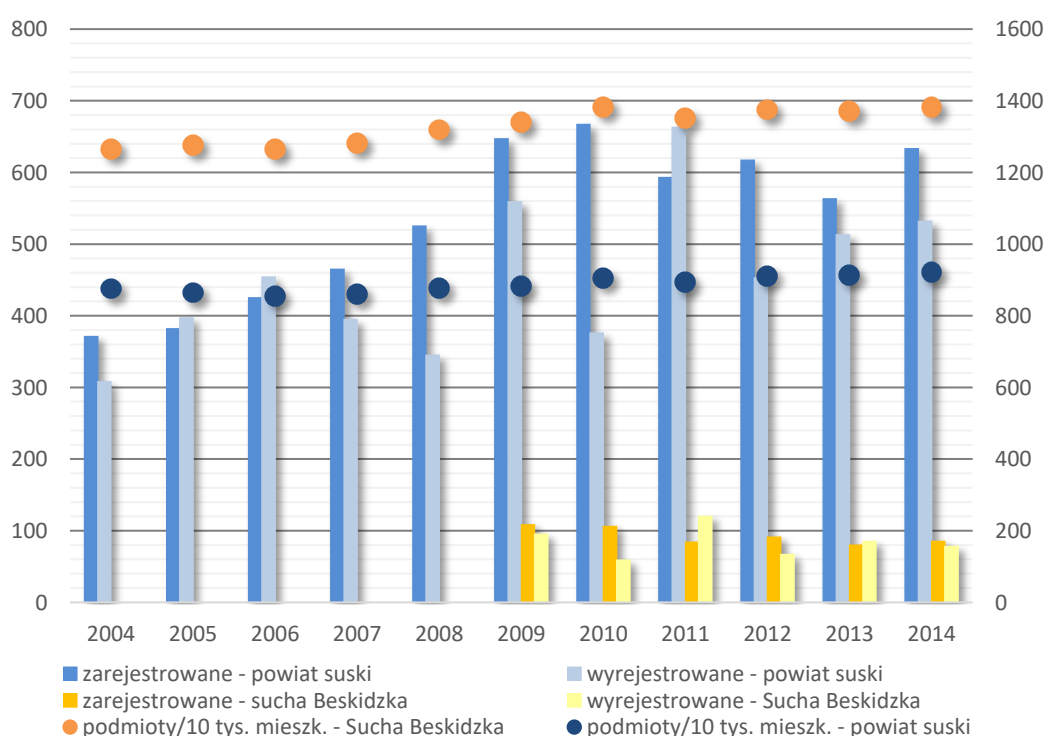
Liczba podmiotów gospodarczych w mieście Sucha Beskidzka utrzymuje się na stałym poziomie w okresie pomiędzy rokiem 2009 a 2014. Obserwowany jest wzrost liczby podmiotów najmniejszych, obecnie 95% podmiotów gospodarczych w gminie stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników (w roku 2014 było ich 1300). Spadła natomiast liczba podmiotów średnich, zatrudniających od 10 do 49 osób, a liczba podmiotów dużych zmniejszyła się z 3 do 2. Udział podmiotów sektora publicznego (3 %) i prywatnego (97 %) utrzymuje się na stałym poziomie od roku 2009.

Tabela 30 Podmioty gospodarcze w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
sektor prywatny	1228	1277	1239	1257	1252	1251
sektor publiczny	49	47	50	49	48	49
ogółem	1277	1324	1289	1306	1300	1300

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 15 Dynamika rejestracji podmiotów gospodarczych i aktywności gospodarczej mieszkańców miasta Sucha Beskidzka na tle powiatu w latach 2004-2014*

* Dane dotyczące zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów dla miasta Sucha Beskidzka są dostępne od roku 2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 31 Podmioty gospodarcze według klas wielkości w mieście Sucha Beskidzka w I. 2009-2014

<i>Liczba zatrudnionych</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
0-9	1190	1238	1203	1234	1232	1234
10-49	65	65	65	50	46	45
50-249	19	19	19	20	20	19
250-999	3	2	2	2	2	2
<i>ogółem</i>	1277	1324	1289	1306	1300	1300

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Dynamika rejestracji podmiotów gospodarczych wskazuje na przewagę podmiotów nowo rejestrowanych nad wyrejestrowanymi zarówno w mieście Sucha Beskidzka, jak i w powiecie suskim. Korzystny dla miasta jest wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców, którego wartości utrzymują się na poziomie wyższym, niż średnio w powiecie suskim, co świadczy o aktywności gospodarczej mieszkańców miasta.

Na terenie miasta Sucha Beskidzka przeważają firmy prowadzone przez osoby fizyczne w formie jednoosobowej działalności gospodarczej. Stanowią one 72 % wszystkich podmiotów. Największy udział mają firmy handlowe oraz usługowe w branży motoryzacyjnej (30 %), licznie reprezentowane są zakłady opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (15 %), branży budowlanej (13 %) oraz przetwórstwa przemysłowego (10 %).

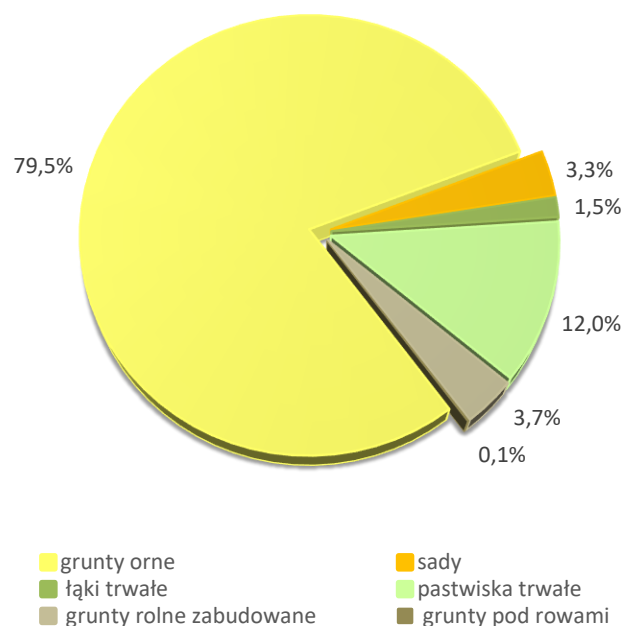
13.3. Rolnictwo i leśnictwo

Miasto Sucha Beskidzka charakteryzuje duża lesistość oraz występowanie mało korzystnych warunków dla prowadzenia działalności rolniczej. W granicach miasta Sucha Beskidzka znajduje się 1 168 ha użytków rolnych, co stanowi 42,2 % powierzchni gminy. Grunty rolne w Suchoj Beskidzkiej należą do najsłabszych w województwie małopolskim, co nie sprzyja rozwojowi gospodarki rolnej.

W ogólnej powierzchni gruntów rolnych 79,5 % stanowią grunty orne, 12 % pastwiska trwałe, 3,7 % grunty rolne zabudowane, 3,3 % sady, 1,5 % łąki trwałe, a 0,1 % grunty pod rowami.

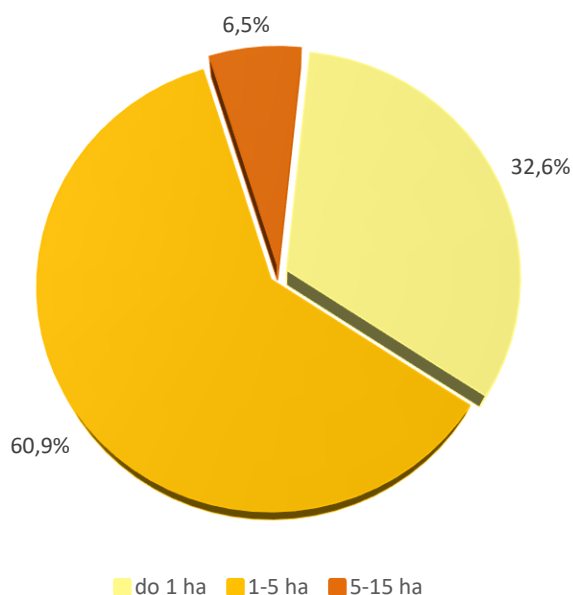
Dane na poziomie gmin dotyczące gospodarstw rolnych publikowane są w oparciu o spis rolny z 2010 r. W strukturze obszarowej gospodarstw rolnych 32,6 % ogółu gospodarstw w Suchoj Beskidzkiej stanowiły wówczas gospodarstwa małoobszarowe o wielkości 1 do 5 ha. Gospodarstwa średnie od 1 do 5 ha stanowiły 60,9 % ogólnej powierzchni gospodarstw w gminie, natomiast 6,5 % powierzchni to gospodarstwa o powierzchni od 5 do 15 ha

Wykres 16 Struktura użytków rolnych w gminie Sucha Beskidzka w roku 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 17 Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w gminie Sucha Beskidzka w roku 2010

Źródło: GUS, Powszechny spis rolny 2010

Warunki glebowo-klimatyczne wpływają na ograniczenie produkcji rolnej do wykorzystywania powierzchni jako źródło paszy dla przeżuwaczy. Warunki umożliwiają ekstensywną produkcję bydła mlecznego i owiec ras górskich.

Zaniechanie użytkowania gruntów rolnych postępuje intensywnie w przeciągu ostatnich kilkunastu lat. Brak uprawiania i koszenia gruntów wpływa na postępowanie sukcesji krzewów i drzew. Należy się spodziewać wkraczania sukcesji na dalsze odłogowane grunty, jeśli nie nastąpi na nich w najbliższym czasie przywrócenie gospodarki rolnej. Prawdopodobnym skutkiem tego może być zalesienie znacznych przestrzeni. Z procesem przekształcania gruntów rolnych wiążą się istotne zmiany w charakterze krajobrazu oraz siedlisk, struktur i powiązań przyrodniczych gminy.

Grunty leśne w granicach miasta Sucha Beskidzka mają powierzchnię 1172 ha. Miasto Sucha Beskidzka charakteryzuje się bardzo wysokim poziomem lesistości wynoszącym w roku 2014 aż 42,1 %, przy średniej lesistości województwa małopolskiego 28,7 % oraz kraju 29,4%. Lesistość miasta Sucha Beskidzka jest jednak nieco niższa od wartości wskaźnika dla powiatu suskiego, wynoszącego 48,3 %. Ponad połowę gruntów leśnych gminy (61,2 %) stanowią lasy prywatne, pozostałą część (38,8 %) stanowią lasy Skarbu Państwa.

14. Tereny zamknięte

14.1. Tereny zamknięte ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa

Tereny zamknięte, zgodnie z art. 2 ust. 9 Ustawy prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jedn. Dz. U. 2010 nr 193 poz. 1287 z późn. zm.), to tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych. Na obszarze gminy Sucha Beskidzka nie ma terenów zamkniętych ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa.

14.2. Tereny zamknięte kolejowe

Kolejowe tereny zamknięte określone zostały Decyzją nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych, (Dz. Urz. MliR z 2014r., poz. 25 z późn. zm.).

W granicach gminy Sucha Beskidzka położony jest teren zamknięty kolejowy w granicach dz. ewid. nr 872/4, 872/5 (obręb Maków), 8505/2, 8733, 8949, 8950/1, 9424/1, 9463/3, 9463/29, 9463/31, 9463/46, 9463/54, 9463/83, 9463/85.

15. Możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej

15.1. Sytuacja finansowa gminy

Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy oraz realizacji potrzeb inwestycyjnych wynikających z konieczności realizacji zadań własnych, związanych z lokalizacją nowej zabudowy wynikają z bezpośrednio z sytuacją finansową gminy.

Według danych GUS, dochody budżetowe miasta Sucha Beskidzka w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 3 241,33 zł, co stanowiło wartość o 6 % wyższą, niż średnia dla powiatu suskiego.

Tabela 32 Dochody i wydatki miasta Sucha Beskidzka w roku 2014

	<i>Miasto Sucha Beskidzka</i>	<i>powiat suski</i>
<i>Dochody</i>	30 588 431,31	257 701 024,43
<i>Dochody na 1 mieszkańca</i>	3 241,33	3 064,66
<i>Wydatki</i>	29 496 061,88	256 455 510,40
<i>Wydatki na 1 mieszkańca</i>	3 125,58	3 049,85

Źródło: BDL GUS

Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem wynosił w 2014 r. w mieście Sucha Beskidzka 4 %, co stanowi wartość niższą, niż dla powiatu suskiego (7,7 %) oraz województwa małopolskiego (7,2 %).

Rada miejska w Suchej Beskidzkiej przyjęła wieloletnią prognozę finansową gminy Sucha Beskidzka na lata 2015-2025 Uchwałą Nr III/19/2015 r z dnia 27 stycznia 2015 roku, która została następnie zmieniona Uchwałami Nr IV/38/2015 z dnia 27 lutego 2015 r., Zarządzeniem Nr 125/15 Burmistrza Miasta Sucha Beskidzka z dnia 13 marca 2015 r., Uchwałami Nr V/49/2015 z dnia 26 marca 2015 r., Nr VI/55/2015 z dnia 28 kwietnia 2015 r., Nr VIII/75/2015 x dnia 30 czerwca 2015 r., Nr IX/91//2015 z dnia 28 sierpnia 2015 r., Nr X/99/2015 z dnia 28 września 2015 r., Nr XI/102/2015 z dnia 14 października 2015 r. Planuje się w przyjętym okresie zwiększanie zarówno dochodów, jak i wydatków z założeniem, że ostatecznie dochody budżetowe wyrównane zostaną do poziomu wydatków.

15.2. Inwestycje wynikające z obowiązujących dokumentów planistycznych

Sieć dróg ustalona w dotychczas obowiązujących dokumentach planistycznych stanowi strukturę zapewniającą obsługę terenów przeznaczonych do zainwestowania.

Spośród dróg projektowanych niezrealizowane pozostały odcinki długości 1,4 km w przypadku dróg gminnych klasy KDD oraz 15,7 km dróg wewnętrznych KDW.

Specyficzny układ przestrzenny pozwala na uzupełnienie istniejącej struktury bez istotnego zwiększania zapotrzebowania na nowe ciągi komunikacyjne oraz sieci infrastruktury technicznej.

Stan oraz prognoza liczby ludności nie wskazują na potrzeby rozwoju infrastruktury społecznej, które mogłyby w istotny sposób rzutować na wydatki z budżetu gminy.

16. Bibliografia

16.1. Dokumenty

- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla powiatu suskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019, ALBEKO, Sucha Beskidzka 2012 r.
- Analiza zagrożenia powodziowego w zlewni Skawy*, RZGW Kraków, 2015r.
- Dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w związku z ustanowieniem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 444 „Dolina Rzeki Skawa”*, J. Kos, K. Turek, J. Fiszer, M. Życzkowska, R. Łach, K. Pawelec, A. Maniecka, Przedsiębiorstwo Geologiczne S.A. w Krakowie, 2015
- Dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w związku z ustanowieniem obszarów ochronnych lokalnego wód podziemnych warstw Magura (babia Góra) – dawny Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 445*, M. Czerwińska, Ł. Sopel, T. Traczyk, M. Hajdas, B. Grzebulska, A. Sobolewska, A. Węgrzyn, A. Żerebiec- Chmielewska, Hydroconsult Sp. z o.o., 2015
- Generalny pomiar ruchu w 2010 r. Średni dobowy ruch (SDR) w 2010 r.:*
https://www.gddkia.gov.pl/userfiles/articles/g/GENERALNY_POMIAR_RUCHU_2010/0.1.1.4_SDR_w_pkt_pomiarowych_w_2010_roku.pdf
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla miasta Sucha Beskidzka na lata 2015 – 2018*, Uchwała Nr III/22/2015 Rady Miejskiej w Suchoj Beskidzkiej z dnia 27 stycznia 2015 roku
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
- J. Kondracki, *Geografia regionalna Polski*, Warszawa 2011
- A. Macias, S. Bródka, *Przyrodnicze podstawy gospodarowania przestrzenią*, Warszawa 2014
- Mapa akustyczna dla odcinków dróg wojewódzkich powiatu suskiego o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie opracowana dla potrzeb programów ochrony środowiska przed hałasem*, EKKOM Sp. z o.o na zlecenie Województwa Małopolskiego, 2011 r.
- Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa małopolskiego*, GDDKiA, Sierpień 2012
- Mapa Geologiczna Polski*, skala 1: 500 000, Centralna Bazda Danych Geologicznych PIG – Państwowy Instytut Badawczy
- Mapa Hydrograficzna Polski*, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa, 2005.
- Mapa Litogenetyczna Polski*, skala 1: 50 000, Centralna Bazda Danych Geologicznych PIG – Państwowy Instytut Badawczy
- Mapa osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w skali 1:10000, gmina Sucha Beskidzka, pow. suski, woj. Małopolskie*, P. Kwecko. J. Rubinkiewicz, 2012, <http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO>
- Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim za 2013 r.*, Wydział Monitoringu Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, maszynopis, 30 kwiecień 2014.
- Opracowanie ekofizjograficzne dla wybranych terenów znajdujących się w granicach administracyjnych gminy Sucha Beskidzka*, 2009 r
- Osuwiska w województwie małopolskim*, Opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego W Krakowie. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy Oddział Karpacki, Kraków 2012.
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sucha Beskidzka 2015 – 2020 z horyzontem długoterminowym do roku 2030* przyjęty Uchwałą Nr XII/105/2015 Rady Miejskiej w Suchoj Beskidzkiej z dnia 29 października 2015 r.
- Plan gospodarki odpadami dla gminy Sucha Beskidzka*, maj 2004 r.
- Prognoza ludności dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014 - 2050*, GUS 2014.
- Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, Małopolska 2033 – w zdrowej atmosferze*, Załącznik nr 1 do uchwały nr XLII/662/13 Sejmiku Województwa Małopolskiego, Departament Środowiska UMWM, Kraków 2013.

- Program ochrony środowiska dla powiatu suskiego na lata 2004 – 2007 z perspektywą do 2011 roku*, maj 2004 r.
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa małopolskiego, Małopolska 2033 – z hałasem nie po drodze*, Departament Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Kraków 2013.
- Program opieki nad zabytkami miasta Sucha Beskidzka na lata 2015 – 2018*, Uchwała Nr III/22/2015 Rady Miasta Sucha Beskidzka z dnia 27 stycznia 2015 r.
- Program Strategiczny Dziedzictwo i Przemysły Czasu Wolnego*, Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego, współpraca Departament Sportu Turystyki i Rekreacji UMWM, Załącznik do Uchwały nr 1315/13 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 25 października 2013 r.
- Program Strategiczny Kapitał Intelktualny i Rynek Pracy*, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Załącznik do Uchwały nr 322/13 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 12 marca 2013 r.
- Program Strategiczny Obszary Wiejskie*, Departament Rolnictwa i Geodezji UMWM, Załącznik do Uchwały nr 1316/13 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 25 października 2013 r.
- Program Strategiczny Ochrony Zdrowia*, Departament Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM, Kraków, marzec 2013, Załącznik do Uchwały nr 340/13 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 21 marca 2013 roku.
- Program Strategiczny Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego 2013-2020*, Departament Rozwoju Gospodarczego UMWM, Październik 2013, Załącznik do Uchwały nr 1314/13 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 25 października 2013 roku.
- Program Strategiczny Transport i Komunikacja*, Załącznik do uchwały 321/13 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 19 marca 2013 r.
- Raport o Stanie Lasów w Polsce 2013*, Państwowe Gospodarstwo Leśne, Lasy Państwowe, 2013.
- Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w roku 2013*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Kraków 2014.
- Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego 2014*, Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Kraków 2014.
- Raporty roczne Małopolskiego Obserwatorium Polityki Rozwoju w latach 2011-2014*, Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.
- Rejestr pomników przyrody powiatu suskiego*, RDOŚ, Kraków 2015
- Rejestr zabytków nieruchomych województwa małopolskiego z uwzględnieniem podziału na powiaty i gminy*. Stan wrzesień 2014 r., WUOZ w Krakowie
- A. Rozenau-Rybowicz, *Identyfikacja krajobrazów na poziomie regionalnym – doświadczenia wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej w skali województwa*, [W:] Identyfikacja i ocena krajobrazów - wdrażanie Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Referaty konferencyjne, , GDOŚ, Warszawa 2013
- A. Rozenau-Rybowicz, I. Wójcik, E. Lorek, M. Węsióra, *Ocena uwarunkowań krajobrazowych dla potrzeb określenia predyspozycji rozwoju przestrzennego Małopolski*, Kraków 2012
- Sporządzenie bazy danych przestrzennych o korytarzach ekologicznych w Małopolsce*, RDOŚ Kraków, <http://krakow.rdos.gov.pl/korytarze2>
- Standardowy formularz danych Natura 2000, Beskid Mały PLH240023.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020*, przyjęta Uchwałą Nr 57 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., M.P. poz. 882.
- Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego na lata 2008-2015*, przyjęta Uchwałą Nr 0049/XVIII/148/08 Rady Powiatu Suskiego z dnia 27.05.2008 r.
- Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020*, Uchwała Nr XII/183/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2011 roku.
- Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Skawy, RZGW, Kraków 2008
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Sucha Beskidzka*, Uchwała Rady Miejskiej w Suchoj Beskidzkiej Nr XI/102/99 z dnia 28 września 1999 roku.
- E. Stupnicka, *Geologia regionalna Polski*, 1989

Uchwała Nr L/810/14 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Sucha Beskidzka.

Wojewódzki program opieki nad zabytkami w Małopolsce na lata 2014-2017, Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2014.

R. Zielony, A. Kliczkowska, *Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010*, Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, 2012.

16.2. Strony internetowe

Bank Danych Lokalnych <http://www.stat.gov.pl/bdl/>
Centralny rejestr form ochrony przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl>
Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/imap/>
Geoserwis GDOŚ <http://geoserwis.gdos.gov.pl>
Główny Urząd Statystyczny <http://www.stat.gov.pl>
Gmina Sucha Beskidzka <http://www.sucha-beskidzka.pl/>
Informatyczny System Ośłony Kraju <http://www.isok.gov.pl>
Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej <http://www.kzgw.gov.pl>
Małopolska Infrastruktura Informacji Przestrzennej <http://miip.geomalopolska.pl/imap/>
Małopolskie Obserwatorium Gospodarki <http://mog.malopolska.pl>
Państwowy Instytut Geologiczny <http://www.pgi.gov.pl/>
Państwowa Służba Hydrogeologiczna <http://www.psh.gov.pl/>
Powiatowy Urząd Pracy w Suchej Beskidzkiej pupsuchabeskidzka.pl/
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie <http://krakow.rdos.gov.pl/>
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej <http://www.gliwice.rzgw.gov.pl>
Starostwo: Powiatowe w Suchej Beskidzkiej <http://www.powiatsuski.pl/>
Urząd Statystyczny w Krakowie <http://www.stat.gov.pl/krak>
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska <http://www.krakow.pios.gov.pl>
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie <http://www.wuoz.malopolska.pl/>
Województwo Małopolskie <http://www.malopolskie.pl>
Wrota Małopolski <http://www.malopolska.pl>

17. Spisy

17.1. Spis rysunków

Ryc. 1 Położenie miasta Sucha Beskidzka w powiązaniu z innymi ośrodkami miejskimi	4
Ryc. 2 Położenie miasta Sucha Beskidzka w województwie małopolskim na tle jednostek fizyczno-geograficznych	13
Ryc. 3 Rzeźba terenu na obszarze Suchoj Beskidzkiej	15
Ryc. 4 Mapa spadków na obszarze Suchoj Beskidzkiej	16
Ryc. 5 Budowa geologiczna i litogenetyczna miasta Sucha Beskidzka	17
Ryc. 6 Typy i podtypy gleb na obszarze miasta Sucha Beskidzka	20
Ryc. 7 Kompleksy przydatności rolniczej gleb na terenie miasta Sucha Beskidzka	21
Ryc. 8 Wody powierzchniowe na obszarze miasta Sucha Beskidzka	23
Ryc. 9 Wody podziemne na obszarze miasta Sucha Beskidzka	24
Ryc. 10 Poziom wód gruntowych oraz obiekty hydrograficzne na obszarze miasta Sucha Beskidzka	25
Ryc. 11 Miejsca koncentracji i szlaki migracji zwierząt na obszarze Suchoj Beskidzkiej	28
Ryc. 12 Formy ochrony przyrody oraz powiązania przyrodnicze w rejonie miasta Sucha Beskidzka	29
Ryc. 13 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zaw. PM10 w 2011 r.	33
Ryc. 14 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zaw. PM10 w 2011 r. pochodzącego z emisji napływowej	33
Ryc. 15 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zaw. PM2,5 w 2011 r.	33
Ryc. 16 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zaw. PM2,5 w 2011 r. pochodzącego z emisji napływowej	33
Ryc. 17 Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w 2011 r.	33
Ryc. 18 Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w 2011 r. pochodzącego z emisji napływowej	33
Ryc. 19 Wskaźnik średniego narażenia ludności na stężenia szkodliwych substancji (pyłu zaw. PM10, PM2,5, B(a)P, SO2)	33
Ryc. 20 Napływ dwutlenku siarki z województw ościennych w 2012 r.	33
Ryc. 21 Mapa emisji hałasu drogowego pochodzącego z drogi wojewódzkiej i krajowej w mieście Sucha Beskidzka	36
Ryc. 22 Tereny osuwiskowe i zagrożone ruchami masowymi w gminie Sucha Beskidzka	38
Ryc. 23 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na obszarze Suchoj Beskidzkiej	40
Ryc. 24 Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych ..	42
Ryc. 25 Klasyfikacja stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych	43
Ryc. 26 Klasyfikacja stanu jednolitych części wód powierzchniowych	43
Ryc. 27 Rozmieszczenie obiektów wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków w mieście Sucha Beskidzka	62
Ryc. 28 Rozmieszczenie obiektów stanowisk archeologicznych w granicach miasta Sucha Beskidzka	64
Ryc. 29 Miasto Sucha Beskidzka na tle waloryzacji krajobrazu województwa małopolskiego	66
Ryc. 30 Widok z przysiółka w południowej części gminy	67
Ryc. 31 Widok z przysiółka Kubasiaki w kierunku południowym	67
Ryc. 32 Widok z przysiółka Za Górą w kierunku południowym – widoczna sukcesja	67
Ryc. 33 Układ dróg publicznych oraz zasięg hałasu komunikacyjnego w gminie Sucha Beskidzka ..	92
Ryc. 34 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	96
Ryc. 35 Zaopatrzenie w energię elektryczną	97

17.2. Spis tabel

Tabela 1 Klasyfikacja nachylenia terenu pod względem przydatności do zainwestowania	14
Tabela 2 Wybrane dane klimatyczne z wielolecia 1971 - 2000 na terenie miasta Sucha Beskidzka	19
Tabela 3 Kompleksy przydatności rolniczej gleb w obszarze miasta Sucha Beskidzka	20
Tabela 4 Struktura użytków gruntowych obszaru objętego opracowaniem	21
Tabela 5 Klasy bonitacyjne gleb użytków rolnych na obszarze miasta Sucha Beskidzka	22
Tabela 6 Pomniki przyrody w mieście Sucha Beskidzka	31
Tabela 7 Wyniki monitoringu powietrza w stacji pomiarowej w Suchej Beskidzkiej w 2014 roku	34
Tabela 8 Liczba lokali mieszkalnych oraz osób zamieszkujących te lokale, narażone na hałas pochodzący od ruchu drogowego, oceniany wskaźnikiem LDWN	37
Tabela 9 Ocena stanu chemicznego wód podziemnych w roku 2013	41
Tabela 10 Jakość wód podziemnych przeznaczonych do spożycia roku 2013	41
Tabela 11 Ocena stanu monitorowanych jednolitych części wód powierzchniowych za 2014 r.	42
Tabela 12 Orientacyjne wartości traconej retencji glebowej w zależności od wartości współczynnika spływu.....	45
Tabela 13 Zawartość poszczególnych pierwiastków, w tym metali ciężkich w glebach na terenie Suchej Beskidzkiej.....	47
Tabela 14 Zestawienie obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków w granicach miasta Sucha Beskidzka	50
Tabela 15 Zestawienie obiektów wpisanych do ewidencji zabytków w granicach miasta Sucha Beskidzka	54
Tabela 16 Stanowiska archeologiczne na obszarze miasta Sucha Beskidzka	63
Tabela 17 Liczba mieszkań w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004 - 2014.....	75
Tabela 18 Zasoby mieszkaniowe w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004 - 2014	76
Tabela 19 Zestawienie wykorzystania terenów przeznaczonych do zainwestowania w granicach miasta Sucha Beskidzka - stan na poł. 2014 r.	81
Tabela 20 Szkoły ponadgimnazjalne na terenie miasta Sucha Beskidzka	85
Tabela 21 Obiekty służby zdrowia na terenie miasta Sucha Beskidzka	86
Tabela 22 Natężenie ruchu pojazdów na drogach w roku 2010 na terenie miasta Sucha Beskidzka	91
Tabela 23 Charakterystyka sieci wodociągowej w gminie Sucha Beskidzka	93
Tabela 24 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej sanitarnej w gminie Sucha Beskidzka	95
Tabela 25 Długości sieci elektroenergetycznych w gminie Sucha Beskidzka	97
Tabela 26 Charakterystyka sieci gazowej w gminie Sucha Beskidzka	98
Tabela 27 Charakterystyka ilości zebranych odpadów komunalnych w mieście Sucha Beskidzka	100
Tabela 28 Pracujący w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004-2014	102
Tabela 29 Bezrobotni zarejestrowani w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004-2014	103
Tabela 30 Podmioty gospodarcze w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004-2014.....	104
Tabela 31 Podmioty gospodarcze według klas wielkości w mieście Sucha Beskidzka w l. 2009-2014.....	105
Tabela 32 Dochody i wydatki miasta Sucha Beskidzka w roku 2014	108

17.3. Spis wykresów

Wykres 1 Zmiany liczby ludności w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004 - 2014	68
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w mieście Sucha Beskidzka na tle powiatu suskiego i województwa małopolskiego w latach 2004-2014.....	69
Wykres 3 Ruch naturalny w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004-2014	70
Wykres 4 Migracja w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004-2014.....	71
Wykres 5 Przyrost rzeczywisty w mieście Sucha Beskidzka w latach 2004-2014.....	71
Wykres 6 Potencjał ludnościowy miasta Sucha Beskidzka w latach 2004-2014	72
Wykres 7 Potencjał ludnościowy miasta Sucha Beskidzka w podziale na płeć	73

Wykres 8 Wskaźnik obciążenia demograficznego w mieście Sucha Beskidzka na tle powiatu i województwa w latach 2004-2014.....	73
Wykres 9 Wskaźnik feminizacji miasta Sucha Beskidzka na tle powiatu suskiego i województwa małopolskiego w latach 2004-2014	74
Wykres 10 Prognoza zmian liczby ludności dla obszarów powiatu suskiego do roku 2045 w odniesieniu do roku 2015	75
Wykres 11 Nowe budynki oddane do użytkowania w Suchej Beskidzkiej na tle liczby nowych budynków na 1000 mieszkańców w Suchej Beskidzkiej i powiecie Suskim w latach 2004-2014	76
Wykres 12 Wykorzystanie terenów przeznaczonych do zainwestowania w granicach miasta Sucha Beskidzka - stan na 2014 r.....	80
Wykres 13 Pracujący w mieście Sucha Beskidzka na tle ludności w wieku produkcyjnym w latach 2004-2014.....	102
Wykres 14 Stopa bezrobocia w mieście Sucha Beskidzka na tle powiatu suskiego w latach 2010-2014	103
Wykres 15 Dynamika rejestracji podmiotów gospodarczych i aktywności gospodarczej mieszkańców miasta Sucha Beskidzka na tle powiatu w latach 2004-2014*	104
Wykres 16 Struktura użytków rolnych w gminie Sucha Beskidzka w roku 2014	106
Wykres 17 Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w gminie Sucha Beskidzka w roku 2010 .	106